

Skonsolidowany Raport
Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A.
za 3 kwartał 2020 r.

Wybrane skonsolidowane dane finansowe

	w tys. PLN		w tys. EUR	
	1.01.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.01.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	2 430 080	2 427 665	547 069	563 446
Przychody z tytułu opłat i prowizji	706 868	661 098	159 133	153 437
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	313 296	735 854	70 530	170 787
Wynik finansowy po opodatkowaniu	131 870	533 763	29 687	123 883
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	283 683	537 049	63 864	124 646
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 481 872	(824 279)	558 728	(191 310)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 042 554)	205 038	(910 075)	47 588
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(779 958)	841 741	(175 587)	195 363
Przepływy pieniężne netto, razem	(2 340 640)	222 500	(526 934)	51 641
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	0,11	0,44	0,02	0,10
Rozwodniony zysk (strata) na jedną akcję zwykłą	0,11	0,44	0,02	0,10
	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019
Aktywa razem	102 246 400	97 916 394	22 586 905	22 993 165
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	1 105 330	1 578 848	244 175	370 752
Zobowiązania wobec klientów	85 852 463	81 454 765	18 965 376	19 127 572
Kapitał własny	9 222 082	8 941 519	2 037 219	2 099 687
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	267 986	284 870
Liczba akcji (w szt.)	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,60	7,37	1,68	1,73
Rozwodniona wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	7,60	7,37	1,68	1,73
Współczynnik wypłacalności	20,02%	20,09%	20,02%	20,09%
Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)	-	-	-	-
Kursy przyjęte do przeliczenia danych finansowych na EUR				
dla pozycji na dzień bilansowy	-	-	4,5268	4,2585
dla pozycji za okres objęty sprawozdaniem (kurs wyliczony jako średnia z kursów na koniec poszczególnych miesięcy okresu)	-	-	4,4420	4,3086

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI BANKU MILLENNIUM I GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. W III KW. 2020 R./DZIEWIĘCIU MIESIĄCACH 2020 R.

Skonsolidowany, raportowany zysk netto Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. („Grupy BM”) za dziewięć miesięcy 2020 r. wyniósł 132 mln zł (III kw. 2020 r.: 60 mln zł) i był o 402 mln zł (za III. kw. 2020 r.: 140 mln zł) poniżej poziomu w analogicznym okresie zeszłego roku. Największymi obciążeniami wyników za dziewięć miesięcy 2020 r. i za III. kw. 2020 r. był bezpośredni i pośredni wpływ pandemii COVID-19 (m.in. niższa aktywność gospodarcza przez większość II. kw. 2020 r., wpływ bezprecedensowego cięcia bazowej stopy procentowej w wysokości 140 pkt. baz. w I-II kw. 2020 r.) oraz istotne nadzwyczajne ujemne pozycje RZiS. Po skorygowaniu o te ostatnie, zysk netto za dziewięć miesięcy 2020 r. wyniósł 583 mln zł, co oznacza spadek o 10% r/r, natomiast zysk netto za III kw. 2020 r. wyniósł 189 mln zł, co oznacza spadek o 14% r/r. Skorygowany zwrot z kapitału (ROE) w wys. 8,5% (III kw. 2020 r.: 9,0%) w porównaniu z 10% w dziewięciu miesiącach 2019 r. (3 kw. 2019 r.: 10%).

Warto jednak przypomnieć, że porównywalność r/r wyników (RZiS) za dziewięć miesięcy 2020 r. pozostawała zniekształcona z powodu fuzji z Euro Bankiem (przejętym 31 maja 2019 r.). Gdyby pominąć wpływ integracji Euro Banku (istotne koszty operacyjne związane z fuzją w III kw. 2019 r.) oraz wpływ pandemii COVID-19 na wyniki III kw. 2020 r., to kwartał ten był zasadniczo porównywalny w ujęciu r/r. Porównanie kw./kw. wyników raportowanych pozostało zniekształcone ze względu na istotne pozycje nadzwyczajne (szczegóły poniżej) i, co niemniej ważne, nierówny wpływ niedawnych głębokich cięć stóp procentowych (wcześniejszy wpływ w II kw. 2020 r., prawie pełen wpływ w III kw. 2020 r.).

Z czego jesteśmy szczególnie dumni w tym kwartale

- M** stabilizacja wyniku z tytułu odsetek oraz wyniku na działalności podstawowej, przy czym wynik z tytułu odsetek prawdopodobnie osiągnął najniższy poziom w roku po obniżce stop procentowych
- M** nowy kwartalny rekord produkcji kredytów hipotecznych (III kw.: 1,8 mld zł, wzrost o 15% kw./kw., dziewięć miesięcy 2020 r.: 4,7 mld zł, wzrost o 54% r/r) co przekłada się na udział rynkowy w wysokości 14% in III kw. 2020 r. (13% w II. kw. 2020 r., 10% w I kw. 2020 r.)
- M** liczba aktywnych klientów cyfrowych przekroczyła 2 mln (wzrost o 27% r/r), liczby aktywnych klientów mobilnych przekroczyła 1.6 mln (wzrost o 33%) i ponad 2 mln pobrań aplikacji goodie
- M** aktywa zarządzane przez Millennium TFI oraz fundusze podmiotów zewnętrznych wzrosły łącznie o 13% kw./kw. do niemal 6,0 mld zł prawie całkowicie rekompensując wypływy w I kw. 2020 r.

Wyniki za III kw. 2020 r. - najważniejsze kwestie

W III kw. 2020 r. otoczenie było bardziej sprzyjające (wraz z łagodzeniem się pandemii COVID-19 i odbiciem aktywności gospodarczej) i chociaż nasze wyniki pozostały *inter alia* pod niekorzystnym wpływem niedawnych łącznych cięć stóp procentowych o 140 pkt. baz., był to lepszy kwartał dla Banku Millennium, oznaczający rozpoczęcie fazy „dostosowania”.

Najważniejsze kwestie dotyczące wyników:

- **stabilizacja wyniku na działalności podstawowej** (spadek o 1% kw./kw po 7% spadku w II kw. 2020 r.), ponieważ wynik z odsetek pro forma zmniejszył się jedynie marginalnie (o 2% kw./kw. po spadku o 7%), natomiast wynik z tytułu prowizji nie uległ zmianie (przychody wzrosły o 5% kw./kw., przy czym wzrost zaobserwowano mniej więcej we wszystkich kategoriach z wyjątkiem prowizji ubezpieczeniowych, jednakże wyższe koszty związane z kartami przyczyniły się do wzrostu o 23% kw./kw. kosztów prowizji ogółem); marża odsetkowa netto zmniejszyła się o 9p.b. do 2,49% (II kw. 2020 r.: spadek o 23p.b.), przy spadku średniego kosztu depozytów w III kw. 2020 r. do 0,23% z 0,72% w poprzednim kwartale; biorąc pod uwagę zawężającą się lukę czasową między przeszacowaniem aktywów i pasywów, wydaje się, że *ceteris paribus* najniższy punkt jest już za nami i IV kw. 2020 r. powinien przynieść poprawę wyniku z tytułu odsetek;
- **pozytywny wpływ pozostałych przychodów pozaodsetkowych**, głównie dzięki lepszemu wynikowi z wymiany oraz braku rezerw na „małe TSUE”, natomiast zyski z obligacji były niższe niż w poprzednim kwartale;
- **4% wzrost kw./kw. przychodów ogółem po trzech kolejnych kwartałach spadku**; w połączeniu ze stabilnymi kosztami operacyjnymi i pomimo wyższych kosztów restrukturyzacji, przełożył się do poprawy wskaźnika koszty/dochody (raportowany 46,4% w por. z 47,1% w II kw. 2020 r., skorygowany: na podobnym poziomie 46% w obu kwartałach);
- **odpisy na ryzyko na konserwatywnym podwyższonym poziomie (III kw. 2020: 80 pkt. baz., dziewięć miesięcy 2020 r.: 92 pkt. baz lub 80 pkt. baz. bez COVID-a)** pomimo braku rezerw na COVID-19 jako takich, braku widocznych oznak pogorszenia się jakości portfela kredytowego oraz 11 mln zł pozytywnego wyniku na zbyciu portfela kredytów zagrożonych; w III kw. 2020 r. większość kosztów ryzyka była przypisana do segmentu detalicznego (91 pkt. baz. albo 128 mln zł ze 150 mln zł ogółem); jakość aktywów poprawiła się nieznacznie a wskaźnik udziału kredytów zagrożonych ogółem (NPL) spadł do 4,7% z 4,9% (w detalu 4,8% z 4,9% na koniec czerwca, w bankowości przedsiębiorstw z leasingiem 4,5% z 4,7%) i braku widocznych oznak pogorszenia się kredytów wynikającego z moratoriów kredytowych; wskaźnik pokrycia poprawił się do 68% na koniec września z 66% w czerwcu pomimo sprzedaży kredytów zagrożonych i z 62% na koniec roku 2019; korekta aktywów nabytych lub udzielonych z utratą wartości (POCI) między wartością brutto a przypisanymi rezerwami zwiększyłaby wskaźnik pokrycia do 74,7%;
- **dalsze zwiększanie bufora rezerw na potencjalne ryzyka prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi** (rezerwa w wysokości 130 mln zł w III kw. 2020 r., 298 mln zł w dziewięciu miesiącach 2020 r.) zwiększyło go do 521 zł mln, czyli 3,8% salda walutowych kredytów hipotecznych brutto, z wyłączeniem kredytów udzielonych przez Euro Bank (podlegającym klauzulom ubezpieczenia i gwarancji udzielonych przez Societe Generale); liczba indywidualnych pozwów wytoczonych przeciwko Bankowi w związku z klauzulami indeksacyjnymi osiągnęła na koniec września 4,632 (w tym kredyty udzielone przez Euro Bank), jednakże kwartalny napływ nowych spraw spadł poniżej 900 (II kw. 2020 r.: 938);
- **wzrost kredytów stał się dodatni (+2% kw./kw.) po 1% spadku w II kw. 2020 r.**; głównymi determinantami są (szczegóły poniżej) rekordowo wysoka produkcja kredytów hipotecznych (1,8 mld zł) i wynikający z niej 5% kw./kw. wzrost portfela złotych kredytów hipotecznych;
- **wzrost depozytów uległ znacznemu spowolnieniu** (marginalny spadek kw./kw. po 3% wzroście w II kw. 2020 r.) w wyniku zapadania detalicznych depozytów terminowych oraz rachunków oszczędnościowych po istotnym zmniejszeniu ich oprocentowania; wskaźnik K/D (ang.: L/D) pozostał na wysokim poziomie 85% (83% na koniec czerwca), natomiast struktura depozytów jeszcze bardziej się poprawiła, gdyż udział rachunków bieżących oraz depozytów oszczędnościowych osiągnął 78% w por. z 75% na koniec czerwca i 68% na koniec roku 2019;
- **mocne współczynniki kapitałowe** - skonsolidowane współczynniki TCR/T1 wynoszące odpowiednio 20,0%/17,0%; nadwyżka ponad minimalne regulacyjne współczynniki pozostawała znaczna (4,6 pkt. proc./4,8 pkt. proc.); skonsolidowany bufor walutowy w wysokości 4,87% pokrywający ryzyko związane z walutowymi kredytami hipotecznymi (w tym między innymi na ryzyko prawne) był równoważny potencjałowi absorpcji w wysokości 1,8 mld zł.

Istotne nadzwyczajne pozycje RZiS

Ujemne pozycje nadzwyczajne przeważały nad dodatnimi zarówno w dziewięciu miesiącach 2020 r., jak i w III kw. 2020 r. Te pierwsze obejmowały dodatkowe rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych (odpowiednio, dziewięć miesięcy 2020 r.: 298 mln zł przed podatkiem /netto, III kw. 2020 r.: 130 mln zł), ostrożnościową rezerwę na spodziewany wpływ pandemii COVID-19 (dziewięć miesięcy 2020 r.: 69 mln zł przed podatkiem /49 mln zł netto, III kw. 2020 r.: brak), dodatkowe rezerwy na zwrot prowizji od wcześniej spłaconych kredytów ('małe TSUE') (dziewięć miesięcy 2020 r.: 61 mln zł przed podatkiem /49 mln zł netto, III kw. 2020 r.: zero) lub koszty integracji Euro Banku (dziewięć miesięcy 2020 r.: 53 mln zł przed podatkiem /43 mln zł netto, III kw. 2020 r.: 17 mln zł /14 mln zł). Dodatkowo jednorazowe pozycje były nieliczne i stosunkowo niewielkie (np. przeszacowanie Visy: 19 mln zł przed podatkiem /15 mln zł netto w okresie dziewięciu miesięcy 2020 r. czy 12 mln zł przed podatkiem /9 mln zł w III kw. 2020 r., 11 mln zł przed podatkiem /9 mln zł netto pozytywnego wkładu do odpisu na ryzyko ze sprzedaży konsumpcyjnych kredytów zagrożonych i inne przychody operacyjne z innych źródeł). Na koniec, nominalne i efektywne stopy podatku dochodowego od osób prawnych były wyższe zarówno w okresie dziewięciu miesięcy 2020 r., jak i w III kw. 2020 r. z uwagi na istotne pozycje niepodlegające odpisowi podatkowemu, takie jak między innymi składki na BFG czy podatek bankowy.

Trendy biznesowe i główne wydarzenia

Po poluzowaniu obostrzeń związanych z pandemią w czerwcu, pierwsze tygodnie III kw. 2020 r. przyniosły silne odbicie w zakresie działalności gospodarczej co przełożyło się na poprawę wolumenów transakcyjnych bankowości przedsiębiorstw i ożywienie wzrostu kredytów, a także większą aktywność klientów detalicznych.

Jeśli chodzi o szczegóły trendów biznesowych, III kw. 2020 r. przyniósł kontynuację wzrostu uruchomień kredytów hipotecznych do rekordowego poziomu 1,8 mld zł (wzrost o 15% kw./kw.). Oraz udziału rynkowy w III kw. 14,5% w por. z 12,9% w II kw. 2020 r., 9,7% w I kw. 2020 r. i 7,5% w III kw. 2019 r.). W wyniku tego, portfel kredytów hipotecznych w PLN na koniec września wzrósł o 5% kw./kw. i 19% r/r. Udział kredytów hipotecznych w kredytach ogółem wzrósł do 53% z 51% na koniec roku 2019.

Sprzedaż pożyczek gotówkowych była mniej liniowa, jednakże cały kwartał przyniósł solidną sprzedaż w wysokości 1,2 mld zł, więcej niż 1,1 mld zł w II kw. 2020 r. i jedynie nieco poniżej 1,3 mld zł w I kw. 2020 r. W wyniku tego niehipoteczny portfel detaliczny wzrósł o 1% kw./kw., pomimo stopniowo kończących się wakacji kredytowych. Marża na nowej produkcji poprawiła się, między innymi dzięki rzadszym (i niższym) promocjom. Akwizycja klientów trwała nadal, chociaż była wolniejsza niż założenia sprzed wybuchu pandemii. Wszystkie kluczowe mierniki - liczba aktywnych klientów detalicznych (nowy rekord wszechczasów 2 639 tys., wzrost o 30% r/r), rachunków bieżących w PLN (3 234 tys., wzrost o 35%), aktywnych klientów mikrobiznesowych (102 tys., wzrost o 26%) jak również kart (karty debetowe: 2 965 tys., wzrost o 21%, karty kredytowe: 476 tys., wzrost o 21%) w dalszym ciągu charakteryzowały się solidnym wzrostem r/r.

Do funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Millennium TFI, jak również funduszy podmiotów zewnętrznych, napływały w dalszym ciągu środki (częściowo w wyniku konwersji depozytów w Banku) przekładając się na 13% wzrost kw./kw. zarządzanych aktywów w obu kategoriach łącznie (II kw.: wzrost o 9% kw./kw.). Osiągając prawie 6,0 mld zł na koniec września, aktywa zarządzane ogółem nie odbiegały za bardzo od poziomu 6,1 mld zł na koniec roku 2019.

Bankowość cyfrowa w dalszym ciągu osiągała istotne kamienie milowe: liczba aktywnych klientów cyfrowych przekroczyła 2 mln (wzrost o 27% r/r), liczba aktywnych klientów mobilnych przekroczyła 1,6 mln (wzrost o 33%) i pobrano ponad 2 mln aplikacji goodie.

Bankowość korporacyjna w dalszym ciągu wspierała klientów (dalsze ułatwienie dostępu do usług bankowych, między innymi wzrost udziału umów z podpisem cyfrowym, poprawę funkcjonalności platformy foreksowej czy autoryzację 3D Secure internetowych kart płatniczych, poszerzenie liczby produktów z gwarancjami BGK, wysoka liczba webinarów edukacyjnych, itd.), równocześnie jednak nastąpiło odbicie aktywności klientów, która w niektórych obszarach wróciła do poziomów „przed COVID-em”. Biznes faktoringowy wzrósł w porównaniu z odpowiednim okresem

zeszłego roku (wolumeny wzrosły o 6% r/r, aktywa o 4% r/r), liczba udzielonych gwarancji i wystawionych akredytyw wzrosła o 4% kw./kw. do poziomu „przed COVID-em”, natomiast wzrost r/r w zakresie liczby transakcji powrócił do wysokiego poziomu jednocyfrowego. Popyt na kredyty pozostawał niewysoki w wyniku nadmiernej płynności (zasilanej poprzez rządowe programy antykryzysowe) i niską skłonność przedsiębiorstw do inwestowania. Korporacyjny portfel kredytowy, łącznie 18.1 mld zł (netto), zmniejszył się o 1% kw./kw. i o 1% r/r, natomiast narastająco tempo spadku (3%) było niższe niż rynku ogółem.

Jakość i innowacje

- *The Best Consumer Digital Bank in Poland for 2020* w konkursie World's Best Digital Banks organizowanym przez magazyn Global Finance. Ponadto, strona internetowa Banku Millennium została uznana za najlepszą stronę w kategorii *Best Consumer Integrated Bank Site in Central and Eastern Europe for 2020*
- Nagroda główna w prestiżowym konkursie European Customer Centricity Awards, w kategorii reklamacje. Jury doceniło projekt „Przytul problem” - stawiający na ewolucję w reklamacjach w stronę adresowania potrzeb klientów i indywidualnego podejścia.
- Millennium Leasing z nagrodą „Zaufany w biznesie” przyznaną przez CRIF Polska
- Konkurs „Gwiazdy Bankowości 2020” organizowany przez DGP i PwC: 1 miejsce w kategorii „Gwiazda wzrostu”, 2 miejsce w kategorii „Relacja z Klientem”, 3 miejsce za całokształt działalności w kategorii głównej konkursu, a także w kategorii „Gwiazda innowacyjności”
- Złoty Bankier 2020: nagroda główna w kategorii „Innowacja Fin-Tech” za wdrożenie w aplikacji mobilnej usługi Autopay (razem z Blue Media), 2 miejsce w kategorii „Kredyt hipoteczny” (wszechstronny gracz sprawdzający się w różnych warunkach)
- Badanie „Customer Experience” na zlecenie KPMG: najlepszy w kategorii Customer Experience wśród banków
- Najwyższy wskaźnik NPS*** (52) wśród banków w Polsce
- Najlepszy projekt strony internetowej w Europie Środkowej i Wschodniej wg magazynu Global Finance
- 2,0 mln pobrań aplikacji goodie - platformy smartshoppingowej Banku

Bankowość w czasie pandemii Covid-19

Stopniowe ożywienie ruchu w oddziałach bankowych trwało nadal aż do stabilizacji na poziomie około 70% poziomu „przed COVID-em” w połowie lipca. Funkcjonowanie sieci oddziałów powróciło do normalności, podczas gdy około 50% pracowników centrali pracowało w biurze w lipcu i sierpniu przy zachowaniu ścisłych reguł bezpieczeństwa. 31 sierpnia w przewidywaniu drugiej fali, która niestety nastąpiła, maksymalna obecność w centrali została zmniejszona z powrotem do 33% na zasadzie rotacyjnej z dalszymi obostrzeniami wprowadzonymi w połowie października.

Bank kontynuował ułatwianie wielokanałowego dostępu do swoich usług i produktów i ograniczania dokumentów papierowych. Została wprowadzona autoryzacja mobilna części transakcji w oddziałach. Uruchomiona została nowa wersja aplikacji mobilnej, oferująca opcję śledzenia statusu wniosku o kredyt hipoteczny. Funkcjonalność ta będzie również dostępna w Millenecie. W ramach usługi Finanse 360° w dalszym ciągu zwiększano liczbę dodawanych banków zewnętrznych, podczas gdy proces wnioskowania o pożyczkę gotówkową został usprawniony przez wprowadzenie loginu do innego banku w celu potwierdzenia przychodów wnioskującego. Bank zapewnił również dostęp do platformy PUE ZUS z Millenetu, oferując swoim klientom alternatywny sposób uzyskania bonu turystycznego oferowanego przez rząd.

Wzrost popularności zdalnych kanałów dostępu i bardzo ułatwiony dostęp online do usług bankowych, który został przyspieszony przez wybuch pandemii, wyrażały się dużo wyższą liczbą logowań do strony internetowej (Millenet) i korzystania z mobilnego dostępu, wyższą liczbą przelewów elektronicznych oraz transakcji e-commerce za pomocą karty lub wyższym udziałem kanałów cyfrowych w produkcji pożyczek gotówkowych oraz kredytów w rachunku bieżącym. Równocześnie liczba zgłoszeń telefonicznych/e-maili do centrum obsługi klienta obniżyła się ze szczytu w kwietniu/maju do poziomu „przed COVID-a”.

Na dzień 30 września aktywnych było 53.154 programów 'wakacji kredytowych COVID-19' związanych się ze spłacanymi pożyczkami gotówkowymi, 11.155 aktywnych programów wakacji dot. kredytów hipotecznych, którym odpowiadały, odpowiednio, wolumeny kredytowe w wys. odpowiednio 1.571 mln zł oraz 3.066 mln zł. Ustawowe wakacje kredytowe wprowadzone w czerwcu tzw. 'Tarczą Antykryzysową 4.0' jak dotąd cieszyły się małą popularnością - jedynie 98 wniosków złożono do końca września. Kredyty 'wracające do obsługi' w czerwcu, lipcu oraz sierpniu funkcjonują jak dotąd dobrze z opóźnieniami powyżej 30 dni na poziomie 1,2%. Liczba wakacji kredytowych dla klientów korporacyjnych również istotnie spadła (3.123, w tym leasing: 3.065) z poziomów na koniec czerwca, a wartość kredytów z odroczonymi ekspozycjami wynosiła łącznie 469 mln zł.

Poprawa otoczenia gospodarczego i wzrost aktywności klientów klienta zaobserwowane w letnich miesiącach mogą jednak ponownie tymczasowo ulec pogorszeniu w świetle niedawnego szybkiego wzrostu nowych przypadków COVID-19 i nowych ograniczeń wprowadzonych przez polski rząd. Wzmacnia to nasz ostrożny pogląd na wpływ pandemii na wyniki Banku w całym 2020 r., tak jak to wyrażono w raportach bieżących opublikowanych w trakcie II kw. 2020 r., jak również w naszych raportach za I kw. 2020 r. i I poł. 2020 r. Kumulatywny spadek wyniku z odsetek za dziewięć miesięcy 2020 r. w porównaniu z annualizowanym poziomem IV kw. 2019 r. wyniósł łącznie 170 mln zł, wobec tego wydaje się implikować lepsze wyniki za pełny rok niż ujemny wpływ na wynik z tytułu odsetek w wys. od 240 mln zł do 285 mln zł wskazany orientacyjnie w naszych raportach z 14 kwietnia i 2 czerwca 2020 r. z uwagi na szybkie działania zaradcze podjęte przez Bank. Przewidywalność otoczenia jest jednak ograniczona, dlatego też rzeczywiste wpływ może się zmieniać i w dużym stopniu zależeć będzie od osiągniętych wyników biznesowych, zmian w koszcie finansowania i innych środków zaradczych podjętych przez Bank.

Zgodnie z naszymi poprzednimi uwagami złoty polski pozostaje niestabilny i jego istotne osłabienie może *inter alia* mieć niekorzystny wpływ na koszt prawny wiążący się z portfelem walutowych kredytów hipotecznych. W ciągu dziewięciu miesięcy 2020 r. Bank utworzył 298 mln zł dodatkowych rezerw na to ryzyko (I kw. 2020 r.: 55 mln zł, II kw. 2020 r.: 113 mln zł, III kw. 2020 r.: 130 mln zł) zwiększając rezerwy ogółem do 521 mln zł na dzień 30 września 2020 r., co odpowiada 3,8% portfela brutto. W chwili obecnej trudno jest wiarygodnie ocenić skalę tego wpływu w przyszłości, winno się jednak założyć, że Bank będzie kontynuował regularne wzmacnianie poziomu rezerw na to ryzyko.

Biorąc pod uwagę niedawno zwiększone ryzyko nowej rundy napięć ekonomicznych i negatywny wpływ cięć stóp procentowych dokonanych wiosną, Bank w dalszym ciągu będzie realizował swoje inicjatywy redukcji kosztów/wydatków kapitałowych w najbliższym okresie, tak jak to zostało podkreślone w raporcie za I poł. 2020 r. Działania te między innymi wyrażają się w przyspieszonej redukcji oddziałów (o 99 lub 17% oddziałów własnych od końca roku 2019, przy redukcji 38 oddziałów w samym III kw. 2020 r.) oraz etatów (narast.: spadek o 618 lub 7% etatów, w III kw. 2020 r.: spadek o 295 etatów).

Integracja Euro Banku wraz z inicjatywami dalszej poprawy efektywności operacyjnej kontynuowane były zgodnie z niedawno przyspieszonym planem. III kw. 2020 r. przyniósł dalszy wzrost synergii brutto (48 mln zł w por. z 37 mln zł w II kw. 2020 r.), łącznie w kwocie 110 mln zł w trakcie dziewięciu miesięcy 2020 r. w por. z 23 mln zł w całym 2019 r. Oczekuje się, że synergie zwiększać się będą w ciągu następnych kwartałów, przy czym cel na cały rok 2020 r. wynosi ponad 155 mln zł, a cel na rok 2021 210 mln zł. Koszty integracji w III kw. 2020 r. wzrosły do 17 mln zł (dziewięć miesięcy 2020 r.: 53 mln zł), stąd synergia netto (przed podatkami) w wysokości 31 mln zł w tym okresie były marginalnie poniżej synergii w poprzednim kwartale. Koszty operacyjne integracji za dziewięć miesięcy 2020 r. w wys. 53 mln zł stanowiły ponad 74% całorocznego planu. Zgodnie z komentarzem powyżej, liczba oddziałów i etatów pozostawała w trendzie spadkowym.

SYTUACJA MAKROEKONOMICZNA

Światowa pandemia COVID-19 spowodowała załamanie gospodarcze o bezprecedensowej skali. Z powodu szybko zwiększającej się liczby zakażeń koronawirusem rządy wielu krajów, w tym w Europie i w Ameryce Północnej wprowadziły na przełomie 1 i 2 kw. br. restrykcje dla życia społeczno-gospodarczego, które spowodowały gwałtowne pogorszenie koniunktury. Produkt krajowy brutto (PKB) w Stanach Zjednoczonych, największej gospodarce świata spadł w 2 kw. br. o ok. 9,5% r/r¹, a w strefie euro, tj. u głównego odbiorcy polskiego eksportu jeszcze silniej, bo o 14,7% r/r.

Również w Polsce wprowadzone w marcu obostrzenia oraz samoizolacja społeczeństwa wpłynęły na gwałtowny spadek aktywności gospodarczej. Wraz ze stopniowym otwieraniem gospodarki w maju i czerwcu koniunktura ulegała bardzo szybkiej poprawie, choć w całym 2 kw. br. PKB spadł o 8,2% r/r, po wzroście o 2,0% r/r w kwartale poprzedzającym, tj. najsilniej w nowoczesnej historii. Restrykcje dotknęły w szczególności część sektora usługowego m.in. rekreację, rozrywkę, kulturę i turystykę, choć silne spadki odnotowano także w produkcji przemysłowej. W warunkach silnego ograniczenia działalności gospodarczej wzrosła stopa bezrobocia rejestrowanego - do 6,1% na koniec 2 kw. z 5,2% w lutym, tj. sprzed wybuchu pandemii Covid-19 w Polsce.

W 3 kw. br. aktywność gospodarcza w kraju i za granicą po złagodzeniu większości obostrzeń była znacznie wyższa niż przed kwartałem, a odbudowa gospodarki miała relatywnie szeroki charakter. W okresie lipiec - wrzesień, gdy pandemia przebiegała łagodnie, roczna dynamika produkcji przemysłowej i sprzedaży detalicznej w Polsce powróciły do dodatnich poziomów, co wynikało z szybkiej odbudowy popytu z kraju i zagranicy oraz nadrabiania zaległości z wiosennego lockdownu. Pomimo optymistycznych danych z przemysłu i handlu PKB spadł w tym okresie, w ocenie Banku o ok. 2,5% r/r, jako rezultat nadal bardzo ograniczonej działalnością części usług oraz słabej koniunktury w budownictwie. Niższa niż przed rokiem aktywność sektora budowlanego wynika głównie z okresu przejściowego między starą a nową perspektywą budżetu Unii Europejskiej, z których współfinansuje się znaczącą część inwestycji infrastrukturalnych.

Poprawa koniunktury sprzyjała stabilizacji sytuacji na rynku pracy - na koniec 3 kw. br. stopa bezrobocia wyniosła 6,1%, podobnie jak przed kwartałem. Rynek pracy ucierpiał w mniejszym stopniu niż spodziewano się w marcu, do czego przyczyniła się polityka gospodarcza rządu. W ramach programów zwanych Tarczą Antykryzysową i Tarczą Finansową wprowadzono mechanizmy częściowo finansujące koszty pracy oraz motywujące firmy korzystające ze wsparcia do utrzymywania zatrudnienia.

W 3 kw. inflacja CPI również ustabilizowała się. Wyniosła ona bowiem średnio 3,0% r/r, wobec 3,2% r/r w kwartale poprzednim. Stabilizacja dynamiki cen konsumenta jest rezultatem z jednej strony spadków r/r cen paliw, wynikających z niższych cen ropy naftowej na rynkach światowych. Z drugiej strony wysoka inflacja cen usług utrzymuje się w okresie pandemii, gdyż usługodawcy są w stanie, w warunkach odbicia aktywności gospodarczej i tylko umiarkowanego wzrostu bezrobocia, przerzucić koszty podwyższonych standardów sanitarnych na konsumentów.

Rada Polityki Pieniężnej utrzymywała w 3 kw. br. dotychczasowy kurs bardzo łagodnej polityki pieniężnej - stopa referencyjna Narodowego Banku Polskiego kształtowała się na historycznie niskim poziomie 0,10% oraz kontynuowano program odkupu obligacji skarbowych i obligacji gwarantowanych przez skarb państwa (dług emitowany przez Polski Fundusz Rozwoju na potrzeby realizacji Tarczy Finansowej i Banku Gospodarstwa Krajowego tworzony dla pozyskania środków na rzecz Funduszu Przeciwdziałania COVID-19). Skala odkupu w 3 kw. była jednak znacznie mniejsza, gdyż bank centralny pozyskał obligacje za 9,1 mld zł, podczas gdy w 2 kw. za 77,4 mld zł.

Wraz z otwarciem gospodarki i ożywieniem gospodarczym silny wzrost depozytów gospodarstw domowych i przedsiębiorstw niefinansowych odnotowany w 2 kw. br. uległ w 3 kw. zahamowaniu i łączna wartość depozytów nie zmieniała się istotnie. W okresie lipiec-wrzesień wzrósł natomiast nieco popyt na kredyty konsumpcyjne ze strony gospodarstw domowych, przy stabilizacji wartości

¹ Obliczenia Banku Millennium na podstawie danych zannualizowanych.

nowych kredytów na nieruchomości mieszkaniowe. Wartość nowo udzielonych kredytów jest jednak zauważalnie mniejsza niż przed rokiem. Wobec wsparcia rządowego poprawiającego płynność oraz ograniczeniu, w warunkach niepewności, działalności inwestycyjnej firm obniżyła się względem 2 kw. br. wartość nowych kredytów dla przedsiębiorstw.

Na początku 4 kw. br. materializowały się ryzyka znacznego nasilenia pandemii COVID-19 w Polsce, jak i w niemal całej Europie, co skutkowało wprowadzeniem nowych obostrzeń. W takich warunkach, w ocenie Banku, PKB obniży się w ostatnich trzech miesiącach 2020 r. względem 3 kw. Spadek aktywności gospodarczej nie będzie jednak tak silny jak na przełomie 1 i 2 kw., o ile nie dojdzie do wprowadzenia tak drastycznych ograniczeń jak na wiosnę, a działania prewencyjne koncentrować się będą na ograniczeniu mobilności społecznej. Podobnie jak na początku pandemii najbardziej ucierpią zatem zwłaszcza sektory usługowe związane rozrywką, rekreacją, zakwaterowaniem i podróżowaniem. Handel oraz przemysł odczują negatywne skutki obostrzeń i samoizolacji mieszkańców w mniejszej skali. Po lepszym od oczekiwań 3 kw. br. ostatni kwartał tego roku przyniesie, w ocenie Banku, spowolnienie wzrostu gospodarczego oraz wzrost bezrobocia, a w całym roku PKB obniży się wg. szacunków Banku o ok. 3,5%, co na tle innych członków Unii Europejskiej będzie wyróżniać Polskę pozytywnie. Relatywnie mniejszej skali spadku PKB w Polsce sprzyja niższy udział sektorów najbardziej dotkniętych przez obostrzenia i samoizolację, mocny rynek pracy, dodatni wzrost płac realnych oraz poluzowanie polityki fiskalnej i monetarnej państwa. Przyszły rok powinien natomiast przynieść dalsze odrabianie strat, a dynamika PKB powinna powrócić do dodatnich wartości. Bank nie zakłada, że po znaczącym złagodzeniu warunków monetarnych Rada Polityki Pieniężnej będzie modyfikowała parametry kosztu pieniądza w Polsce. Ze względu na pandemię przedstawiony scenariusz makroekonomiczny obciążony jest jednak wysoką niepewnością.

CZYNNIKI NIEPEWNOŚCI MAKROEKONOMICZNEJ DLA GOSPODARKI I GRUPY BANKU MILLENNIUM

Na początku 4 kw. br. główny czynnik ryzyka dla gospodarki i Grupy Banku Millennium wskazywany w poprzednich raportach, tj. silne rozprzestrzenianie się pandemii COVID-19 oraz wprowadzenia nowych obostrzeń zaczął się materializować, co po lepszym od oczekiwań 3 kw. psuje perspektywę dla 4 br. oraz początku 2021 r.

W ocenie Banku najważniejszym czynnikiem ryzyka pozostaje rozwój pandemii COVID-19 oraz wprowadzanie coraz bardziej radykalnych ograniczeń administracyjnych w kraju jak i u najważniejszych partnerów handlowych Polski. Wydaje się jednak, że ze względu na koszty trudno będzie powrócić do takiej skali zamknięcia gospodarki, jak miało to miejsce na wiosnę br. Gorszy od oczekiwań rozwój sytuacji makroekonomicznej wpłynąłby na Grupę BM poprzez:

- silniejszy wzrost bezrobocia i spadek dochodów, co ograniczałoby popyt na produkty bankowe ze strony gospodarstw domowych. Natomiast pogorszenie perspektyw gospodarczych oddziaływałoby na obniżony popyt ze strony przedsiębiorstw na kredyty inwestycyjne;
- silniejsze od oczekiwań pogorszenie sytuacji dochodowej gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw, co mogłoby przełożyć się na wzrost ryzyka kredytowego - pogorszenie terminowego regulowania zobowiązań wobec Grupy BM;
- zwiększenie niepewności na rynkach finansowych skutkującą m.in. deprecjacją złotego. Powiększałoby to koszty finansowania w walutach obcych oraz wartość wymaganych zabezpieczeń, a także podniosłoby wartość w złotych zadłużenia w walutach obcych, co potencjalnie wpłynęłoby na spłaty zobowiązań wobec Grupy BM przez gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa;
- kolejne obniżenie stóp procentowych w Polsce, co dodatkowo zmniejszyłoby przychody Grupy.

Istnieją również szanse na to, że zwłaszcza w 2021 r. sytuacja gospodarcza będzie bardziej korzystna niż w obecnym scenariuszu bazowym. Obejmowałyby one przede wszystkim mniejszą skalę zachorowań oraz większą niż oczekiwano skuteczność wysiłków w zakresie polityki pieniężnej i fiskalnej podejmowanych zarówno w kraju, jak i za granicą, mających na celu złagodzenie skutków gospodarczych pandemii. Skuteczna realizacja programów (Grupa BM bierze udział w realizacji niektórych z nich) pomogłaby zapobiec wystąpieniu powyższych głównych negatywnych czynników niepewności lub złagodzić ich wpływ na rezultaty Grupy BM.

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT GRUPY

Przychody operacyjne Grupy (mln zł)	I-III kw. '20	I-III kw. '19	Zmiana r/r	III kw. '20	II kw. '20	Zmiana kw./kw.
Wynik z tytułu odsetek	1 958,4	1 789,9	9,4%	628,6	640,2	-1,8%
Wynik z tytułu prowizji	553,3	516,5	7,1%	179,8	179,0	0,4%
Wynik na działalności podstawowej	2 511,8	2 306,4	8,9%	808,4	819,2	-1,3%
Pozostałe przychody pozaodsetkowe ^{*/**}	156,5	211,0	-25,8%	78,9	41,1	91,9%
Przychody operacyjne ogółem	2 668,3	2 517,4	6,0%	887,2	860,3	3,1%

(*) Dane pro-forma: Wynik z odsetek obejmuje marżę na wszystkich instrumentach pochodnych. Począwszy od 1 stycznia 2006 r. Bank stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń. Od tego dnia marża z tych operacji jest uwzględniana w wyniku z tytułu odsetek. Jednakże, ponieważ rachunkowość zabezpieczeń nie obejmuje całości portfela denominowanego w walutach obcych, Bank przedstawia dane w układzie pro-forma, w którym całość marży na instrumentach pochodnych jest ujmowana w wyniku z tytułu odsetek, podczas gdy rachunkowo część tej marży (31,3 mln zł w I-III kw. '20 i 45,7 mln zł w I-III kw. '19) jest uwzględniona w pozostałych przychodach pozaodsetkowych. W opinii Banku takie podejście umożliwia lepsze zrozumienie rzeczywistej ewolucji tej pozycji z ekonomicznego punktu widzenia.

(**) Bez korekty do wartości godziwej portfela kredytowego (32,2 mln zł w I-III kw. '20 i 12,9 mln zł w I-III kw. '19), która została przeniesiona do kosztów ryzyka w układzie pro-forma

Wynik z tytułu odsetek (pro-forma) w I-III kw. '20 wyniósł 1.958 mln zł (629 mln zł w III kw. '20) i wzrósł o 9% w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego (spadek o 2% kw./kw.). Wzrost ten był wspomagany przychodami z operacji z klientami przejętego Euro Banku. Marża odsetkowa netto (do średnich aktywów pracujących) (NIM) w I-III kw. '20 osiągnęła 2,63%, i była o 16 punktów bazowych niższa, niż w I-III kw. '19. W III kw. '20 marża odsetkowa netto spadła o 9 punktów bazowych kw./kw. do poziomu 2,49%, aczkolwiek skala spadku była dużo mniejsza, niż w II kw. '20. Spadek marży wynikał z bezprecedensowych cięć stóp procentowych przez RPP (obniżka stopy bazowej o 140 punktów bazowych w okresie od marca do maja) i wpłynął na maksymalną stopę procentową (obniżka o 280 punktów bazowych z 10% do 7,2%). Wysoka koncentracja tych cięć i ich natychmiastowy wpływ na dochód na aktywach odsetkowych (zwłaszcza kredytach konsumpcyjnych) wzmocniła oddziaływanie w krótkim okresie ze względu na czas, potrzebny Bankowi na przeprowadzenie odpowiedniej korekty swoich kosztów finansowania (depozyt). Ponadto, w porównaniu z poprzednim rokiem, spadek marży odsetkowej wynikał również ze zwrotu prowizji za wcześniejszą spłatę pożyczek konsumpcyjnych.

Wynik z tytułu prowizji w I-III kw. '20 wyniósł 553 mln zł (180 mln zł w III kw. '20), rosnąc o 7% r/r (bez zmian w por. do II kw. '20). Opłaty związane z ubezpieczeniami, kredytami i kartami wzrosły w ciągu roku najbardziej, przy czym w przypadku tych pierwszych wynikało to z wyższych opłat z portfela kredytów dawnego Euro Banku, podczas gdy w przypadku tych ostatnich - z wyższej liczby wydanych kart oraz generalnie wyższej transakcyjności. Natomiast obniżyły się opłaty administracyjne związane z funduszami inwestycyjnymi oraz opłaty transakcyjne.

Wynik z działalności podstawowej, rozumiany jako łączny wynik z tytułu odsetek i wynik z tytułu prowizji, osiągnął 2.512 mln zł w I-III kw. '20 (808 mln zł w III kw. '20), co oznacza wzrost o 9% r/r, częściowo dzięki połączeniu z Euro Bankiem (nieznaczny spadek o 1% kw./kw.).

Pozostałe przychody pozaodsetkowe, które obejmują wynik z wymiany, wynik na aktywach i zobowiązaniach finansowych (bez marży odsetkowej na instrumentach pochodnych oraz korekty portfela kredytów wg. wartości godziwej), a także pozostałe przychody i koszty operacyjne netto, wyniosły 157 mln zł w I-III kw. '20 i obniżyły się o 26% r/r, z powodu nadzwyczajnych pozycji: rezerw na zwrot prowizji od wcześniejszej spłaty kredytów przez klientów, które miały ujemny wpływ brutto w wysokości 60,5 mln zł. W I-III kw. '19 zdarzenia nadzwyczajne, ujęte w tej pozycji, miały ogólnie pozytywny wpływ i obejmowały: 26,9 mln zł (brutto) rozwiązania rezerwy na aktywo podatkowe, 45 mln zł dodatniej aktualizacji wyceny udziałów w PSP oraz 32 mln zł (brutto) rezerwy na zwrot prowizji od kredytów spłaconych przed terminem przez klientów.

Przychody operacyjne ogółem (pro-forma) Grupy osiągnęły 2.668 mln zł w I-III kw. '20 (887 mln zł w III kw. '20), co oznacza wzrost o 6% r/r (spadek o 3% kw./kw.).

Koszty operacyjne (mln zł)	I-III kw. '20	I-III kw. '19	Zmiana r/r	III kw. '20	II kw. '20	Zmiana kw./kw.
Koszty osobowe	(662,8)	(603,8)	9,8%	(211,6)	(207,4)	2,0%
Pozostałe koszty administracyjne*	(672,4)	(632,3)	6,3%	(200,5)	(197,7)	1,4%
– w tym opłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (BFG)	(140,4)	(109,6)	28,1%	(27,3)	(28,0)	-2,4%
Koszty operacyjne ogółem	(1 335,1)	(1 236,1)	8,0%	(412,1)	(405,1)	1,7%
– w tym koszty integracji i restrukturyzacji**	(52,6)	(64,1)	-17,9%	(17,3)	(5,2)	232,9%
Koszty ogółem bez kosztów integracji i restrukturyzacji **	(1 282,5)	(1 172,0)	9,4%	(394,8)	(399,9)	-1,3%
Koszty ogółem bez kosztów integracji, restrukturyzacji i BFG**	(1 142,1)	(1 062,4)	7,5%	(367,5)	(371,9)	-1,2%
Koszty/ dochody narastająco - raportowane	50,0%	49,1%	0,9 p.p.	46,4%	47,1%	-0,7 p.p.
Koszty/ dochody narast. - skorygowane ***	46,8%	46,6%	0,2 p.p.	46,1%	46,0%	0,1 p.p.

(*) w tym amortyzacja

(**) dodatkowe koszty administracyjne bezp. związane z zakupem Euro Banku, procesem fuzji i integracji

(**) przy równym rozkładzie opłaty BFG na fundusz przymusowej restrukturyzacji na cały rok, bez przychodów jednorazowych i bez kosztów integracji

Koszty ogółem wyniosły 1.335 mln zł w I-III kw. '20 (412 mln zł w III kw. '20), co oznacza 8% wzrost w porównaniu z poziomem I-III kw. '19. Poza wyższą liczbą etatów i poziomem pozostałych kosztów administracyjnych w wyniku włączenia pracowników i infrastruktury sprzedażowej byłego Euro Banku, Bank utworzył rezerwę na restrukturyzację zatrudnienia w wys. 31,3 mln zł w I kw. '20 i w III kw. '20 (w tym rezerwy na zwolnienia grupowe i premię lojalnościową). Łączna wartość kosztów integracji w okresie sprawozdawczym wyniosła 52,6 mln zł, mniej niż w I-III kw. '19 (64,1 mln zł) Łączne koszty bez BFG i integracji w I-III kw. '20 wyniosły 1.142 mln zł w III kw. '20, wykazując wzrost o 8% r/r i spadek kwartalnie o 1%.

Koszty osobowe wyniosły 663 mln zł (212 mln zł w III kw. '20) i wzrosły o 10% r/r (wzrost o 2% kw./kw.). Po włączeniu pracowników wywodzących się z Euro Banku (2,4 tys. etatów) Bank zmniejszył liczbę swoich pracowników do 7.846 etatów (Grupa) na koniec września, co przekłada się na roczną redukcję o 718 etatów (-8% r/r).

Struktura zatrudnienia (etaty)	30.09.2020	30.09.2019	Zmiana r/r	30.06.2020	Zmiana kw./kw.
Bank Millennium S.A. (z Euro Bankiem)	7 514	8 219	-8,6%	8 201	-8,4%
Spółki zależne	332	345	-3,6%	349	-4,8%
Razem Grupa Banku Millennium	7 846	8 564	-8,4%	8 550	-8,2%

Pozostałe koszty administracyjne (w tym amortyzacja) wyniosły 672 mln zł (201 mln zł w III kw. '20) i wzrosły o 6% r/r (wzrost o 1% kw./kw.). Koszty związane bezpośrednio z integracją Euro Banku w I-III kw. '20 zamykały się kwotą 19,5 mln zł.

Przejęcie Euro Banku spowodowało bardzo znaczny wzrost liczby placówek, która zaczęto redukować zgodnie z polityką optymalizacji sieci oddziałów banku. Na koniec września 2019 r. liczba oddziałów ogółem (w tym w Euro Banku) wyniosła 833 i od tego czasu została zredukowana o 107 jednostki do 726 oddziałów na koniec września 2020 r.

W zakresie realizowanej optymalizacji sieci, obecny plan zakłada jej zmniejszenie o ponad 110 placówek w roku 2020. Koszty integracji w wys. 52,6 mln zł (RZiS) w I-III kw. '20 stanowią ok. 74% wydatków planowanych na rok bieżący na podstawie zrewidowanych szacunków. Bank obecnie szacuje, że łączne, zakumulowane koszty integracji (RZiS oraz nakłady inwestycyjne), związane z przejęciem Euro Banku, będą poniżej pierwotnego planu i utrzymają się poniżej 300 mln zł.

Skuteczna realizacja procesu restrukturyzacji powinna pozwolić na osiągnięcie efektu synergii na poziomie 156 mln zł łącznie w roku 2020 (rewizja w górę w stosunku do pierwotnego budżetu). Pierwsze wymierne skutki synergii zostały osiągnięte już w IV kw. 2019 r. (23,4 mln zł), podczas gdy w I-III kw. '20 wyniosły one 110 mln zł. Celem na rok 2022 jest efekt synergii w wys. 219 mln zł (podwyższony szacunek).

Wskaźnik koszty/dochody bez pozycji nadzwyczajnych (głównie kosztów integracji i wyżej wspomnianej rezerwy na pozostałe przychody i koszty operacyjne) i skorygowany o równy rozkład składki na fundusz przymusowej restrukturyzacji BFG osiągnął 46,8% w I-III kw. '20 i był o 0,2 punktu procentowego wyższy w porównaniu z poziomem z roku ubiegłego.

Zysk netto (mln zł)	I-III kw. '20	I-III kw. '19	Zmiana r/r	III kw. '20	II kw. '20	Zmiana kw./kw.
Przychody operacyjne	2 668,3	2 517,4	6,0%	887,2	860,3	3,1%
Koszty operacyjne*	(1 335,1)	(1 236,1)	8,0%	(412,1)	(405,1)	1,7%
Odpisy na utratę wartości oraz pozostały koszt ryzyka**	(513,2)	(366,6)	40,0%	(150,3)	(165,9)	-9,4%
- w tym odpis na ryzyko związane z COVID-19	-69,3	-	-	-	-9,3	-
Odpis na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych	(297,7)	0,0	-	(129,7)	(112,7)	15,0%
Podatek bankowy	(209,0)	(178,9)	-	(67,8)	(68,4)	-0,9%
Zysk przed CIT	313,3	735,9	-57,4%	127,4	108,1	17,8%
Podatek dochodowy	(181,4)	(202,1)	-	(67,2)	(54,5)	23,2%
Zysk netto - raportowany	131,9	533,8	-75,3%	60,1	53,6	12,2%
Zysk netto (skorygowany***)	583,2	647,0	-9,9%	189,3	204,1	-7,3%

(*) bez odpisów na utratę wartości aktywów finansowych i niefinansowych

(**) w tym korekta wg. wartości godziwej kredytów (32,2 mln zł w I-III kw. '20 i 12,9 mln zł w I-III kw. '19) oraz efekt modyfikacji kredytów (10,1 mln w I-III kw. '20 oraz 9,2 mln zł w I-III kw. '19)

(***) bez pozycji nadzwyczajnych: w I-III kw. '20: 1. koszty integracji (52,6 mln zł brutto), 2. 298 mln zł rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych (brutto), 3. odpis w wysokości 69,3 mln zł (brutto) na ryzyko związane z Covid-19, 4. Rezerwa w wysokości 60,5 mln zł na zwrot prowizji od kredytów spłaconych przed terminem przez klientów, 5. liniowe rozłożenie składki na fundusz restrukturyzacji BFG w wys. 58,2 mln zł w I-III kw. '19: 1. koszty integracji (64,1 mln zł brutto), 2. 26,9 mln zł (brutto) rozwiązanie rezerwy na aktywa podatkowe, 3. 45 mln zł z dodatniego przeszacowania udziałów w PSP 4. Rezerwa w wysokości 32 mln zł (brutto) na zwrot prowizji od kredytów spłaconych przed terminem przez klientów, 5. dodatkowe rezerwy na Euro Bank, związane z przejęciem, w wys. 88,6 mln zł, 6. liniowe rozłożenie składki na fundusz restrukturyzacji BFG w wys. 73,3 mln zł

Łączny koszt ryzyka, który obejmował odpisy netto na utratę wartości, korektę wartości godziwej (części portfela kredytowego) i wynik modyfikacji poniesiony przez Grupę wyniósł 513 mln zł I-III kw. '20 i był 40% wyższy niż I-III kw. '19. Wyższy poziom rezerw wynikał z włączenia portfela kredytów Euro Banku, zmian w modelu ryzyka w segmencie detalicznym, ale również z dodatkowych odpisów na ryzyko związane z potencjalnym wpływem Covid-19. W I kw. 2020 r. Grupa wyprzedzająco zawiązała takie odpisy w wysokości 60 mln zł, które w II kw. 2020 r. alokowano na poszczególne ekspozycje kredytowe. Stworzono również w II kw. 2020 roku dodatkowy odpis na Covid-19 w wysokości 9,3 mln zł.

Odpisy na ryzyko dla segmentu detalicznego w I-III kw. '20 wynosiły 338 mln zł (bez dodatkowych odpisów na Covid-19), podczas gdy dla segmentu przedsiębiorstw itp. wyniosły one 106 mln zł. Relatywnie rzecz biorąc, koszt ryzyka (tzn. odpisy netto w stosunku do średnich kredytów brutto) za I-III kw. '20 wyniósł 92 pkt. baz. w porównaniu do 78 pkt. baz. w I-III kw. '19. Bez dodatkowego odpisu na Covid-19 w 2020 r. oraz kredyty EuroBanku w 2019 r., koszt ryzyka wyniósł 80 punktów bazowych I-III kw. '20 oraz 61 punktów bazowych I-III kw. '19.

W III kw. '20 bank sprzedał portfel zagrożonych kredytów konsumpcyjnych. Transakcja miała pozytywny efekt na poziom odpisu na ryzyko (11 mln zł).

Dodatkowo, w I-III kw. '20 bank utrzymywał rezerwę na ryzyko prawne, związane z portfelem walutowych kredytów hipotecznych (rezerwa 130 mln zł w III kw. '20), przy czym rezerwy w I-III kw. '20 wyniosły łącznie 298 mln zł. Saldo rezerw wzrosło do 521 mln zł, lub 3,8% portfela walutowych kredytów hipotecznych brutto, z wyłączeniem kredytów, udzielonych przez Euro Bank (z zastrzeżeniem klauzul odszkodowawczych i gwarancji).

Zysk przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym w I-III kw. '20 wyniósł 313 mln zł (127 mln zł w III kw. '20) i zmniejszył się o 57% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku (wzrost o 18% kw./kw.). W większości był to wynik wysokich rezerw ogółem, o których mowa powyżej, gdyż zysk przed utworzeniem rezerw wyniósł 1.333 mln zł i wzrósł o 4% r/r.

Zysk netto raportowany za I-III kw. '20 wyniósł 132 mln zł (60 mln zł w III kw. '20) i był o 75% niższy niż za analogiczny okres poprzedniego roku. Zysk netto za I-III kw. '20 skorygowany o ww. pozycje nadzwyczajne (głównie koszty integracji Euro Banku i dodatkowe odpisy) wyniósłby 583 mln zł w porównaniu z 647 mln zł skorygowanego zysku netto za I-III kw. '20, co przekłada się na spadek 10% r/r.

Raportowany zwrot z kapitału (ROE) za I-III kw. '20 wraz ze składką na fundusz restrukturyzacyjny BFG, rozłożoną równo na cały rok, wyniósł 2,1%, jednakże po korekcie o pozycje nadzwyczajne osiągnął 8,5% w porównaniu do 10,0% I-III kw. '19.

Kredyty i pożyczki dla klientów

Kredyty netto ogółem Grupy Banku Millennium wyniosły 72.590 mln zł na koniec września 2020 r. i wzrosły o 4% r/r. Wzrost kredytów bez portfela walutowych kredytów hipotecznych osiągnął wyższą stopę wzrostu 7% r/r. Walutowe kredyty hipoteczne obniżyły się o 5% r/r. Udział walutowych kredytów hipotecznych (bez kredytów przejętych z Euro Banku) w kredytach brutto ogółem spadł w ciągu roku do 18,3% na dzień 30 września 2020 roku z poziomu 20,2% rok temu.

Wartość netto kredytów dla gospodarstw domowych wyniosła 54.469 mln zł na koniec września 2020 r., wzrost o 6% r/r. W ramach tej linii kredyty hipoteczne w złotówkach wzrosły dynamicznie o 19% r/r, a kredyty konsumpcyjne spowolniły do 2% r/r (dane za 2020 i 2019 są w pełni porównywalne, ponieważ portfel hipoteczny uwzględnia Euro Bank w danych skonsolidowanych od 1 czerwca 2020 roku).

W I-III kw. '20 nowa sprzedaż kredytów hipotecznych była znacznie większa niż I-III kw. '19 i wyniosła 4,7 mld zł, co przełożyło się na wysoki wzrost w skali roku o 49%, przy czym sprzedaż III kw. '20 osiągnęła nowy, rekordowy poziom wartości kredytów 1,8 mld zł.

Wartość netto kredytów konsumpcyjnych wyniosła 15.242 mln zł, rosnąc o +1% r/r i niemal 2% kw./kw. Nowa sprzedaż pożyczek gotówkowych spowolniła i wyniosła 3,6 mld zł w okresie I-III kw. '20 (-7% r/r). Na tę ostatnią kategorię w największym stopniu miała wpływ pandemia Covid-19, która spowodowała niższy popyt na produkt i w konsekwencji roczną dynamikę wzrostu poniżej wyższych poziomów odnotowanych we wcześniejszych okresach. W ujęciu kwartalnym poziom sprzedaży przyspieszył o 12% do 1,1 mld zł w III kw. '20.

Wartość netto kredytów dla przedsiębiorstw wyniosła 18.121 mln zł na koniec września 2020 r. i obniżyła się nieznacznie o 1% rocznie. Ten portfel kredytów zmniejszył się o 0,7% w ujęciu kwartalnym, ponieważ pandemia Covid-19 miała w dużym stopniu niekorzystny wpływ na nowe kredyty dla przedsiębiorstw.

Strukturę i dynamikę kredytów dla Klientów w Grupie przedstawia poniższa tabela:

Kredyty i pożyczki dla klientów (mln zł)	30.09.2020	30.09.2019	Zmiana r/r	30.06.2020	Zmiana kw./kw.
Kredyty dla gospodarstw domowych	54 468,5	51 177,4	6,4%	53 262,6	2,3%
- złotowe kredyty hipoteczne	24 720,3	20 732,4	19,2%	23 451,6	5,4%
- walutowe kredyty hipoteczne	14 505,7	15 311,5	-5,3%	14 792,9	-1,9%
- w tym kredyty Banku Millennium	13 515,5	14 260,8	-5,2%	13 790,1	-2,0%
- w tym kredyty byłego Euro Banku	990,3	1 050,7	-5,8%	1 002,8	-1,2%
- kredyty konsumpcyjne	15 242,4	15 133,4	0,7%	15 018,1	1,5%
Kredyty dla przedsiębiorstw i sektora publicznego	18 121,1	18 303,7	-1,0%	18 245,3	-0,7%
- leasing	6 311,2	6 537,1	-3,5%	6 451,0	-2,2%
- pozostałe kredyty dla przedsiębiorstw i faktoring	11 810,0	11 766,6	0,4%	11 794,3	0,1%
Kredyty i pożyczki netto dla klientów	72 589,7	69 481,1	4,5%	71 507,8	1,5%
Kredyty i pożyczki netto dla klientów bez walutowych kredytów hipotecznych	58 083,9	54 169,5	7,2%	56 714,9	2,4%
Odpisy na utratę wartości	2 418,4	1 958,8	23,5%	2 358,1	2,6%
Kredyty i pożyczki dla klientów *brutto	75 008,0	71 439,9	5,0%	73 866,0	1,5%

(*) W tym, poza rezerwami na ryzyko kredytowe, także korekta do wartości godziwej portfela kredytów, ujmowanego wg. wartości godziwej jak i modyfikacja. Uwzględnia także początkową korektę MSSF9. W tym przypadku portfel kredytów brutto przedstawia wartość kredytów i pożyczek przed wspomnianymi rezerwami i korektami.

Depozyty klientów

Dynamikę depozytów Klientów przedstawia poniższa tabela:

Depozyty klientów (mln zł)	30.09.2020	30.09.2019	Δmiana r/r	30.06.2020	Δmiana kw./kw.
Depozyty klientów indywidualnych	61 933,2	60 598,6	2,2%	63 436,3	-2,4%
Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego	23 919,3	19 742,5	21,2%	22 818,3	4,8%
Depozyty ogółem	85 852,5	80 341,1	6,9%	86 254,6	-0,5%

Depozyty ogółem wzrosły o 7% r/r do poziomu 85.852 mln zł na dzień 30 września 2020 r., w wyniku znacznego wzrostu depozytów przedsiębiorstw.

Depozyty klientów indywidualnych wyniosły 61.933 mln zł wg. stanu na 30 września 2020 r., przyrastając o 2% r/r i obniżając się o 2% kw./kw. Bank nie konkurował aktywnie o detaliczne lokaty terminowe, gdyż marże znajdowały się pod presją po znacznej obniżce rynkowych stóp procentowych. W ramach depozytów rachunki bieżące i oszczędnościowe nadal rosły w bardzo szybkim tempie (o 20% r/r), więc ich udział w depozytach klientów indywidualnych ogółem zwiększył się do 81%, co jest powiązane z większą transakcyjnością klientów (wysoka dynamika rachunków bieżących i kart debetowych). Z drugiej strony, lokaty terminowe klientów indywidualnych spadły o 37% r/r.

Depozyty przedsiębiorstw i sektora publicznego wzrosły wyraźnie o 21% r/r do 23.919 mln zł na koniec września 2020 r. Wzrost ten napędzała, przede wszystkim, silna dynamika w zakresie rachunków bieżących: +66% r/r, natomiast depozyty terminowe obniżyły się wyraźnie o 24% r/r. Podobnie, jak w przypadku depozytów detalicznych, było to głównie skutkiem silnej redukcji stóp procentowych banku centralnego. Ponadto, wyższa płynność spółek, odraczających wydatki inwestycyjne i korzystających ze wsparcia finansowego ze strony rządowych programów pomocowych (zwalczanie pandemii Covid-19), przyczyniły się do tego wzrostu.

PLYNNOŚĆ, JAKOŚĆ AKTYWÓW I WYPŁACALNOŚĆ

Regulacyjna adekwatność kapitałowa

Grupa jest zobowiązana na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR).

W trzecim kwartale 2020 r. w porównaniu z poprzednim kwartałem, TCR Grupy nie zmienił się, zaś zmiana wskaźników T1 oraz CET 1 była nieistotna (wzrost o 2 p.b.).

Główne wskaźniki adekwatności kapitałowej:

Główne wskaźniki kapitałowe i płynności * (mln zł)	30.09.2020	30.06.2020	30.09.2019
Aktywa ważone ryzykiem dla Grupy	50.305,4	50.007,1	48.316,7
Aktywa ważone ryzykiem dla Banku	49.790,8	49.129,0	41.046,1
Wymogi w zakresie funduszy własnych dla Grupy	4.024,4	4.000,6	3.865,3
Wymogi w zakresie funduszy własnych dla Banku	3.983,3	3.930,3	3.283,7
Fundusze własne dla Grupy	10.070,7	10.012,8	9.778,8
Fundusze własne dla Banku	9.827,0	9.772,0	8.602,1
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) dla Grupy	20,02%	20,02%	20,24%
Minimalny wymagany TCR	15,37%	15,37%	19,77%
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR) dla Banku	19,74%	19,89%	20,96%
Wskaźnik kapitału Tier 1 dla Grupy	16,98%	16,96%	17,07%
Minimalny wymagany wskaźnik Tier 1	12,15%	12,15%	16,20%
Wskaźnik kapitału Tier 1 dla Banku	16,66%	16,78%	17,47%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (=T1) dla Grupy	16,98%	16,96%	17,07%
Minimalny wymagany wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1	9,73%	9,73%	13,51%
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (=T1) dla Banku	16,66%	16,78%	17,47%
Wskaźnik dźwigni (LR) dla Grupy	8,08%	8,03%	8,27%

(*) Wskaźniki kapitałowe zostały przedstawione zgodnie z rozwiązaniami przejściowymi łagodzącymi wpływ wdrożenia IFRS9 na kapitał podstawowy CET 1.

Przy nieznacznym wzroście funduszy własnych o 58 mln zł (o 0,6%), wymogi w zakresie funduszy własnych wzrosły w podobnym stopniu (o 24 mln zł, również o 0,6%).

Minimalne wymagane poziomy kapitału przedstawiają się następująco:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Wysokość tego bufora jest ustalana dla poszczególnych banków corocznie przez KNF w wyniku procesu Badania i Oceny Nadzorczej (BION) i obejmuje ryzyko niedostatecznie pokryte - zdaniem KNF - przez minimalne wymogi w zakresie funduszy własnych, określone w art. 92 CRR. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w listopadzie 2019 roku w wysokości 4,96 pkt. proc. (Bank) i 4,87 pkt. proc. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 3,72 pkt. proc. (Bank) i 3,65 pkt. proc. (Grupa) ponad Wskaźnik Tier1 oraz 2,78 pkt. proc. (Bank) i 2,73 pkt. proc. (Grupa) ponad wskaźnik CET1;

- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 0%, zmniejszony z 3% w marcu 2020 roku;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe oznacza niepewność dotyczącą wywiązania się przez Klienta z zawartych z Grupą umów z zakresu jego finansowania, czyli spłaty w określonym czasie kapitału i odsetek, co może spowodować stratę finansową Grupy.

Realizowana w Grupie **polityka kredytowa** opiera się na zbiorze następujących zasad:

- centralizacja procesu decyzji kredytowych;
- wykorzystanie określonych modeli scoringowych/ratingowych dla każdego segmentu Klientów/typu produktów;
- wykorzystanie narzędzi informatycznych (workflows) w celu wspomagania procesu kredytowego na wszystkich etapach;
- istnienie wyspecjalizowanych departamentów decyzji kredytowych dla poszczególnych segmentów Klienta;
- regularny monitoring portfela kredytowego, zarówno na poziomie każdej transakcji z osobną w przypadku istotnych ekspozycji, jak również na poziomie sub-portfela kredytowego (ze względu na segment Klienta, typ produktu, kanał dystrybucji, itd.);
- wykorzystanie struktury limitów i sub-limitów ekspozycji kredytowej w celu uniknięcia koncentracji ryzyka oraz promowania efektu dywersyfikacji portfela kredytowego;
- istnienie odrębnej jednostki odpowiedzialnej za nadawanie ratingu Klientowi korporacyjnemu, oddzielając tym samym badanie oceny zdolności kredytowej Klienta i przyznanie transakcji kredytowej od oceny jego wiarygodności.

W obszarze ryzyka kredytowego w 3 kwartałach 2020 r. Grupa początkowo pracowała nad doskonaleniem narzędzi i procesów zarządzania ryzykiem kredytowym, natomiast od momentu pojawienia się pandemii COVID-19 Grupa skoncentrowała się na dostosowaniu regulacji, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków, a w szczególności na:

- dostosowaniu polityki kredytowej do sytuacji rynkowej;
- uaktualnieniu klasyfikacji ryzyka branżowego i limitów branżowych.

W segmencie detalicznym skupiono się na:

- umożliwieniu Klientom skorzystania z prolongaty spłaty w związku z wystąpieniem pandemii COVID-19 (tzw. wakacje kredytowe) oraz monitorowaniu sytuacji Klientów, którzy skorzystali z takiej możliwości;
- wzmocnieniu mechanizmów weryfikacji stabilności źródeł dochodów Klientów wnioskujących o nowy produkt kredytowy;
- zapewnieniu w procesach udzielania oraz odnawiania finansowania wyższego pokrycia ekspozycji kredytowej zabezpieczeniami (dotyczy w szczególności kredytów zabezpieczonych hipotecznie oraz produktów kredytowych przyznawanych mikroprzedsiębiorstwom).

W segmencie korporacyjnym Grupa początkowo zajmowała się działaniami mających na celu usprawnienie i przyspieszenie procesów kredytowych, w tym decyzyjnych. Podobnie jak w poprzednich okresach kontynuowano prace nad doskonaleniem narzędzi informatycznych wspierających proces kredytowy. Od momentu pojawienia się pandemii COVID-19 Grupa skoncentrowała się na analizach portfela oraz branż w celu identyfikacji ryzyka, analizach regulacji prawnych oraz wprowadzanych narzędzi pomocowych, jak również pracowała nad dostosowaniem regulacji, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków.

Wszystkie powyższe zmiany zarówno w segmencie detalicznym jak i korporacyjnym pozwoliły Grupie zachować poziom ryzyka na akceptowalnym poziomie zdefiniowanym w Strategii Ryzyka.

Jakość portfela kredytowego

Udział kredytów z utratą wartości, obejmujących koszyk 3 oraz aktywa POCI (ang. Purchased or Originated Credit Impaired) w sytuacji zagrożonej (default), w portfelu kredytowym ogółem, na koniec września 2020 r. Wynosił 4,74%. Oznacza to wzrost z poziomu 4,56% na koniec 2019 roku. Częściowo przyrost ten wynika z wprowadzonej w styczniu 2020 nowej, bardziej rygorystycznej, definicji default dla portfela detalicznego, co w konsekwencji spowodowało wzrost tego wskaźnika aż o 0,14 pkt.proc. Grupa Banku Millennium może jednak w dalszym ciągu cieszyć się aktywami spośród tych o najwyższej jakości wśród polskich banków. Udział kredytów przeterminowanych o ponad 90 dni w portfelu ogółem uległ umiarkowanemu zwiększeniu w okresie ostatnich 3 kwartałów z 2,69% w grudniu 2019 roku do 2,82% we wrześniu 2020 r.

Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych utratą wartości, obecnie definiowany jako relacja całkowitych odpisów na ryzyko do łącznej wartości kredytów z koszyka 3 oraz POCI w sytuacji *default*, uległ wzrostowi z 62,4% w grudniu 2019 r. do 68,0% obecnie. Zmiana ta oznacza częściowe przybliżenie poziomu tego wskaźnika do wielkości sprzed nabycia portfela Euro Banku, kiedy to wskaźnik znacząco się obniżył. Zgodnie z zapisami standardu MSSF 3, na moment przejęcia portfel Euro Banku został wyceniony i wykazany w księgach Banku Millennium wg wartości godziwej. W przypadku portfela z utratą wartości, który na moment przejęcia został wykazany w księgach Banku Millennium jako POCI, wartość godziwa była zbliżona do wartości netto tego portfela w księgach Euro Banku, a wartość odpisów bilansowych dla tego portfela na moment przejęcia wynosiła 0 (zero), co miało bezpośredni negatywny wpływ na wskaźniki pokrycia odpisami. Bez tego efektu, wskaźnik pokrycia kredytów wyniósłby 74,7%. Pokrycie rezerwami ogółem kredytów przeterminowanych ponad 90 dni również wzrosło z poziomu 106% trzy kwartały temu do 114% obecnie.

Dynamikę głównych wskaźników ilustrujących jakość portfela kredytowego Grupy przedstawia poniższa tabela:

Wskaźniki jakości portfela Grupy	30.09.2020	31.12.2019
Kredyty z utratą wartości ogółem (mln zł)	3 554	3 276
Rezerwy ogółem (mln zł)	2 418	2 046
Kredyty z utratą wartości do kredytów ogółem (%)	4,74%	4,56%
Kredyty przeterminowane ponad 90 dni/kredyty ogółem	2,82%	2,69%
Rezerwy ogółem/kredyty z utratą wartości (%)	68,0%	62,4%
<i>Wskaźnik pokrycia pro-forma (bez efektu PPA*)</i>	<i>74,7%</i>	<i>72,5%</i>
Rezerwy ogółem/kredyty przeterminowane (>90dni) (%)	114,5%	105,8%

(*) Alokacja ceny nabycia (PPA) oznaczała konsolidację portfela z utratą wartości Euro Bank (koszyk 3) po wartości netto.

Wskaźniki kredytów z utratą wartości wg poszczególnych segmentów wykazują trend mieszany, w portfelu detalicznym wzrost z 4,7% do 4,9% (w tym kredyty hipoteczne wykazują spadek z poziomu 2,53% do 2,46%), a dla portfela przedsiębiorstw wskaźnik ten spadł w ciągu trzech kwartałów z poziomu 4,14% do 4,10% (głównie dla pozostałych przedsiębiorstw z 4,15% do 4,07%, a w portfelu leasingowym obniżył się nieznacznie o 0,03 pkt%). W pierwszych trzech kwartałach bieżącego roku wartość walutowych kredytów hipotecznych spadła o ok. 54 mln zł do kwoty 14.725 mln zł, tj. o 0,4% (w ujęciu złotowym) pomimo wzrostu kursu CHF/PLN. W tym portfolio ok. 1 mld zł kredytów hipotecznych w walutach obcych związany jest z nabyciem Euro Banku. Należy jednak zauważyć, że portfel kredytów hipotecznych byłego banku Euro jest objęty gwarancją i kompensacją ze strony Société Générale. Wyłączając ten portfel Euro Banku, udział kredytów hipotecznych w walutach obcych w całości portfela kredytowego zmniejszył się w tym okresie z 19,49% do 18,55%. Poprawie struktury walutowej portfela kredytów hipotecznych sprzyjał znaczący wzrost sprzedaży kredytów złotych.

Jakość portfela kredytowego w poszczególnych rodzajach kredytów:

Rodzaj kredytu	Kredyty przeterminowane powyżej 90 dni		Kredyty z utratą wartości	
	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019
Hipoteczne	1,03%	1,19%	2,46%	2,53%
Inne dla Klientów detalicznych*	7,55%	6,31%	10,75%	9,51%
Klienci detaliczni* razem	2,98%	2,79%	4,94%	4,71%
Leasing	2,08%	2,28%	4,15%	4,12%
Pozostałe Przedsiębiorstwa	2,41%	2,51%	4,07%	4,15%
Przedsiębiorstwa razem	2,29%	2,42%	4,10%	4,14%
Portfel kredytów ogółem	2,82%	2,69%	4,74%	4,56%

(*) w tym: Mikrobiznes o obrotach do 5 mln zł

Portfel Grupy charakteryzuje się odpowiednią dywersyfikacją, zarówno ze względu na koncentrację największych ekspozycji, jak ze względu na koncentrację w sektorach gospodarki. Udział 10 największych ekspozycji utrzymuje się na bezpiecznym, niskim poziomie 4,3% (wzrost w pierwszych trzech kwartałach 2020 z 4,1%).

RYZIKO PRAWNE WALUTOWYCH KREDYTÓW HIPOTECZNYCH

Z danych ZBP (Związek Banków Polskich), zebranych od wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne wynika, że znaczna większość sporów została ostatecznie rozwiązana korzystnie dla banków do roku 2019. Jednakże, po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE), wydanym 3 października 2019 r. (Sprawa C-260/18) proporcje zmieniły się niekorzystnie, więc istnieje ryzyko, że wcześniejsza, w większości korzystna dla banków, linia orzecznicza, może się zmienić.

Zważywszy na zwiększone ryzyko prawne, związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, w roku 2019 r. Bank Millennium utworzył rezerwę na ryzyko prawne w wys. 223 mln zł, a w trzech kwartałach 2020 r. w wys. 298 mln zł. Metodologia opracowana przez Bank opiera się na następujących głównych parametrach: (1) liczbie aktualnych (w tym pozwów zbiorowych) oraz potencjalnych, przyszłych spraw sądowych, które pojawiają się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym; (2) kwocie potencjalnej straty Banku Millennium w razie określonego wyroku sądu (uwzględniono trzy niekorzystne scenariusze wyroków); oraz (3) prawdopodobieństwie uzyskania określonego wyroku sądu, obliczonego na podstawie statystyk orzeczeń sektora bankowego w Polsce oraz uzyskanych opinii prawnych. Wahania poziomu rezerw lub określonych strat zależą będą od ostatecznych (prawomocnych) decyzji sądów w każdej sprawie oraz od liczby spraw sądowych.

Bank Millennium podejmuje szereg działań na różnych poziomach, wobec różnych interesariuszy, w celu zmniejszenia ryzyka prawnego i ryzyka postępowania sądowego w zakresie portfela walutowych kredytów hipotecznych. Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty (częściowej lub całkowitej), lub przewalutowania kredytów na PLN. Z drugiej strony Bank Millennium będzie nadal podejmować wszelkie możliwe działania, aby bronić swych interesów w sądach, jednocześnie będąc otwartym na porozumienie się z klientami w sądzie na rozsądnych warunkach.

W tym kontekście, biorąc pod uwagę ostatnią negatywną ewolucję w orzecznictwie sądowym w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać przeglądu i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu.

Wreszcie, należy wspomnieć, że Bank, na dzień 30.09.2020, był zobowiązany utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych związanych z ryzykami portfela walutowych kredytów hipotecznych (bufor walutowego filaru II) w wys. 4,96 pkt. (4,87 pkt. procentowego na poziomie Grupy), z czego część jest przeznaczona na ryzyko operacyjne/prawne.

Szczegółowe dane dotyczące liczby oraz wartości pozwów dotyczących walutowych kredytów hipotecznych przedstawione są w dalszej części niniejszego raportu.

INNE CZYNNIKI RYZYKA

Po wyroku z września 2019 r. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie prawa konsumentów do domagania się obniżenia całkowitego kosztu kredytu, odpowiadającego odsetkom i kosztom przez pozostały okres umowy, w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu, w IV kw. 2019 r. Bank zawiązał 66,4 mln zł rezerw na ewentualne zwroty prowizji klientom. Rezerwa została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty ewentualnych zwrotów oraz prawdopodobieństwa dokonania płatności. W I kw. 2020 r. Bank zastosował liniową metodę kalkulacji/zwrotu opłat, a w II kw. 2020 r. zwiększył wcześniej utworzoną rezerwę o kwotę 60 mln zł. Nie było wzrostu rezerw w III kw. 2020 r.

Dalsze szczegóły dotyczące potencjalnych ryzyka przedstawione są w dalszej części niniejszego raportu.

INFORMACJA O AKCJACH I RATINGACH

W okresie dziewięciu miesięcy 2020 roku kurs akcji Banku, podobnie jak banków z grupy rówieśniczej, pozostawał pod wpływem zaniepokojenia inwestorów negatywnym wpływem ekonomicznym pandemii COVID-19 oraz ich obaw dotyczących ryzyka prawnego związanego z walutowymi kredytami hipotecznymi. Po wyprzedzący i spadku cen akcji w marcu/na początku kwietnia, w następnych miesiącach zanotowano szybką odbudowę cen akcji wielu spółek i w wielu sektorach gospodarki, ale banki pozostały w tyle. Ceny akcji polskich banków znalazły się dodatkowo pod negatywnym wpływem ewentualnych efektów cięcia stóp procentowych o łącznie 140 punktów bazowych przez Radę Polityki Pieniężnej (ciało ustalające poziom stóp procentowych) w okresie pomiędzy marcem, a majem. W rezultacie stopy procentowe znalazły się na bezprecedensowo niskim poziomie 0,1%.

W okresie 12 miesięcy kończącym się we wrześniu 2020 roku, indeks szerokiego rynku WIG spadł o 14%, WIG20 (indeks największych spółek) spadł o 22%, a indeks bankowy (WIG Banki) spadł o 48%. W tym samym czasie cena akcji Banku Millennium spadła o 52%.

Od początku roku kurs akcji Banku Millennium spadł o 53%, podczas gdy indeks bankowy obniżył się o 45%.

W maju 2020 r. akcje Banku Millennium znalazły się pod dodatkową presją przed podażą funduszy ETF w następstwie korekty indeksów MSCI.

W 3 kw. 2020 r. średni, dzienny obrót akcjami Banku Millennium (7,7m) był o 24% wyższy, niż w tym samym okresie roku ubiegłego.

	30.09.2020	30.12.2019*	Zmiana (%) narast.	30.09.2019	Zmiana (%) r/r
Liczba akcji banku (tys.)	1 213 117	1 213 117	0,0%	1 213 117	0,0%
Sredni obrót dzienny (tys. zł)	7 665			6 199	23,6%
Kurs akcji Banku (zł)	2,76	5,85	-52,8%	5,715	-51,6%
Kapitalizacja (mln zł)	3 353	7 097	-52,8%	6 933	-51,6%
WIG Banki	3 699	6 768	-45,4%	7 142	-48,2%
WIG20	1 713	2 150	-20,3%	2 173	-21,2%
WIG30	1 959	2 472	-20,8%	2 463	-20,5%
WIG - indeks główny	49 412	57 833	-14,6%	57 320	-13,8%

Bank Millennium był pierwszym polskim bankiem, notowanym na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Obecnie wchodzi w skład Indeksu WIG, WIG Banki, WIG 30, mWIG 40, WIG Poland oraz WIG-ESG.

Symbole giełdowe Banku Millennium: ISIN PLBIG0000016, Bloomberg MIL PW, Reuters MILP.WA.

Ratingi Banku Millennium SA

30 września 2020 roku agencja ratingowa Moody's zakończyła okresowy przegląd sytuacji finansowej Banku Millennium oraz pozostawiła ratingi banku na niezmiennym poziomie.

W dniu 5 października 2020 roku agencja ratingowa Fitch potwierdziła długoterminowy rating Banku Millennium na poziomie BBB- oraz rating rentowności (Viability Rating - VR) na poziomie bbb-. Perspektywa pozostała stabilna.

Ratingi Banku, na dzień 30 września 2020 roku, przedstawiono w poniższej tabeli.

Rating	MOODY'S	FITCH
Długoterminowy rating depozytowy/IDR	Baa1 (perspektywa stabilna)	BBB- (perspektywa stabilna)
Krajowy długoterminowy IDR	-	A(pol) (perspektywa stabilna)
Krótkoterminowy rating depozytowy	Prime-2	F-3
Rentowność / indywidualny rating BCA	baa3	bbb-
Rating ryzyka kontrahenta (CRR)	A3/Prime-2	-
Rating wsparcia		4

SKONSOLIDOWANY RAPORT GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM ZA 3 KWARTAŁ 2020 R.

SPIS TREŚCI

SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2020 R.	22
SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2020 R.....	94

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES 9 MIESIĘCY
ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2020 R.**

SPIS TREŚCI

1.	INFORMACJE OGÓLNE O EMITENCIE	24
2.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	29
3.	SKONSOLIDOWANE DANE FINANSOWE (GRUPA).....	31
4.	NOTY DO SKONSOLIDOWANYCH DANYCH FINANSOWYCH.....	39
1)	Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	39
2)	Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty.....	39
3)	Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	40
4)	Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji	40
5)	Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.....	40
6)	Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu.....	41
7)	Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy.....	41
8)	Koszty administracyjne	42
9)	Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych.....	42
10)	Podatek dochodowy.....	43
11)	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	45
12)	Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody...	46
13)	Kredyty i pożyczki udzielone klientom.....	47
14)	Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	51
15)	Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	53
16)	Odpisy z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów	55
17)	Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.....	56
18)	Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych.....	57
19)	Zobowiązania wobec klientów.....	58
20)	Zobowiązania z tytułu sprzedanych dłużnych papierów wartościowych z udzielonym przrzeczeniem odkupu.....	58
21)	Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych.....	58
22)	Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	59
23)	Rezerwy.....	59
5.	ZMIANY W PROCESIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	61
6.	SEGMENTY OPERACYJNE.....	72
7.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	76
7.1.	TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO	76
7.2.	STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK	77

8.	WARTOŚĆ GODZIWA	78
8.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	78
8.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	81
9.	ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA WARUNKOWE.....	84
9.1.	SPRAWY SĄDOWE.....	84
9.2.	POZYCJE POZABILANSOWE	89
10.	INFORMACJE DODATKOWE.....	90
10.1.	DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ	90
10.2.	PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU	91
10.3.	DYWIDENDA ZA ROK 2019	91
10.4.	ZYSKA NA AKCJĘ	92
10.5.	AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CONAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.	92
10.6.	INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI.....	92
10.7.	SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ.....	93
10.8.	POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU.....	93

1. Informacje ogólne o Emitencie

Bank Millennium S.A. (Bank) jest ogólnopolskim, uniwersalnym bankiem oferującym swoje usługi wszystkim segmentom rynku poprzez sieć oddziałów i centrów korporacyjnych, sieci indywidualnych doradców i bankowość mobilną i elektroniczną.

Bank, wpisany pod nr KRS 0000010186 do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, ma swoją siedzibę na ul. Stanisława Żaryna 2 a w Warszawie.

Bank jest obecny na Giełdzie Papierów Wartościowych od 1992 r. i był pierwszym bankiem notowanym na warszawskim parkiecie.

Bank jest jednostką dominującą Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. (Grupa), która zatrudnia ponad 7 800 pracowników, a podstawowymi przedmiotami jej działalności są działalność bankowa, leasingowa, faktoringowa, maklerska, kapitałowa, zarządzanie funduszami inwestycyjnymi oraz działalność portali internetowych.

Rada Nadzorcza i Zarząd Banku Millennium S.A. według stanu na dzień 30 września 2020 r.

Skład osobowy Rady Nadzorczej był następujący:

- Bogusław Kott - Przewodniczący Rady Nadzorczej,
- Nuno Manuel da Silva Amado - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej,
- Dariusz Rosati - Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej,
- Miguel de Campos Pereira de Bragança - Członek Rady Nadzorczej,
- Agnieszka Hryniewicz-Bieniek - Członek Rady Nadzorczej,
- Anna Jakubowski - Członek Rady Nadzorczej,
- Grzegorz Jędrys - Członek Rady Nadzorczej,
- Andrzej Koźmiński - Członek Rady Nadzorczej,
- Alojzy Nowak - Członek Rady Nadzorczej,
- Jose Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha - Członek Rady Nadzorczej,
- Miguel Maya Dias Pinheiro - Członek Rady Nadzorczej,
- Lingjiang Xu - Członek Rady Nadzorczej.

Skład osobowy Zarządu Banku był następujący:

- Joao Nuno Lima Bras Jorge - Prezes Zarządu,
- Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho - Wiceprezes Zarządu,
- Wojciech Haase - Członek Zarządu,
- Andrzej Gliński - Członek Zarządu,
- Wojciech Rybak - Członek Zarządu,
- Antonio Ferreira Pinto Junior - Członek Zarządu,
- Jarosław Hermann - Członek Zarządu.

Grupa Kapitałowa Banku Millennium S.A.

Jednostką dominującą Grupy jest Bank Millennium S.A., natomiast jednostką dominującą najwyższego szczebla w stosunku do Banku Millennium S.A. jest Banco Comercial Portugues - spółka notowana na giełdzie w Lizbonie.

Spółki wchodzące w skład Grupy Banku Millennium S.A. na dzień 30.09.2020 r. przedstawia poniższa tabela:

Nazwa	Rodzaj działalności	Siedziba	% udziału Grupy w kapitałach własnych	% udziału Grupy w głosach na WZA lub ZW	Ujęcie w sprawozdaniu Grupy
MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY S.A.	czynności banku hipotecznego	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM LEASING Sp. z o.o.	usługi leasingowe	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM DOM MAKLERSKI S.A.	usługi maklerskie	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TFI S.A.	zarządzanie funduszami inwestycyjnymi	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM SERVICE Sp. z o.o.	wynajem i zarządzanie nieruchomościami, działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM GOODIE Sp. z o.o.	działalność portali internetowych	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES Sp. z o.o.	operacje finansowe na rynku kapitałowym i usługi doradcze	Warszawa	100	100	konsolidacja pełna
PIAST EXPERT Sp. z o.o. w likwidacji	usługi marketingowe	Tychy	100	100	konsolidacja pełna
LUBUSKIE FABRYKI MEBLI S.A. w likwidacji	wytwarzanie mebli	Świebodzin	50 +1 akcja	50 +1 akcja	metoda praw własności*

* Pomimo sprawowania kontroli nad spółką Lubuskie Fabryki Mebli S.A., z uwagi na nieistotność tej jednostki z punktu widzenia realizacji nadrzędnego celu skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jakim jest prawidłowe przedstawienie sytuacji finansowej Grupy, Grupa nie konsoliduje zaangażowania kapitałowego w tym podmiocie

Transakcja zakupu akcji i połączenia z Euro Bank S.A.

Opis Transakcji

W dniu 5 listopada 2018 r., Bank Millennium ogłosił i podpisał wstępną umowę w sprawie transakcji zakupu 99.787% akcji Euro Bank S.A. od SG Financial Services Holdings spółki w 100% zależnej od Société Générale S.A. Istotą transakcji przewidzianej w umowie jest bezpośrednie nabycie przez Bank Millennium akcji.

Uzasadnienie strategiczne Transakcji

W wyniku zakończenia transakcji nabycia akcji Euro Banku Bank Millennium wzmocnił swoją ważną pozycję w polskim sektorze bankowym. Transakcja zwiększyła liczbę klientów Banku o 1,4 mln (z czego ponad 494 tys. spełnia klasyfikację aktywnego klienta zgodnie z wewnętrzną definicją Banku) oraz pozwoliła Bankowi na znalezienie się wśród największych polskich banków pod względem liczby klientów detalicznych.

Nabycie Euro Banku pozwoliło Bankowi na wzrost segmentu kredytów konsumpcyjnych, a także znaczenia tego segmentu dla całej Grupy.

Zakup Euro Banku umożliwił Bankowi Millennium uzyskanie kompetencji w modelu franczyzowym oraz wzmocnił jego obecność w mniejszych miastach, gdzie Euro Bank był silnie zlokalizowany i przyczynił się do zwiększenia geograficznego zasięgu sieci dystrybucji.

Zamknięcie nabycia

W dniu 3 stycznia 2019 roku Bank otrzymał informację o wydaniu w dniu 28 grudnia 2018 roku przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów decyzji o wyrażeniu zgody na dokonanie koncentracji polegającej na przejęciu przez Bank kontroli nad Euro Bank S.A.

W dniu 28 maja 2019 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała decyzję o stwierdzeniu braku podstaw do zgłoszenia sprzeciwu co do nabycia przez Bank Millennium, wraz ze swoim podmiotem dominującym, Banco Comercial Português, S.A., akcji Euro Bank S.A. w liczbie powodującej przekroczenie progu 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Euro Banku oraz udziału w jego kapitale zakładowym oraz bezpośrednio stania się podmiotem dominującym Euro Banku.

31 maja 2019 r., realizując umowę nabycia akcji między Bankiem a SG Financial Services Holdings z dnia 5 listopada 2018 r. Bank dokonał zakupu akcji stanowiących 99,787% kapitału zakładowego Euro Banku S.A.

Dodatkowo, w dniu 31 maja 2019 r. Bank spłacił niepodporządkowane finansowanie udzielone Euro Bankowi przez Société Générale S.A. („SG”) w kwocie około 3.800.000.000 PLN. Poprzedzała to spłata przez Euro Bank części pożyczek podporządkowanych udzielonych przez SG w głównej kwocie 250.000.000 PLN, po uzyskaniu przez Euro Bank odpowiednich zgód KNF w tym zakresie. W październiku 2019 r. dokonana została ostateczna spłata pożyczki podporządkowanej SG zaciągniętej przez Euro Bank w wysokości 100 mln PLN (niniejsza pożyczka była w pełni zabezpieczona depozytem gotówkowym od 31 maja 2019 r.).

W celu ograniczenia ryzyka związanego z posiadanym przez Euro Bank portfelem kredytów hipotecznych denominowanych w CHF lub denominowanych w PLN, ale indeksowanych do CHF, Euro Bank oraz SG zawarły w dniu 31 maja 2019 r. umowę w przedmiocie Zwolnienia z Odpowiedzialności i Gwarancji Dotyczącą Portfela CHF, tak jak planowano w umowie nabycia akcji. Euro Bank, Bank Millennium oraz SG zawarły również umowę związaną ze świadczeniem przez SG określonych ograniczonych usług przejściowych na rzecz Euro Banku.

Połączenie

W dniu 6 czerwca 2019 r. Zarząd Banku Millennium oraz Zarząd Euro Banku uzgodniły i podpisały plan połączenia Banku Millennium oraz Euro Banku („Połączenie”). Połączenie zostało przeprowadzone zgodnie z art. 492 § 1 pkt 1 KSH przez przeniesienie całego majątku (wszystkich aktywów i pasywów) Euro Banku (jako banku przejmowanego) na Bank Millennium (jako bank przejmujący), bez podwyższenia kapitału zakładowego Banku Millennium.

W związku z Połączeniem akcjonariuszom mniejszościowym Euro Banku zostały przydzielone istniejące, zdematerializowane akcje Banku Millennium („Akcje Połączeniowe”), które zostały nabyte na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. w obrocie wtórnym przez Millennium Dom Maklerski S.A. na polecenie Banku Millennium na podstawie art. 515 § 2 KSH.

W Planie Połączenia ustalono następujący parytet wymiany akcji: w zamian za 1 (jedną) akcję Euro Banku, akcjonariusz mniejszościowy Euro Banku otrzymał 4,1 Akcji Połączeniowych.

Na skutek Połączenia Prawnego dokonanego w dniu 1 października 2019, Bank Millennium wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki Euro Banku, a Euro Bank został rozwiązany bez przeprowadzania postępowania likwidacyjnego, a cały jego majątek został przeniesiony na Bank Millennium. Połączenie nastąpiło w dniu jego wpisu do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Banku Millennium.

Połączony Bank prowadzi działalność pod firmą Bank Millennium S.A. ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych ("KSH").

Połączenie zostało przeprowadzone na mocy otrzymanych już przez Bank wymaganych prawem zgód i zezwoleń, tj.:

- (i) zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego ("KNF") na Połączenie na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe ("Prawo Bankowe");
- (ii) zezwolenia KNF na zmiany statutu Banku Millennium na podstawie art. 34 ust. 2 Prawa Bankowego.

Rozliczenie Transakcji

Rozliczenie Transakcji przeprowadzone zostało metodą przejęcia zgodnie z Międzynarodowym Standardem Sprawozdawczości Finansowej 3 „Połączenia jednostek” („MSSF”), którego zastosowanie wymaga m.in. ujęcia i wyceny możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych w wartości godziwej na dzień przejęcia oraz wszelkich udziałów niedających kontroli w jednostce przejmowanej (jeśli występują) oraz oddzielnie ujęcia i wyceny wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

W ramach transakcji Grupa zidentyfikowała udziały niekontrolujące wynoszące 0,2% łącznej wartości udziałów Euro Banku. Bank Millennium nabył 26.240 sztuk akcji Banku, stanowiących 0,00216302% jego kapitału zakładowego, które zostały następnie zaoferowane jako akcje połączeniowe uprawnionym akcjonariuszom Euro Banku innym niż Bank. Średnia cena nabycia jednej akcji połączeniowej wyniosła 5,939842 PLN, a łączna cena, stanowiąca całkowity koszt nabycia akcji połączeniowych, wyniosła 156.3 tys. PLN.

Grupa dokonała ostatecznego rozliczenia połączenia i obliczenia wartości firmy w związku z zakupem akcji Euro Bank S.A. zgodnie z wymogami MSSF 3, w ciągu jednego roku od dnia objęcia kontroli. W tym czasie jednostka przejmująca może korygować retrospektywnie prowizoryczne wartości godziwe aktywów i zobowiązań ujęte na dzień nabycia, aby odzwierciedlić nowe informacje uzyskane o faktach i okolicznościach, które istniały na dzień przejęcia oraz, jeśli byłyby znane, wpłynęłyby na wycenę tych aktywów i zobowiązań. Korekty takie odnosi się w ciężar rozpoznanej wartości firmy lub zysku z okazynego nabycia.

Ujęcie i wycena możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów, przejętych zobowiązań wycenionych zgodnie z MSSF

Przedstawione poniżej dane dotyczące wyceny do wartości godziwej zidentyfikowanych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań zostały oparte na identyfikacji przeprowadzonej z punktu widzenia Banku Millennium oraz przyjętych założeń dotyczących progu istotności. Szczegółowy opis dokonania wyceny do wartości godziwej poszczególnych nabytych aktywów i przejętych zobowiązań został przedstawiony w skonsolidowanym raporcie rocznym Grupy Millennium za rok 2019.

Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej	
	w milionach zł
Aktywa	
Kasa, środki w Banku Centralnym	241,6
Należności od banków	85,0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	12 557,7
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu/FVOCI/FVTPL	1 401,9
Wartości niematerialne	49,8
Rzeczowe aktywa trwałe	113,2
Aktywa z tytułu odroczonego podatku	143,5
Pozostałe aktywa	72,2
Aktywa razem	14 664,9
Zobowiązania i Kapitał Własny	
Zobowiązania wobec banków i instytucji finansowych	4 086,5
Zobowiązania wobec klientów	7 974,9
Dłużne papiery wartościowe	506,1
Rezerwy	1,3
Instrumenty pochodne w rachunkowości zabezpieczeń	5,7
Pozostałe zobowiązania	375,0
Dług podporządkowany	100,1
Zobowiązania razem	13 049,6
Aktywa netto	1 615,3
Zobowiązania i Kapitał Własny	14 664,9

Od zidentyfikowanych korekt do wartości godziwej dla różnic przejściowych skalkulowany został podatek odroczonego.

Kalkulacja wartości firmy

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania Grupa zakończyła proces kalkulacji wartości firmy na dzień 31 maja 2019 roku.

Zgodnie z MSSF 3.45 maksymalny okres na dokonywanie zmian do rozliczenia ceny nabycia upłynął po 12 miesiącach od dnia nabycia, tj. w dniu 31 maja 2020 roku. Ostatecznie ustaloną różnicę wartości godziwej przejętych aktywów i zobowiązań na dzień przejścia do ceny nabycia Grupa wykazuje, zgodnie z zapisami MSSF 3.32, jako wartość firmy w wartościach niematerialnych.

W tys. PLN	Możliwe do zidentyfikowania nabyte aktywa i przejęte zobowiązania wycenione do wartości godziwej
Cena przekazana zgodnie z Umową	1 833 000
Wstępna korekta ceny	-25 529
Cena po korekcie	1 807 471
Wartość godziwa nabytych aktywów netto	1 615 346
Wartość firmy	192 125

Na dzień bilansowy nie zidentyfikowano odpisów z tytułu utraty wartości firmy ujętej w wartościach niematerialnych.

Różnica pomiędzy wartością księgową przejętego majątku i zobowiązań Euro Bank S.A., a wyceną tego majątku do wartości godziwej będzie podlegać rozliczeniu do rachunku zysków i strat - w okresie ekonomicznego życia poszczególnych składników przejętego majątku i zobowiązań.

2. Wstęp i Polityka rachunkowości

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie ze skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2020 r.

Skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. sporządzone za okres od 1 stycznia 2020 roku do 30 września 2020 roku:

- obejmuje dane finansowe Banku oraz dane finansowe jednostek zależnych, stanowiących Grupę oraz dane jednostek stowarzyszonych wycenione metodą praw własności,
- zostało sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Grupę działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- zostało przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze skrócone śródroczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 26 października 2020 r.

Zmiana zasady rachunkowości w roku 2020

W roku 2020 Grupa zmieniła sposób prezentacji rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych (więcej informacji o utworzeniu przedmiotowych rezerw zaprezentowano w **Rozdziale 9.1 Sprawy sądowe**), które w sprawozdaniu finansowym za rok 2019 były ujmowane jako rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne. Mając na względzie, że część wspomnianych rezerw odnosi się do nowego oszacowania przepływów pieniężnych z portfela kredytów hipotecznych, Grupa alokowała niniejsze rezerwy do poszczególnych ekspozycji kredytowych i zaprezentowała w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako pomniejszenie wartości brutto należności z tytułu kredytów hipotecznych, w przypadku których oczekuje się zmniejszenia kontraktowych przepływów pieniężnych. W celu zapewnienia porównywalności Grupa dokonała stosownych korekt bilansu według stanu na 31 grudnia 2019 co ilustruje poniższa tabela.

Pozycja bilansu	Dane na dzień 31 grudnia 2019 prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2019	Wartość korekty	Dane na dzień 31 grudnia 2019 prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamoritzowanego kosztu	68 256 743	(139 548)	68 117 195
Aktywa razem	98 055 942	(139 548)	97 916 394
Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne	251 333	(139 548)	111 785
Zobowiązania razem	89 114 423	(139 548)	88 974 875

3. Skonsolidowane Dane Finansowe (Grupa)

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	Nota	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik z tytułu odsetek		1 927 169	623 945	1 744 105	687 578
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	1	2 430 080	692 996	2 427 665	940 168
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej:		2 371 138	680 729	2 334 551	907 653
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu		2 106 937	612 538	2 040 780	812 995
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody		264 201	68 191	293 772	94 659
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		58 942	12 267	93 114	32 515
Koszty z tytułu odsetek	2	(502 911)	(69 051)	(683 560)	(252 590)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		553 326	179 798	516 506	178 307
Przychody z tytułu opłat i prowizji	3	706 868	235 165	661 098	238 271
Koszty z tytułu opłat i prowizji	4	(153 542)	(55 367)	(144 592)	(59 964)
Przychody z tytułu dywidend		3 542	274	2 939	257
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	5	78 023	29 103	34 309	5 005
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	6	40 055	7 916	50 728	19 104
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	7	(13 153)	5 777	52 527	41 995
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń		(10 740)	(2 708)	(15 638)	(5 687)
Wynik z pozycji wymiany		106 236	34 603	124 140	45 463
Pozostałe przychody operacyjne		88 575	23 898	80 131	28 466
Pozostałe koszty operacyjne		(136 914)	(21 112)	(85 269)	(54 350)
Koszty administracyjne	8	(1 176 160)	(360 348)	(1 109 436)	(426 448)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	9	(465 739)	(142 105)	(342 178)	(124 998)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		(5 178)	(587)	(2 305)	(1 005)
Koszty rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych		(297 673)	(129 654)	0	0
Wynik z tytułu modyfikacji		(10 090)	(1 858)	(9 187)	(2 552)
Amortyzacja		(158 956)	(51 743)	(126 661)	(53 622)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych		0	0	0	0
Podatek bankowy		(209 027)	(67 839)	(178 857)	(68 849)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym		313 296	127 360	735 854	268 664
Podatek dochodowy	10	(181 426)	(67 214)	(202 091)	(68 524)
Wynik finansowy po opodatkowaniu		131 870	60 146	533 763	200 140
W tym przypadający na:					
Właścicieli jednostki dominującej		131 870	60 146	533 763	200 140
Udziały niekontrolujące		0	0	0	0
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Zysk (strata) na jedną akcję zwykłą (w zł)		0,11	0,05	0,44	0,16

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik finansowy po opodatkowaniu	131 870	60 146	533 763	200 140
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	187 382	(42 970)	4 035	21 131
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	204 355	(33 955)	(38 608)	17 007
Rachunkowość zabezpieczeń	(16 973)	(9 015)	42 643	4 124
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	42	24	24	(20)
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	42	24	24	(20)
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	187 424	(42 946)	4 059	21 111
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 603)	8 164	(768)	(4 016)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	(8)	(5)	(5)	4
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	151 813	(34 787)	3 287	17 099
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	283 683	25 359	537 049	217 239
W tym przypadające na:				
Właścicieli jednostki dominującej	283 683	25 359	537 049	217 239
Udziały niekontrolujące	0	0	0	0

SKONSOLIDOWANY BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	Nota	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Kasa, środki w Banku Centralnym		1 181 740	1 224 788	2 203 444	3 197 632
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11	480 355	479 157	986 728	876 246
Instrumenty pochodne		155 792	141 929	112 485	124 980
Instrumenty kapitałowe		258	212	210	142
Instrumenty dłużne		324 305	337 016	874 033	751 124
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom		188 628	177 097	169 610	147 875
Instrumenty kapitałowe		142 305	66 609	66 609	66 609
Instrumenty dłużne		46 323	110 488	103 001	81 266
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12	24 795 607	26 105 506	21 870 164	21 102 026
Instrumenty kapitałowe		29 705	29 676	29 643	29 485
Instrumenty dłużne		24 765 902	26 075 830	21 840 521	21 072 541
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	13	72 589 651	71 507 848	69 615 390	69 481 058
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		1 586 693	1 480 998	1 498 195	1 435 612
Wyceniane według zamortyzowanego kosztu		71 002 958	70 026 850	68 117 195	68 045 446
Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	14	946 625	985 092	1 037 869	1 129 766
Instrumenty dłużne		42 946	43 879	48 153	55 353
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym		862 165	875 837	784 277	1 023 868
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu		41 514	65 376	205 439	50 545
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	29 350	86 775	43 159	8 886
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych		0	0	0	0
Rzeczowe aktywa trwałe		571 831	600 834	666 330	663 067
Wartości niematerialne		368 800	370 393	342 653	305 383
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		584 995	540 899	541 828	528 857
Bieżące należności podatkowe		3 472	3 060	10 310	10 002
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	581 523	537 839	531 518	518 855
Pozostałe aktywa		478 022	466 874	399 778	425 686
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży		30 796	33 374	39 441	47 651
Aktywa razem		102 246 400	102 578 637	97 916 394	97 914 135

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	Nota	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
ZOBOWIĄZANIA					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11	156 426	200 229	353 000	150 169
Instrumenty pochodne		119 371	129 931	150 735	110 298
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych		37 055	70 298	202 265	39 871
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu		89 604 569	89 996 642	85 853 762	85 241 599
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 105 330	1 429 762	1 578 848	1 756 132
Zobowiązania wobec klientów	19	85 852 463	86 254 625	81 454 765	80 341 143
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	20	448 535	0	90 712	52 036
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	658 917	767 017	1 183 232	1 447 129
Zobowiązania podporządkowane	22	1 539 324	1 545 238	1 546 205	1 645 159
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15	653 259	678 043	426 847	677 936
Rezerwy	23	386 464	282 637	165 178	111 059
Nierozstrzygnięte sprawy sporne		324 316	225 982	111 785	55 747
Udzielone zobowiązania i gwarancje		62 148	56 655	53 393	55 312
Zobowiązania podatkowe		46 331	15 412	38 590	22 524
Bieżące zobowiązania podatkowe		46 331	15 412	38 590	22 524
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	17	0	0	0	0
Inne zobowiązania		2 177 269	2 205 831	2 137 498	2 789 412
Zobowiązania razem		93 024 318	93 378 794	88 974 875	88 992 699
KAPITAŁ WŁASNY					
Kapitał zakładowy		1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne		(3 120)	0	0	0
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej		1 147 502	1 147 502	1 147 502	1 147 502
Skumulowane inne całkowite dochody		221 906	256 693	70 093	76 979
Zyski zatrzymane		6 642 677	6 582 531	6 510 807	6 483 838
Kapitał własny razem		9 222 082	9 199 843	8 941 519	8 921 436
Zobowiązania i kapitał własny razem		102 246 400	102 578 637	97 916 394	97 914 135
Wartość księgowa		9 222 082	9 199 843	8 941 519	8 921 436
Liczba akcji (w szt.)		1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		7,60	7,58	7,37	7,35

ZMIANY STANU SKONSOLIDOWANYCH KAPITAŁÓW WŁASNYCH

<i>w tysiącach zł</i>	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2020 - 30.09.2020							
Kapitał własny na początek okresu	8 941 519	1 213 117	0	1 147 502	70 093	692 065	5 818 742
Całkowite dochody za okres (netto)	280 563	0	(3 120)	0	151 813	(426 754)	558 624
wynik finansowy	131 870	0	0	0	0	131 870	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	165 527	0	0	0	165 527	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	34	0	0	0	34	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(13 748)	0	0	0	(13 748)	0	0
Zakup akcji własnych	(3 120)	0	(3 120)	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(558 624)	558 624
Kapitał własny na koniec okresu	9 222 082	1 213 117	(3 120)	1 147 502	221 906	265 311	6 377 366
01.07.2020 - 30.09.2020							
Kapitał własny na początek okresu	9 199 843	1 213 117	0	1 147 502	256 693	205 165	6 377 366
Całkowite dochody za okres (netto)	22 239	0	(3 120)	0	(34 787)	60 146	0
wynik finansowy	60 146	0	0	0	0	60 146	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(27 504)	0	0	0	(27 504)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19	0	0	0	19	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(7 302)	0	0	0	(7 302)	0	0
Zakup akcji własnych	(3 120)	0	(3 120)	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	9 222 082	1 213 117	(3 120)	1 147 502	221 906	265 311	6 377 366

w tysiącach zł	Razem skonsolidowany kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2019 - 31.12.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
Całkowite dochody za okres (netto)	557 133	0	0	(3 599)	20 742	539 990
wynik finansowy	560 732	0	0	0	560 732	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(35 303)	0	0	(35 303)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	154	0	0	154	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	32 145	0	0	32 145	0	0
zyski / straty aktuarialne	(595)	0	0	(595)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(539 990)	539 990
Kapitał własny na koniec okresu	8 941 519	1 213 117	1 147 502	70 093	692 065	5 818 742
01.01.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 384 386	1 213 117	1 147 502	73 692	671 323	5 278 752
Całkowite dochody za okres (netto)	537 050	0	0	3 287	(6 227)	539 990
wynik finansowy	533 763	0	0	0	533 763	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(31 273)	0	0	(31 273)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	19	0	0	19	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	34 541	0	0	34 541	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(539 990)	539 990
Kapitał własny na koniec okresu	8 921 436	1 213 117	1 147 502	76 979	665 096	5 818 742

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Zysk (strata) po opodatkowaniu	131 870	60 146	533 763	200 140
Korekty razem:	2 350 002	(990 901)	(1 358 042)	2 043 240
Odsetki otrzymane	2 417 577	688 981	2 342 403	966 476
Odsetki zapłacone	(501 948)	(89 976)	(597 408)	(214 182)
Amortyzacja	158 956	51 743	126 661	53 622
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	12 408	(25 230)	11 385	7 163
Przychody z tytułu dywidend	(3 542)	(274)	(2 939)	(257)
Rezerwy	81 738	103 827	(1 393)	2 724
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(84 954)	(30 972)	(29 983)	(3 614)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	301 784	(10 696)	(210 658)	(98 417)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(288 334)	(44 346)	(620 983)	(394 862)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(4 805 881)	(1 657 537)	(18 672 375)	(2 466 963)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	157 488	23 862	189 347	20 469
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	29 838	(68 587)	219 661	256 598
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(165 068)	(29 543)	21 497	(151 554)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	4 989 762	(197 924)	14 662 842	3 722 169
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	365 607	448 645	6 126	32 187
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(211 463)	(106 517)	655 741	(20 547)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	170 557	66 238	55 571	86 319
Podatek dochodowy zapłacony	(239 982)	(71 255)	(249 676)	(70 941)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(76 771)	(52 464)	702 872	302 374
Pozostałe pozycje	42 231	11 125	33 267	14 476
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 481 872	(930 755)	(824 279)	2 243 380

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wpływy z działalności inwestycyjnej	26 189	448 184	597 634	432
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	22 647	7 950	19 799	175
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	0	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	0	439 960	574 896	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	3 542	274	2 939	257
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(4 068 743)	(14 630)	(392 596)	(2 086 798)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(41 029)	(14 630)	(392 596)	(71 965)
Zakup akcji Euro Bank z pomniejszeniem o nabyte środki pieniężne	0	0	0	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(4 027 714)	0	0	(2 014 833)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 042 554)	433 554	205 038	(2 086 366)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wpływy z działalności finansowej	13 000	0	930 130	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	13 000	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	930 130	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(792 958)	(402 496)	(88 389)	(23 591)
Splata kredytów długoterminowych	(432 048)	(380 484)	(44 046)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(299 440)	0	(122)	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(61 470)	(22 012)	(44 221)	(23 591)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(779 958)	(402 496)	841 741	(23 591)

D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(2 340 640)	(899 697)	222 500	133 423
- w tym z tytułu różnic kursowych	7 517	1 127	4 322	5 610
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 752 789	2 311 846	4 520 688	4 609 765
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	1 412 149	1 412 149	4 743 188	4 743 188

4. Noty do Skonsolidowanych Danych Finansowych

1) PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I PRZYCHODY O PODOBNYM CHARAKTERZE

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	264 201	68 191	293 772	94 659
Instrumenty dłużne	264 201	68 191	293 772	94 659
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według amortyzowanego kosztu	2 106 937	612 538	2 040 780	812 995
Srodki w Banku Centralnym	5 148	79	9 280	3 342
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	1 942 389	578 781	1 816 641	737 234
Instrumenty dłużne	898	187	1 118	429
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	782	210	2 474	541
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	6 437	(2)	10 392	2 645
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	151 283	33 283	200 875	68 804
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego z tytułu:	58 942	12 267	93 113	32 514
Kredyty i pożyczki udzielone klientom obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	55 073	11 863	83 233	29 949
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu - Instrumenty dłużne	3 869	404	9 880	2 565
Razem	2 430 080	692 996	2 427 665	940 168

W linii „Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń” Grupa prezentuje wynik odsetkowy z tytułu pochodnych instrumentów wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi w zakresie zabezpieczenia przepływów pieniężnych oraz wartości godziwej. Szczegółowy opis stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających został zamieszczony w **notcie (15)**. Przychody odsetkowe za 3 kwartały 2020 r. zawierają odsetki naliczone od kredytów z rozpoznaną utratą wartości w kwocie 81 222 tys. zł (odpowiednio dla danych porównawczych za 3 kwartały 2019 kwota tych odsetek wynosiła 50 883 tys. zł).

2) KOSZTY Z TYTUŁU ODSETEK I PODOBNE KOSZTY

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu:	(502 876)	(69 040)	(683 439)	(252 550)
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	(15 865)	(3 656)	(22 137)	(7 659)
Zobowiązania wobec klientów	(419 570)	(50 001)	(587 543)	(216 596)
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	(7 784)	(110)	(4 414)	(1 141)
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	(11 970)	(2 291)	(18 169)	(8 329)
Zobowiązania podporządkowane	(41 467)	(10 968)	(45 163)	(16 569)
Zobowiązania z tytułu leasingu	(6 220)	(2 014)	(5 647)	(1 979)
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	0	0	(365)	(276)
Inne	(35)	(11)	(121)	(40)
Razem	(502 911)	(69 051)	(683 560)	(252 590)

3) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPLAT I PROWIZJI

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Prowizje za prowadzenie rachunków	62 200	22 665	58 178	19 917
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	49 871	17 710	54 871	18 938
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	154 801	48 705	146 977	55 852
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń	10 371	3 395	10 261	3 523
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	166 515	59 640	155 644	58 459
Prowizje z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	122 671	32 172	98 833	36 095
Prowizje z tytułu dystrybucji jednostek uczestnictwa i innych produktów oszczędnościowych	47 602	18 615	46 199	15 362
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	14 220	4 758	9 984	3 230
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	48 876	16 699	56 641	19 189
Pozostałe prowizje	29 741	10 806	23 510	7 706
Razem	706 868	235 165	661 098	238 271

4) PRZYCHODY I KOSZTY Z TYTUŁU OPLAT I PROWIZJI

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Prowizje za prowadzenie rachunków	(2 161)	(475)	(1 635)	(715)
Prowizje za realizację przelewów, wpłat i wypłat gotówkowych oraz inne transakcje płatnicze	(3 315)	(1 229)	(2 662)	(904)
Prowizje z tytułu udzielonych kredytów i pożyczek	(38 421)	(12 166)	(32 636)	(14 352)
Prowizje za obsługę kart płatniczych i kredytowych	(77 177)	(29 757)	(82 295)	(34 304)
Prowizje z tytułu działalności maklerskiej i powierniczej	(2 455)	(884)	(1 713)	(537)
Prowizje z tytułu funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez Grupę	(7 949)	(2 539)	(7 574)	(3 201)
Pozostałe prowizje	(22 064)	(8 317)	(16 077)	(5 951)
Razem	(153 542)	(55 367)	(144 592)	(59 964)

5) WYNIK Z TYTUŁU ZAPRZESTANIA UJMOWANIA AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH NIEWYCENIANYCH WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Operacje instrumentami dłużnymi	79 694	29 718	36 368	5 805
Koszty operacji finansowych	(1 671)	(615)	(2 059)	(800)
Razem	78 023	29 103	34 309	5 005

6) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW I ZOBOWIĄZAŃ FINANSOWYCH PRZEZNACZONYCH DO OBROTU

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik na instrumentach dłużnych	10 379	3 182	(2 675)	(960)
Wynik na instrumentach pochodnych	29 670	4 718	53 363	20 052
Wynik z pozostałych operacji finansowych	6	16	40	12
Razem	40 055	7 916	50 728	19 104

7) WYNIK Z TYTUŁU AKTYWÓW FINANSOWYCH NIEPRZEZNACZONYCH DO OBROTU WYCENIANYCH OBOWIĄZKOWO WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ WYNIK FINANSOWY

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	(32 171)	(5 754)	(12 901)	(7 800)
Wynik na instrumentach kapitałowych	75 696	75 696	45 000	45 000
Wynik na instrumentach dłużnych	(56 678)	(64 165)	20 428	4 795
Razem	(13 153)	5 777	52 527	41 995

Werdykt Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie zwrotu prowizji w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu

W dniu 11 września 2019 r. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł w sprawie Lexitor przeciwko SKOK Stefczyka, Santander Consumer Bank i mBank (sprawa C 383/18), w której stwierdził, że konsument ma prawo żądać zmniejszenia całkowitej kwoty kosztów pożyczki na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu.

Biorąc pod uwagę ten werdykt, Grupa utworzyła w roku 2019 rezerwę w wysokości 66,4 mln PLN (w ciężar dochodów odsetkowych netto i pozostałych kosztów operacyjnych) i 60,5 miliona w ciągu III kwartałów roku 2020 (w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych), na potencjalne zwroty dla klientów. Rezerwa została oszacowana na podstawie maksymalnej kwoty potencjalnych zwrotów i prawdopodobieństwa dokonania płatności. Adekwatność tej rezerwy będzie weryfikowana w przyszłości i będzie zależała od wyjaśnienia implikacji werdyktu oraz ilości umów i kwot do zwrotu.

8) KOSZTY ADMINISTRACYJNE

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Koszty pracownicze	(662 752)	(211 552)	(603 806)	(231 589)
Wynagrodzenia	(547 328)	(170 734)	(496 662)	(191 430)
Narzuty na wynagrodzenia	(91 860)	(27 006)	(84 178)	(30 263)
Świadczenia na rzecz pracowników, w tym:	(23 564)	(13 812)	(22 966)	(9 896)
- rezerwy na odprawy emerytalne	(4 319)	(1 539)	(3 155)	(1 030)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	(24)	(5)	(1 742)	(1 765)
- pozostałe	(19 221)	(12 268)	(18 069)	(7 101)
Pozostałe koszty administracyjne	(513 408)	(148 796)	(505 630)	(194 859)
Koszty reklamy, promocji i reprezentacji	(40 836)	(10 742)	(51 723)	(24 835)
Koszty informatyki i łączności	(97 290)	(31 250)	(108 193)	(48 318)
Koszty wynajmu	(60 862)	(20 543)	(55 488)	(18 609)
Koszty utrzymania budynków, wyposażenia, materiałów	(39 093)	(10 683)	(30 259)	(11 511)
Koszty bankomatów i obsługi gotówki	(20 724)	(6 251)	(15 489)	(5 185)
Koszty usług doradczych, audytowych, prawniczych, tłumaczeń	(21 363)	(6 240)	(49 063)	(29 301)
Podatki i opłaty różne	(24 477)	(7 353)	(22 344)	(8 941)
Koszty KIR	(5 790)	(1 908)	(5 311)	(2 086)
Koszty PFRON	(6 487)	(2 109)	(5 240)	(2 183)
Koszty BFG	(140 389)	(27 323)	(109 580)	(13 530)
Koszty Nadzoru Finansowego	(7 704)	(2 481)	(7 483)	(4 090)
Pozostałe	(48 393)	(21 913)	(45 457)	(26 270)
Razem	(1 176 160)	(360 348)	(1 109 436)	(426 448)

9) KOSZTY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI AKTYWÓW FINANSOWYCH

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(457 281)	(136 576)	(339 467)	(122 053)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 334 494)	(427 948)	(931 670)	(385 451)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	829 547	268 818	573 340	258 297
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	36 261	11 174	17 032	4 643
Sprzedaż wierzytelności	11 404	11 420	1 447	0
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	41	0	384	458
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	50	0	(6)	0
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	(6)	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	50	0	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(8 508)	(5 529)	(2 705)	(2 945)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(66 146)	(19 265)	(59 062)	(34 766)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	57 638	13 736	56 357	31 821
Razem	(465 739)	(142 105)	(342 178)	(124 998)

10) PODATEK DOCHODOWY

10A. PODATEK DOCHODOWY UJĘTY W RACHUNKU ZYSKÓW I STRAT

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Bieżący podatek	(249 858)	(88 240)	(251 799)	(78 007)
Bieżący rok	(252 312)	(88 240)	(251 799)	(78 007)
Korekta lat ubiegłych	2 454	0	0	0
Podatek odroczony:	68 432	21 026	49 708	9 483
Powstanie i odwrócenie różnic przejściowych	23 366	4 657	49 700	9 214
Powstanie / (Wykorzystanie) straty podatkowej	45 066	16 369	8	269
Razem obciążenie podatkowe w rachunku zysków i strat	(181 426)	(67 214)	(202 091)	(68 524)

10B. EFEKTYWNA STAWKA PODATKOWA

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik finansowy brutto	313 296	127 360	735 854	268 664
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%	19%	19%
Podatek dochodowy wg obowiązującej stawki podatkowej 19%	(59 526)	(24 198)	(139 812)	(51 046)
Wpływ różnic trwałych na obciążenia podatkowe:	(124 354)	(43 016)	(62 279)	(17 478)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu	8 761	2 460	7 404	1 165
Przychody z tytułu dywidend	527	3	384	(12)
Rozwiązanie pozostałych rezerw	2 151	159	6 981	1 373
Pozostałe	6 083	2 298	39	(196)
Koszty nie stanowiące kosztów podatkowych	(133 115)	(45 476)	(69 683)	(18 643)
Spisanie niezrealizowanego aktywa z tytułu podatku odroczonego	(171)	0	(3 987)	(402)
Strata na zbyciu wierzytelności	(8)	0	0	0
Składka PFRON	(1 218)	(386)	(990)	(409)
Składki na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(26 673)	(5 190)	(20 818)	(2 564)
Podatek bankowy	(39 715)	(12 889)	(33 983)	(13 081)
Przychody/koszty rezerw na należności faktoringowe i leasingowe	644	979	(5 441)	(192)
Wierzytelności spisane w ciężar rezerw	(1 270)	(265)	(1 049)	(244)
Koszty postępowań sądowych i sprawspornych	(61 730)	(26 283)	(545)	(979)
Koszty amortyzacji i ubezpieczeń samochodów osobowych w części przekraczającej 150 tys. PLN	(1 159)	(348)	(1 660)	(562)
Pozostałe	(1 815)	(1 094)	(1 210)	(210)
Odliczenie podatku zapłaconego za granicą	0	0	0	0
Korekty zeznań CIT-8 za lata ubiegłe	2 454	0	0	0
Razem obciążenie podatkowe w Rachunku zysków i strat	(181 426)	(67 214)	(202 091)	(68 524)
Efektywna stawka podatkowa	57,91%	52,78%	27,46%	25,51%

10C. PODATEK ODROZCZONY UJĘTY BEZPOŚREDNIO W KAPITALE WŁASNYM

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Wycena papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(61 395)	(67 838)	(22 559)	(23 474)
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	8 713	6 996	5 487	4 926
Zyski /(straty) aktuarialne	628	628	628	489
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach	(52 054)	(60 214)	(16 444)	(18 059)

Dnia 31 grudnia 2019 r. Podatkowa Grupa Kapitałowa Banku Millennium (PGK) zakończyła swój byt prawny. Strony PGK (Bank Millennium S.A., Millennium Service Sp. z o.o. i Millennium Goodie Sp. z o.o.) nie przedłużyły umowy na następne lata. Oznacza to, że za 2020 r. każda ze spółek rozlicza podatek dochodowy od osób prawnych indywidualnie.

Kontrola zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015-16

W dniu 12 lutego 2019 r. zostały wszczęte przez Naczelnika Zachodniopomorskiego Urzędu Celno-Skarbowego w Szczecinie (ZUCS) kontrole celno-skarbowe w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych za lata 2015 i 2016. W dniu 17 grudnia 2019 r. Bank otrzymał wyniki tych kontroli z dnia 13 grudnia 2019 r., w których zakwestionowano zwolnienie ze zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych odsetek od obligacji Banku wypłacanych w tych latach do spółki MB Finance AB z siedzibą w Szwecji stanowiących zabezpieczenie 10-letnich obligacji podporządkowanych o wartości nominalnej 150 mln EURO wyemitowanych przez ten podmiot w grudniu 2007 r. (umorzonych w grudniu 2017 r.). Zaległy zryczałtowany podatek dochodowy od osób prawnych za te dwa lata wynosi łącznie ok. 6,7 mln PLN. Bank nie zgadza się z wynikami kontroli, nie skorzystał z prawa do korekty rozliczeń ww. podatku za lata 2015-16 i tym samym kontrola celno-skarbowa przekształciła się z mocy prawa w postępowanie podatkowe. W dniu 13 października 2020 r. Bank otrzymał decyzje Naczelnika ZUCS „utrzymujące” niekorzystne wyniki kontroli. Łącznie zaległość w zryczałtowanym podatku dochodowym od osób prawnych za lata 2015-16 została ustalona na 6 580 618 PLN, od których należne będą odsetki od zaległości podatkowych (8% p.a.). Bank nie zgadza się z decyzjami i złoży od nich odwołanie, a następnie skargi do sądu administracyjnego, w przypadku jej utrzymania w ramach II instancji. Bank otrzymał ekspertyzę prawną z dnia 29 stycznia 2020 r. profesorów z Katedry Prawa Finansów Publicznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, w świetle której stanowisko ZUCS zostało uznane za niezgodne z przepisami prawa podatkowego.

11) AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

11A. AKTYWA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Dłużne papiery wartościowe	324 305	337 016	874 033	751 124
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	324 305	337 016	874 033	751 124
a) bony	0	0	0	0
b) obligacje	324 305	337 016	874 033	751 124
Pozostałe papiery wartościowe	0	0	0	0
a) notowane	0	0	0	0
b) nienotowane	0	0	0	0
Instrumenty kapitałowe	258	212	210	142
Kwotowane na aktywnym rynku	258	212	210	142
a) podmiotów finansowych	99	44	0	0
b) podmiotów niefinansowych	159	168	210	142
Korekta z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	0	0	803	1 683
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	155 792	141 929	111 682	123 297
Razem	480 355	479 157	986 728	876 246

11B. AKTYWA I ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU - WYCENA POCHODNYCH INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH I KOREKTA Z TYTUŁU RACHUNKOWOŚCI ZABEZPIECZEŃ WARTOŚCI GODZIWEJ ORAZ POZYCJE KRÓTKIE WG STANU NA:

	Wartości godziwe 30.09.2020			Wartości godziwe 30.06.2020		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	(23 160)	37 539	60 699	(19 419)	39 576	58 995
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	(23 166)	37 390	60 556	(19 424)	39 454	58 878
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	6	149	143	5	122	117
2. Walutowe instrumenty pochodne*	56 219	88 316	32 097	28 717	62 143	33 426
Kontrakty walutowe	4 725	14 445	9 720	(1 429)	10 604	12 033
Swapy walutowe	51 482	69 210	17 728	30 105	46 798	16 693
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	12	4 661	4 649	41	4 741	4 700
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(22 419)	3 430	25 849	(33 188)	2 910	36 098
Opcje wbudowane w depozyty	(23 644)	0	23 644	(32 577)	0	32 577
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	1 225	3 430	2 205	(611)	2 910	3 521
4. Opcje na indeksy	25 781	26 507	726	35 888	37 300	1 412
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	36 421	155 792	119 371	11 998	141 929	129 931
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	0	0	-	0	0
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	37 055	-	-	70 298

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

	Wartości godziwe 31.12.2019			Wartości godziwe 30.09.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	9 642	28 109	18 467	6 335	30 181	23 846
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	0	0	0	0	0	0
Swapy na stopę procentową (IRS)	9 639	28 028	18 389	6 335	30 124	23 789
Pozostałe kontrakty na stopę procentową: opcje	3	81	78	0	57	57
2. Walutowe instrumenty pochodne*	(48 269)	18 036	66 305	8 099	40 228	32 129
Kontrakty walutowe	(15 946)	3 128	19 074	483	6 817	6 334
Swapy walutowe	(28 682)	14 241	42 923	12 197	30 149	17 952
Pozostałe kontrakty walutowe (CIRS)	(3 641)	667	4 308	(4 581)	3 262	7 843
Opcje walutowe	0	0	0	0	0	0
3. Instrumenty wbudowane	(60 944)	1 284	62 228	(50 639)	264	50 903
Opcje wbudowane w depozyty	(55 654)	0	55 654	(42 795)	0	42 795
Opcje wbudowane w emitowane papiery wartościowe	(5 290)	1 284	6 574	(7 844)	264	8 108
4. Opcje na indeksy	61 294	64 253	2 959	50 831	52 624	1 793
Wycena pochodnych instrumentów finansowych, RAZEM	(38 277)	111 682	149 959	14 626	123 297	108 671
Wycena pozycji zabezpieczanych z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	803	776	-	1 683	1 627
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży dłużnych papierów wartościowych	-	-	202 265	-	-	39 871

* Wartość nominalna dla instrumentów pochodnych dwuwalutowych prezentowana jest w kwocie stanowiącej sumę obydwu stron transakcji wyrażonych w PLN.

12) AKTYWA FINANSOWE WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ INNE CAŁKOWITE DOCHODY

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Dłużne papiery wartościowe	24 765 902	26 075 830	21 840 521	21 072 541
Papiery wartościowe Skarbu Państwa	24 584 502	25 702 392	20 664 511	19 496 062
a) bony	54 999	809 614	0	0
b) obligacje	24 529 503	24 892 778	20 664 511	19 496 062
Papiery wartościowe banku centralnego	0	0	999 916	1 399 825
a) bony	0	0	999 916	1 399 825
b) obligacje	0	0	0	0
Pozostałe papiery wartościowe:	181 400	373 438	176 094	176 654
a) notowane	181 400	373 438	176 094	176 654
b) nienotowane	0	0	0	0
Udziały i akcje w innych jednostkach	29 705	29 676	29 643	29 485
Inne instrumenty finansowe	0	0	0	0
Razem	24 795 607	26 105 506	21 870 164	21 102 026

13) KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

13A. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM OBOWIĄZKOWO WYCENIANE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ PRZEZ RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Wartość bilansowa:	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat *	1 586 693	1 480 998	1 498 195	1 435 612
- Przedsiębiorstwa	13 547	13 163	18 435	19 791
- Osoby prywatne	1 573 046	1 467 759	1 479 645	1 415 700
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	100	76	115	121
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	(108 297)	(109 935)	(84 519)	(73 425)

Grupa wyodrębnia ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową/mnożnik i ujmuje w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako „Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat - Kredyty i zaliczki. Zapisy MSSF9 wskazują iż cecha mnożnika powoduje modyfikację pieniądza w czasie i konieczność wyceny do wartości godziwej, jednakże sens ekonomiczny tych transakcji czyli zarządzanie portfelem nieoparte o wartość godziwą i utrzymywanie portfela w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jest charakterystyczne dla portfeli wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Bank dokonuje spisu wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych w przypadku gdy nie istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo odzyskania w całości (spisanie całkowite) lub części (spisanie częściowe) danego składnika aktywów finansowych. W następstwie dokonania spisu częściowych Bank przeniósł do ewidencji pozabilansowej (pomniejszając wartość bilansową brutto wierzytelności) odsetki karne w wysokości 532 milionów złotych według stanu na dzień 30 września 2020 r.

13B. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2020	65 925 044	3 924 554	3 463 433	(381 301)	(207 925)	(1 720 847)	71 002 958
- Przedsiębiorstwa	16 071 245	1 522 817	829 445	(125 275)	(43 474)	(449 015)	17 805 743
- Osoby prywatne	49 555 207	2 401 510	2 628 424	(254 229)	(164 450)	(1 270 986)	52 895 476
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	298 592	227	5 564	(1 797)	(1)	(846)	301 739
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.06.2020	65 201 990	3 584 639	3 488 430	(346 709)	(194 165)	(1 707 335)	70 026 850
- Przedsiębiorstwa	16 215 232	1 460 172	875 337	(139 886)	(36 170)	(470 537)	17 904 148
- Osoby prywatne	48 663 041	2 124 197	2 607 277	(205 500)	(157 994)	(1 235 925)	51 795 096
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	323 717	270	5 816	(1 323)	(1)	(873)	327 606
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 31.12.2019	63 662 781	3 216 123	3 199 909	(273 822)	(187 580)	(1 500 216)	68 117 195
- Przedsiębiorstwa	16 729 589	1 420 459	858 535	(134 939)	(34 301)	(432 961)	18 406 382
- Osoby prywatne	46 740 709	1 795 651	2 341 374	(138 457)	(153 279)	(1 067 255)	49 518 743
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	192 483	13	0	(426)	0	0	192 070
Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wg stanu na 30.09.2019	63 816 684	3 037 498	3 076 635	(324 772)	(166 349)	(1 394 250)	68 045 446
- Przedsiębiorstwa	16 428 568	1 452 720	825 536	(163 694)	(46 829)	(409 287)	18 087 014
- Osoby prywatne	47 191 042	1 584 765	2 251 099	(160 392)	(119 520)	(984 963)	49 762 031
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	197 074	13	0	(686)	0	0	196 401

13C. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

	30.09.2020		30.06.2020	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	66 104 126	749 073	64 949 294	676 357
▪ podmiotom gospodarczym	11 886 095		11 888 949	
▪ klientom indywidualnym	54 099 224	749 073	52 922 417	676 357
▪ jednostkom budżetowym	118 807		137 928	
Należności z tytułu kart płatniczych	86 301	837 620	87 219	804 641
▪ od podmiotów gospodarczych	182	13 647	75	13 239
▪ od klientów indywidualnych	86 119	823 973	87 144	791 402
Skupione wierzytelności	215 704		175 419	
▪ podmiotów gospodarczych	215 704		175 419	
▪ jednostek budżetowych	0		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	4 617		7 508	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	2 810		3 247	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 470 373		6 636 169	
Inne	4 217		3 998	
Odsetki	424 883		412 205	
Razem	73 313 031	1 586 693	72 275 059	1 480 998
Odpisy aktualizujące wartość należności	(2 310 073)	-	(2 248 209)	-
Razem wartość bilansowa	71 002 958	1 586 693	70 026 850	1 480 998
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(108 297)	-	(109 935)

W roku 2020 Grupa zmieniła zasadę rachunkowości i dokonała alokacji części rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych do portfela kredytowego, dokonano też stosownej korekty danych porównywalnych według stanu na 31 grudnia 2019 prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym (więcej informacji na ten temat zaprezentowano w Rozdziale 2 „Wstęp i polityka rachunkowości”).

	31.12.2019		30.09.2019	
	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*	Wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	Wyceniane wg wartości godziwej*
Kredyty i pożyczki udzielone	62 539 055	640 622	62 581 655	604 021
▪ podmiotom gospodarczym	11 959 871		11 796 107	
▪ klientom indywidualnym	50 432 689	640 622	50 631 115	604 021
▪ jednostkom budżetowym	146 495		154 433	
Należności z tytułu kart płatniczych	98 810	857 573	123 406	831 591
▪ od podmiotów gospodarczych	124	18 550	239	19 912
▪ od klientów indywidualnych	98 686	839 023	123 167	811 679
Skupione wierzytelności	229 982		227 510	
▪ podmiotów gospodarczych	224 809		227 510	
▪ jednostek budżetowych	5 173		0	
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	1 368		1 521	
Dłużne papiery wartościowe uprawnione do redyskonta w Banku Centralnym	3 595		3 359	
Należności z tytułu leasingu finansowego	6 826 605		6 687 221	
Inne	2 180		1 560	
Odsetki	377 218		304 585	
Razem	70 078 813	1 498 195	69 930 817	1 435 612
Odpisy aktualizujące wartość należności	(1 961 618)	-	(1 885 371)	-
Razem wartość bilansowa	68 117 195	1 498 195	68 045 446	1 435 612
* Powyższe dane uwzględniają korektę z tytułu wyceny do wartości godziwej w wysokości:	-	(84 519)	-	(73 425)

13D. JAKOŚĆ PORTFELA KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	73 313 031	72 275 059	70 078 813	69 930 817
z rozpoznaną utratą wartości	3 463 433	3 488 430	3 199 909	3 076 635
bez rozpoznanej utraty wartości	69 849 598	68 786 629	66 878 904	66 854 182
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 310 073)	(2 248 209)	(1 961 618)	(1 885 371)
na ekspozycje z rozpoznaną utratą wartości	(1 720 847)	(1 707 335)	(1 500 216)	(1 394 250)
na ekspozycje bez rozpoznanej utraty wartości	(589 226)	(540 874)	(461 402)	(491 121)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	71 002 958	70 026 850	68 117 195	68 045 446

13E. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA METODĘ SZACUNKU UTRATY WARTOŚCI

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	73 313 031	72 275 059	70 078 813	69 930 817
wyceniane indywidualnie	817 933	859 130	832 630	808 414
wyceniane portfelowo	72 495 098	71 415 929	69 246 183	69 122 403
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 310 073)	(2 248 209)	(1 961 618)	(1 885 371)
utworzony na bazie analizy indywidualnej	(337 065)	(368 829)	(348 300)	(356 988)
utworzony na bazie analizy kolektywnej	(1 973 008)	(1 879 380)	(1 613 318)	(1 528 383)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	71 002 958	70 026 850	68 117 195	68 045 446

13F. PODZIAŁ KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU ZE WZGLĘDU NA RODZAJ KLIENTÓW

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (brutto)	73 313 031	72 275 059	70 078 813	69 930 817
korporacyjnym	18 727 890	18 880 544	19 201 079	18 903 911
indywidualnym	54 585 141	53 394 515	50 877 734	51 026 906
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(2 310 073)	(2 248 209)	(1 961 618)	(1 885 371)
utworzony na należności od klientów korporacyjnych	(620 408)	(648 790)	(602 627)	(620 496)
utworzony na należności od klientów indywidualnych	(1 689 665)	(1 599 419)	(1 358 991)	(1 264 875)
Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto):	71 002 958	70 026 850	68 117 195	68 045 446

13G. ZMIANA STANU ODPISÓW Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK WYCENIANYCH WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU

	01.01.2020 - 30.09.2020	01.01.2020 - 30.06.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	01.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	1 961 618	1 961 618	1 758 867	1 758 867
Zmiana w wartości rezerw:	348 455	286 591	202 751	126 504
Odpisy dokonane w okresie	1 334 494	906 546	1 194 987	931 670
Wartości spisane w ciężar odpisów	(177 752)	(96 140)	(302 480)	(263 965)
Odwrocenie odpisów w okresie	(829 547)	(560 729)	(754 495)	(573 324)
Sprzedaż wierzytelności	(26 712)	0	0	0
Utworzenie KOIM*	29 050	19 260	45 900	18 093
Zmiana z tytułu różnic kursowych	15 212	14 398	5 179	12 122
Inne	3 710	3 256	13 661	1 908
Stan na koniec okresu	2 310 073	2 248 209	1 961 618	1 885 371

* Zgodnie z MSSF9 Grupa nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Grupa posiada w bilansie aktywa POCI w efekcie rozpoznania kredytów z rozpoznaną utratą wartości po połączeniu z Euro Bank S.A. i przejęciu SKOK Piast. W momencie połączenia przedmiotowe aktywa zostały ujęte w księgach Banku według wartości godziwej.

Wartość aktywów POCI przedstawia się następująco:

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
30.09.2020			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	427 386	(39 474)	387 912
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.06.2020			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	448 650	(47 659)	400 991
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

	Wartość bilansowa brutto	Skumulowana utrata wartości	Wartość bilansowa netto
31.12.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	523 989	(45 236)	478 753
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0
30.09.2019			
- Przedsiębiorstwa	101	(23)	78
- Osoby prywatne	536 087	(11 311)	524 776
- Sektor instytucji rządowych i samorządowych	0	0	0

13H. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU WG STRUKTURY WALUTOWEJ

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
W walucie polskiej	54 905 259	53 441 206	51 524 094	50 346 676
W walutach obcych (po przeliczeniu na zł):	18 407 772	18 833 853	18 554 719	19 584 141
waluta: USD	156 685	183 518	106 179	221 955
waluta: EUR	3 538 718	3 657 369	3 816 004	3 858 836
waluta: CHF	14 709 540	14 988 047	14 623 768	15 495 310
pozostałe waluty	2 830	4 919	8 768	8 040
Razem brutto	73 313 031	72 275 059	70 078 813	69 930 817

14) AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

14A. AKTYWA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU INNE NIŻ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM

30.09.2020	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	42 950	0	0	(4)	0	0	42 946
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	862 165	0	0	0	0	0	862 165
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	41 514	0	0	0	0	0	41 514

30.06.2020	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	43 883	0	0	(4)	0	0	43 879
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	875 837	0	0	0	0	0	875 837
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	65 376	0	0	0	0	0	65 376

31.12.2019	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	48 207	0	0	(54)	0	0	48 153
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	784 277	0	0	0	0	0	784 277
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	205 439	0	0	0	0	0	205 439

30.09.2019	Wartość bilansowa brutto			Skumulowana utrata wartości			Wartość bilansowa netto
	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	Koszyk 1	Koszyk 2	Koszyk 3	
Instrumenty dłużne	55 378	0	0	(25)	0	0	55 353
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	1 023 868	0	0	0	0	0	1 023 868
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	50 545	0	0	0	0	0	50 545

14B. INSTRUMENTY DŁUŻNE

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
banki i inne instytucje monetarne	0	0	0	0
pozostałe przedsiębiorstwa	0	0	0	0
sektor budżetowy	42 946	43 879	48 153	55 353
Razem	42 946	43 879	48 153	55 353

14C. LOKATY ORAZ KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE BANKOM I INNYM INSTYTUCJOM MONETARNYM

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Rachunki bieżące	129 491	252 895	213 459	219 763
Lokaty	732 450	622 476	570 036	801 502
Odsetki	224	466	782	2 604
Razem należności brutto	862 165	875 837	784 277	1 023 868
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	0	0	0	0
Razem należności netto	862 165	875 837	784 277	1 023 868

14D. TRANSAKcje Z PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
banki i inne instytucje monetarne	14 506	65 376	90 707	50 544
pozostałe przedsiębiorstwa	27 008	0	114 718	0
odsetki	0	0	14	1
Razem	41 514	65 376	205 439	50 545

15) INSTRUMENTY POCHODNE - RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ

15A. RELACJE ZABEZPIEZAJĄCE

Poniżej zaprezentowano szczegółowe informacje na temat stosowanych przez Grupę relacji zabezpieczających, pozycji wyznaczonych jako zabezpieczane i zabezpieczające oraz prezentacji wyniku (wg stanu na 30.09.2020 r.):

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel złotych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je zobowiązań złotych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez złotowe kredyty hipoteczne. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez walutowe kredyty hipoteczne oraz przez zobowiązania złotowe stanowiące bazę finansową dla tych kredytów. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego oraz ryzyka stopy procentowej.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela złotych kredytów hipotecznych.	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz finansujących je depozytów złotych i wyemitowanych złotych dłużnych papierów wartościowych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Transakcje CIRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczających i zabezpieczanych	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel wyemitowanych zobowiązań złotych	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez wyemitowane zobowiązania złotowe. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka stopy procentowej.	Grupa zabezpiecza ryzyko zmienności przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu walutowych przychodów i kosztów odsetkowych. Zmienność przepływów pieniężnych wynika z ryzyka walutowego.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela wyemitowanych zobowiązań złotych.	Przepływy pieniężne z tytułu przyszłych przychodów i kosztów odsetkowych denominowanych w walutach obcych.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje IRS	Pozycja walutowa wynikająca z rozpoznanych przyszłych zobowiązań leasingowych.
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczających i zabezpieczanych	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki zarówno od instrumentów zabezpieczających jak i od instrumentów zabezpieczanych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Efektywna część rewaluacji spot instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny. Nieefektywną część wyceny pozycji zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych generowanych przez portfel zmiennoprocentowych walutowych kredytów hipotecznych	Zabezpieczenie wartości godziwej instrumentu dłużnego o stałej stopie procentowej
Opis relacji zabezpieczającej	Grupa zabezpiecza ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej przepływów pieniężnych dla części okresu - w horyzoncie czasowym trwania transakcji zabezpieczających - z tytułu zmiennoprocentowych kredytów w walucie obcej poprzez zamianę przepływów odsetkowych w walucie obcej na przepływy złotowe.	Grupa zabezpiecza część ryzyka stopy procentowej, związanego ze zmianą wartości godziwej dłużnego instrumentu o stałej stopie procentowej wycenianego przez inne całkowite dochody, wynikającej ze zmienności rynkowych stóp procentowych.
Pozycje zabezpieczane	Przepływy pieniężne wynikające z portfela walutowych kredytów hipotecznych.	Portfel stałokuponowych dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody denominowane w PLN.
Instrumenty zabezpieczające	Transakcje FX Swap	Transakcje IRS
Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających	Efektywna część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny; odsetki od instrumentów zabezpieczających (rozliczone punkty swapowe) prezentowane są w marży odsetkowej. Nieefektywną część wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat jako wynik na instrumentach wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.	Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnoszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Odsetki od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym. Zmiana wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych stanowiących zabezpieczenie jest prezentowana w wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń, a odsetki od tych instrumentów ujmowane są w wyniku odsetkowym.

15B. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ - WYCENA BILANSOWA

	Wartości godziwe 30.09.2020			Wartości godziwe 30.06.2020		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(592 486)	29 350	621 836	(554 601)	86 775	641 376
Kontrakty IRS	0	0	0	0	0	0
Kontrakty FXS	(15 211)	0	15 211	(18 755)	0	18 755
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	(16 212)	0	16 212	(17 912)	0	17 912
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(623 909)	29 350	653 259	(591 268)	86 775	678 043

	Wartości godziwe 31.12.2019			Wartości godziwe 30.09.2019		
	Razem	Aktywa	Pasywa	Razem	Aktywa	Pasywa
1. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie przepływów pieniężnych związane ze stopą procentową i/lub kursem walutowym						
Kontrakty CIRS	(380 312)	37 641	417 953	(643 984)	6 009	649 993
Kontrakty IRS	4 732	4 732	0	1 390	2 877	1 487
Kontrakty FXS	56	786	730	(21 169)	0	21 169
2. Instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie wartości godziwej związane ze stopą procentową						
Kontrakty IRS	(8 164)	0	8 164	(5 287)	0	5 287
3. Razem instrumenty pochodne stanowiące zabezpieczenie	(383 688)	43 159	426 847	(669 050)	8 886	677 936

16) ODPISY Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI WYBRANYCH SKŁADNIKÓW AKTYWÓW

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	rzeczowe aktywa trwałe	wartości niematerialne	aktywa trwałe do zbycia	inne aktywa
Stan na 01.01.2020	5 058	8 875	3 988	136	12 812
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	27 646
- Odwrócenie odpisów	(50)	0	0	0	(19 598)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(124)
- Pozostałe zmiany	0	(123)	0	0	0
Stan na 30.09.2020	5 008	8 752	3 988	136	20 736
Stan na 01.01.2020	5 058	8 875	3 988	136	12 812
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	22 316
- Odwrócenie odpisów	(50)	0	0	0	(16 859)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(180)
- Pozostałe zmiany	0	(123)	0	0	0
Stan na 30.06.2020	5 008	8 752	3 988	136	18 089
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	34	121	0	0	24 194
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(22 998)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(3 844)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	7 334
Stan na 31.12.2019	5 058	8 875	3 988	136	12 812
Stan na 01.01.2019	5 024	8 754	3 988	136	8 126
- Utworzenie odpisów	5	0	0	0	12 666
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(10 359)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(117)
- Reklasyfikacja	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.09.2019	5 029	8 754	3 988	136	8 533

17) AKTYWA I REZERWA Z TYTUŁU ODROZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO

	30.09.2020			30.06.2020		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	31 600	(23 572)	8 028	49 604	(17 360)	32 244
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	139 076	(143 647)	(4 571)	128 652	(137 134)	(8 482)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 012	(13 286)	(2 274)	13 284	(16 782)	(3 498)
Odsetki do zapłacenja/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	39 219	(44 860)	(5 641)	38 250	(57 052)	(18 802)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzycelności	0	(82 876)	(82 876)	0	(80 489)	(80 489)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	180 572	(1 106)	179 466	175 697	(4 590)	171 107
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	435 473	0	435 473	417 414	0	417 414
Świadczenia pracownicze	21 136	0	21 136	22 468	0	22 468
Prawa do użytkowania	8 870	0	8 870	7 722	0	7 722
Rezerwy na koszty	22 008	0	22 008	17 949	0	17 949
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	9 510	(61 564)	(52 054)	7 796	(68 010)	(60 214)
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	54 408	0	54 408	38 040	0	38 040
Pozostałe	1 454	(1 904)	(450)	3 706	(1 326)	2 380
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	954 338	(372 815)	581 523	920 582	(382 743)	537 839

	31.12.2019			30.09.2019		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	77 167	(3 807)	73 360	88 549	(11 903)	76 646
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	83 451	(106 714)	(23 263)	139 710	(155 108)	(15 398)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	13 753	(20 117)	(6 364)	10 541	(19 916)	(9 375)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	34 958	(60 770)	(25 812)	32 576	(48 991)	(16 415)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	2	(74 142)	(74 140)	2 536	(111 162)	(108 626)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	180 305	(1 251)	179 054	200 624	(1 262)	199 362
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	363 612	0	363 612	356 241	0	356 241
Świadczenia pracownicze	21 366	0	21 366	16 574	0	16 574
Prawa do użytkowania	6 347	(33)	6 314	6 630	(2 058)	4 572
Rezerwy na koszty	22 361	0	22 361	30 159	0	30 159
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	6 121	(22 565)	(16 444)	28 239	(24 380)	3 859
Straty podatkowe do odliczenia w przyszłości	9 343	0	9 343	1 329	0	1 329
Pozostałe	3 519	(1 388)	2 131	(17 320)	(2 751)	(20 071)
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	822 305	(290 787)	531 518	896 388	(377 531)	518 857

18) ZOBOWIĄZANIA WOBEC BANKÓW I INNYCH INSTYTUCJI MONETARNYCH

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
W rachunku bieżącym	58 924	53 609	91 893	90 588
Depozyty terminowe	272 936	221 339	320 346	431 060
Otrzymane kredyty i pożyczki	772 291	1 150 893	1 162 366	1 230 295
Odsetki	1 179	3 921	4 243	4 189
Razem	1 105 330	1 429 762	1 578 848	1 756 132

19) ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	61 933 166	63 436 308	61 091 901	60 598 603
Rachunki bieżące	50 105 344	49 654 092	43 720 046	41 821 836
Depozyty terminowe	11 577 731	13 528 393	17 138 725	18 520 637
Inne	175 749	157 412	125 991	146 866
Naliczone odsetki	74 342	96 411	107 139	109 264
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	21 321 101	20 347 830	18 250 129	16 057 336
Rachunki bieżące	14 325 475	13 217 391	9 640 221	8 505 617
Depozyty terminowe	6 630 201	6 725 350	8 172 004	7 165 093
Inne	351 042	384 978	410 116	361 365
Naliczone odsetki	14 383	20 111	27 788	25 261
Zobowiązania wobec jednostek budżetowych	2 598 196	2 470 487	2 112 735	3 685 204
Rachunki bieżące	2 182 148	2 125 809	1 776 813	1 465 790
Depozyty terminowe	410 856	337 793	327 891	2 205 780
Inne	4 925	6 398	7 692	11 360
Naliczone odsetki	267	487	339	2 274
Razem	85 852 463	86 254 625	81 454 765	80 341 143

20) ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU SPRZEDANYCH DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z UDZIELONYM PRZYRZECZENIEM ODKUPU

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
wobec Banku Centralnego	0	0	0	0
wobec pozostałych banków	123 584	0	90 706	52 034
wobec Klientów	324 950	0	0	0
odsetki	1	0	7	2
Razem	448 535	0	90 712	52 036

21) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

	01.01.2020 - 30.09.2020	01.01.2020 - 30.06.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	01.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	1 183 232	1 183 232	809 679	809 679
Zwiększenia, z tytułu:	41 576	10 167	840 801	835 832
emisja bankowych papierów wartościowych	29 606	488	233 810	236 857
zakup obligacji z Euro Bank S.A.	0	0	506 056	506 056
emisja obligacji Banku	0	0	0	0
emisja obligacji Millennium Leasing	0	0	74 750	74 750
naliczenie odsetek	11 970	9 679	26 185	18 169
Zmniejszenia, z tytułu:	(565 891)	(426 382)	(467 248)	(198 382)
wykup bankowych papierów wartościowych	(164 539)	(62 443)	(100 594)	(94 985)
wykup obligacji przejętych od Euro Bank S.A.	0	0	(250 000)	0
wykup obligacji Banku	(299 440)	(299 440)	0	(118)
wykup obligacji Millennium Leasing	(88 500)	(52 670)	(84 770)	(84 770)
wypłata odsetek	(13 412)	(11 829)	(31 884)	(18 509)
Stan na koniec okresu	658 917	767 017	1 183 232	1 447 129

22) ZMIANA STANU ZOBOWIĄZAŃ PODPORZĄDKOWANYCH

	01.01.2020 - 30.09.2020	01.01.2020 - 30.06.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	01.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	1 546 205	1 546 205	701 883	701 883
Zwiększenia, z tytułu:	41 467	30 499	991 066	975 293
emisja obligacji podporządkowanych	0	0	830 000	830 000
przejęcie Euro Bank S.A.	0	0	100 130	100 130
naliczenie odsetek	41 467	30 499	60 936	45 163
Zmniejszenia, z tytułu:	(48 348)	(31 466)	(146 744)	(32 017)
rozliczenie długu podporządkowanego przejętego od Euro Bank S.A.	0	0	(100 000)	0
spłata odsetek	(48 348)	(31 466)	(46 744)	(32 017)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 539 324	1 545 238	1 546 205	1 645 159

W latach 2019 i 2020 Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatności rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

23) REZERWY

23A. REZERWY

	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Udzielone zobowiązania i gwarancje	62 148	56 655	53 393	55 312
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	324 316	225 982	111 785	55 747
Razem	386 464	282 637	165 178	111 059

23B. ZMIANA STANU REZERW NA UDZIELONE ZOBOWIĄZANIA I GWARANCJE

	01.01.2020 - 30.09.2020	01.01.2020 - 30.06.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	01.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	53 393	53 393	51 742	51 742
Utworzenie rezerw	66 146	46 881	71 253	59 062
Rozwiązanie rezerw	(57 638)	(43 902)	(70 312)	(56 358)
Przejęcie Euro Bank S.A.	0	0	745	745
Różnice kursowe	247	283	(35)	121
Stan na koniec okresu	62 148	56 655	53 393	55 312

23c. ZMIANA STANU REZERW NA NIEROZSTRZYgniĘTE SPRAWY SPORNE

	01.01.2020 - 30.09.2020	01.01.2020 - 30.06.2020	01.01.2019 - 31.12.2019	01.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	111 785	111 785	60 710	60 710
Utworzenie rezerw	18 057	12 561	7 913	7 849
Rozwiązanie rezerw	(11 630)	(10 484)	(14 332)	(8 894)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(489)	(489)	(27 875)	(5 701)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	297 673	168 019	223 134	0
Alokacja do portfela kredytowego*	(73 873)	(61 906)	(139 548)	0
Reklasyfikacja	(26 862)	0	1 783	1 783
Różnice kursowe	9 655	6 496	0	0
Stan na koniec okresu	324 316	225 982	111 785	55 747

* W roku 2020 Grupa zmieniła zasadę rachunkowości i dokonała alokacji części rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych do portfela kredytowego, dokonano też stosownej korekty danych porównywalnych według stanu na 31 grudnia 2019 prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym (więcej informacji na ten temat zaprezentowano w **Rozdziale 2. Wstęp i polityka rachunkowości**).

Według stanu na 30 września 2020 Grupa posiadała 12,3 mln PLN rezerw z tytułu spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

5. Zmiany w procesie zarządzania Ryzykiem Finansowym

Zarządzanie ryzykiem odgrywa kluczową rolę w strategii zrównoważonego i stabilnego rozwoju Grupy, służąc optymalizacji relacji pomiędzy ryzykiem i zyskiem w ramach różnych linii biznesowych, jak również utrzymaniu adekwatnego profilu ryzyka w zakresie kapitału i płynności.

W celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem oraz spójnej polityki, Grupa wdrożyła model zarządzania ryzykiem, który w sposób zintegrowany obejmuje ryzyko kredytowe, rynkowe, płynności oraz operacyjne.

Ryzyko kredytowe

W III kwartale 2020 roku Grupa Banku Millennium, zarówno w segmencie korporacyjnym, jaki i detalicznym, kontynuowała wdrożenie inicjatyw mających na celu złagodzenie negatywnych skutków epidemii COVID-19. W pierwszej fazie kryzysu działania koncentrowały się na zapewnieniu możliwości pracy zdalnej wszystkim zespołom operacyjnym zajmującym się zarządzaniem ryzykiem, przygotowaniu zestawu dogłębnych analiz w celu lepszego zrozumienia specyfiki kryzysu i jego wpływu na gospodarkę, a co za tym idzie wpływu na jakość portfela. W wyniku prac analitycznych Grupa wprowadziła kilka zmian w Polityce kredytowej, które miały na celu zapewnienie odpowiedniej jakości portfela w nowym, bardziej wymagającym otoczeniu gospodarczym, m.in.:

- wdrożenie ostrożniejszych zasad Polityki Kredytowej dla populacji klientów o wysokiej wrażliwości na negatywne zmiany gospodarcze: wyższy poziom zabezpieczenia, zmiana równowagi między decyzją automatyczną a decyzją analityka
- wdrożenie środków wspierających klientów, w tym wakacji kredytowych do 6 miesięcy, zgodnie z moratorium pozarządowym, które zostało opracowane pod auspicjami Związku Banków Polskich, na podstawie ustaleń z bankami będącymi członkami Związku Banków Polskich i które zostało przesłane do EBA
- skorzystanie z rządowych programów wsparcia, np. nowe programy BGK: gwarancje kredytowe de minimis i płynności, środki wsparcia PFR.

Aby zaradzić wszystkim potencjalnym negatywnym zmianom, które mogłyby wpłynąć na jakość portfela, Grupa rozszerzyła zakres i zwiększyła częstotliwość monitorowania portfela. Tygodniowy przegląd wszystkich kluczowych elementów wpływających na jakość portfela oraz zestaw analiz związanych z przyszłym rozwojem kosztu ryzyka pozwalają lepiej zrozumieć wpływ kryzysu na każdy z elementów determinujących jakość portfela i szybko reagować na niekorzystne zmiany.

Wdrożenie środków wspierających klientów, zwłaszcza wakacji kredytowych, stworzyło dodatkowy element niepewności w zarządzaniu ryzykiem kredytowym. Grupa przygotowała działania w obszarze windykacji, które pozwalają na szybką i odpowiednią reakcję po zakończeniu okresu wakacji kredytowych.

W obszarze ryzyka kredytowego w III kwartale 2020 Grupa skupiła się na dostosowaniu regulacji, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków, w szczególności:

- na dostosowaniu polityki kredytowej do sytuacji rynkowej;
- na aktualizacji klasyfikacji ryzyka branżowego i limitów branżowych.

Wybuch pandemii COVID-19 skłonił Grupę do podjęcia środków zaradczych. W segmencie korporacyjnym wprowadzono wakacje kredytowe dla klientów, którzy mogą mieć przejściowe problemy finansowe. Grupa skoncentrowała się na analizach portfela kredytowego i branż kredytobiorców w celu zidentyfikowania głównych ryzyk, w szczególności skoncentrowano się na klientach z największym zaangażowaniem oraz na sektorach gospodarki bardziej narażonych na skutki pandemii COVID-19. Drugim obszarem zainteresowania Banku były analizy regulacji prawnych, a także prace nad dostosowaniem regulacji wewnętrznych, procesów kredytowych i monitorowania do zmienionych warunków, również z uwzględnieniem szerokiej gamy środków wsparcia ogłoszonych przez lokalne władze.

W segmencie detalicznym Bank koncentrował się na dostosowywaniu zmian w polityce kredytowej do aktualnych warunków rynkowych związanych z występowaniem pandemii COVID-19. Ponadto wdrażane były zmiany, których celem jest poprawa efektywności procesu oceny ryzyka transakcji detalicznych oraz zabezpieczonych hipotecznie poprzez automatyzacje nie zwiększające ekspozycji na ryzyko.

Grupa dokonuje oceny ryzyka kredytowego niezależnie od sposobu klasyfikacji portfela należności od klientów w sprawozdaniu finansowym, jako portfela wycenianego według zamortyzowanego kosztu lub portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące całego portfela należności od klientów w podziale na ekspozycje nieprzeterminowane oraz przeterminowane.

Zmiany w portfelu kredytowym Grupy w ciągu 9 miesięcy 2020 r. przedstawia poniższa tabela:

	30.09.2020		31.12.2019	
	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków	Kredyty i pożyczki dla klientów	Kredyty i pożyczki dla banków
Nieprzeterminowane i bez rozpoznanej utraty wartości	70 068 190	862 165	66 147 204	784 277
Przeterminowane*, bez rozpoznanej utraty wartości	1 385 814	0	2 377 686	0
Łącznie bez rozpoznanej utraty wartości	71 454 004	862 165	68 524 890	784 277
Z rozpoznaną utratą wartości	3 554 016	0	3 276 185	0
Razem	75 008 020	862 165	71 801 075	784 277
Odpisy z tytułu utraty wartości	(2 310 073)	0	(1 961 617)	0
Korekta do wartości godziwej**	(108 296)	0	(84 519)	0
Razem netto	72 589 651	862 165	69 754 938	784 277
Kredyty z rozpoznaną utratą wartości / kredyty ogółem	4,74%	0,00%	4,56%	0,00%

(*) Należności przeterminowane do 4 dni włącznie są traktowane jako techniczne i nie są wykazywane w tej kategorii.

(**) Korekta do wartości godziwej definiowana jest, jako różnica pomiędzy wartością nominalną i wartością godziwą portfela wycenianego według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Na korektę do wartości godziwej ma wpływ w szczególności uwzględnienie ryzyka kredytowego portfela.

Ekspozycje podlegające środkom zastosowanym w odpowiedzi na kryzys COVID-19:

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Liczba dłużników	RAZEM	w tym: moratoria ustawowe	w tym: moratoria zapadłe
Kredyty i zaliczki z wnioskiem o moratorium	69 465	9 384 938		
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	69 437	9 255 683	16 389	4 149 363
W tym: Gospodarstwa domowe		7 515 904	16 389	2 879 206
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi		5 342 172	14 240	2 276 580
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe		1 739 779	0	1 270 156
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa		879 265	0	652 420
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi		94 720	0	26 961

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym wg pozostałych terminów ich obowiązywania, Wartość brutto	Pozostały termin obowiązywania moratorium				
	<= 3 miesięcy	> 3 miesięcy <= 6 miesięcy	> 6 miesięcy <= 9 miesięcy	> 9 miesięcy <= 12 miesięcy	> 1 rok
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium (udzielone)	4 455 308	651 013	0	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	4 254 584	382 113	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	2 905 824	159 768	0	0	0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	200 724	268 899	0	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	164 716	62 130	0	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	67 759	0	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	RAZEM	Obsługiwane		
		Obsługiwane Wartość brutto	w tym: z odroczonej ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	5 106 320	5 047 633	4 592 958	323 470
W tym: Gospodarstwa domowe	4 636 697	4 591 572	4 591 572	290 744
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	3 065 592	3 033 791	3 033 791	192 338
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	469 623	456 062	1 386	32 726
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	226 846	225 604	200	9 550
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	67 759	67 759	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Wartość brutto	Nieobsługiwane		Wpływy do kategorii Nieobsługiwane
	Nieobsługiwane Wartość brutto	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana <= 90 dni	
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	58 687	45 378	7 044
W tym: Gospodarstwa domowe	45 126	45 044	6 710
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	31 801	31 801	1 798
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	13 561	334	334
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	1 242	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	RAZEM	Obsługiwane		
		Obsługiwane Skumulowana utrata wartości	w tym: z odroczonymi ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: Instrumenty o istotnym wzroście ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia ale bez utraty wartości (Koszyk 2)
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	(100 067)	(80 591)	(77 011)	(22 379)
W tym: Gospodarstwa domowe	(94 042)	(76 917)	(76 917)	(21 918)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	(41 393)	(30 068)	(30 068)	(13 081)
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	(6 025)	(3 674)	(93)	(461)
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	(2 802)	(2 688)	(34)	(269)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	(901)	(901)	0	0

Kredyty i zaliczki podlegające moratorium ustawowym i nieustawowym, Skumulowana utrata wartości	Nieobsługiwane		
	Nieobsługiwane Skumulowana utrata wartości	w tym: z odroczonymi ratami kapitałowo-odsetkowymi	w tym: małe prawdopodobieństwo spłaty, ale ekspozycja nie jest przeterminowana albo jest przeterminowana <= 90 dni
Kredyty i zaliczki podlegające moratorium	(19 475)	(17 124)	(17 233)
W tym: Gospodarstwa domowe	(17 124)	(17 124)	(17 075)
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	(11 325)	(11 325)	(11 325)
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	(2 351)	0	(157)
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	(114)	0	0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0	0	0

Informacje o nowo udzielonych Kredytach i zaliczkach podlegających publicznym programom gwarancyjnym wprowadzonym w związku z COVID-19	Wartość brutto		Wartość brutto
	RAZEM	w tym: restrukturyzowane	Wpływy do kategorii 'Nieobsługiwane'
Nowo udzielone Kredyty i zaliczki podlegające publicznym programom gwarancyjnym	279 457	0	0
W tym: Gospodarstwa domowe	0		0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami mieszkalnymi	0		0
W tym: Przedsiębiorstwa niefinansowe	279 457	0	0
W tym: małe i średnie przedsiębiorstwa	102 269		0
W tym: kredyty zabezpieczone nieruchomościami komercyjnymi	0		0

Ryzyko rynkowe

Główną miarą, stosowaną przez Grupę w celu oceny ryzyka rynkowego jest parametryczny model VaR (wartość narażona na ryzyko) - spodziewana strata, która może powstać na portfelu w określonym czasie (10-dniowy okres utrzymania) oraz z określonym prawdopodobieństwem (99% poziom ufności) z tytułu niekorzystnego ruchu na rynku. Pomiar, monitorowanie oraz raportowanie ryzyka rynkowego odbywa się codziennie.

Wszystkie ewentualne przekroczenia limitów na ryzyko rynkowe są raportowane i udokumentowane oraz ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji.

Limity ograniczające ryzyko rynkowe podlegają aktualizacji przynajmniej raz w roku biorąc pod uwagę m.in. zmianę wielkość skonsolidowanych funduszy własnych, bieżącą i przewidywaną strukturę bilansu, a także sytuację rynkową. Obecnie stosowane limity obowiązują od 1 stycznia 2020 roku.

W obecnym otoczeniu rynkowym Grupa nadal działała bardzo ostrożnie. Duża zmienność na rynku w związku z globalną pandemią COVID-19 spowodowała wzrost ryzyka rynkowego i stopy procentowej Grupy. W III kwartale 2020, żaden z obowiązujących limitów ryzyka rynkowego nie został przekroczony - zarówno dla Grupy ogółem, jak i limity dla Księgi Bankowej i Księgi Handlowej osobno.

Otwarte pozycje stanowią głównie instrumenty na stopę procentową oraz instrumenty walutowe. Zgodnie ze Strategią Ryzyka przyjętą w Banku, otwarte pozycje walutowe w Banku są dozwolone, ale powinny być utrzymywane na niskim poziomie. W tym celu wprowadzono w Banku system konserwatywnych limitów na otwartą pozycję walutową (zarówno limity w ciągu dnia jak i na zamknięcie), a otwarte pozycje walutowe dozwolone są jedynie w Księdze Handlowej. W III kwartale 2020 roku całkowita pozycja walutowa (w ciągu dnia, jak również na zamknięcie) pozostawała znacznie poniżej 2% Funduszy Własnych i poniżej obowiązujących limitów maksymalnych.

Wskaźniki VaR dla Grupy, czyli łącznie dla Księgi Handlowej oraz Księgi Bankowej, wzrosły z powodu zmienności panującej na rynku spowodowanej pandemią COVID-19, ale nadal znajdowały się one poniżej obowiązujących maksymalnych limitów. W III kwartale 2020, ekspozycja VaR pozostawała średnio na poziomie ok. 81,3 mln PLN dla Grupy (33% limitu) oraz ok. 2,8 mln PLN dla Księgi Handlowej (9% limitu). Podobnie, ekspozycja na ryzyko rynkowe na koniec września 2020 wynosiła ok. 77 mln PLN (31% limitu) oraz ok. 3,2 mln PLN dla Księgi Handlowej (11% limitu).

Ekspozycje na ryzyko rynkowe w ujęciu VaR w Księdze Handlowej w III kwartale 2020 roku, w podziale na typy ryzyka, przedstawiono w poniższej tabeli (tys. PLN).

Miary VaR dla ryzyka rynkowego w Księdze Handlowej (tys. PLN)

	30.09.2020		VaR (3Q 2020)			30.06.2020	
	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu	Średnio	Maksimum	Minimum	Ekspozycja	Wykorzystanie limitu
Ryzyko całkowite	3 204	11%	2 793	6 162	1 163	1 470	5%
Ryzyko ogólne	3 202	11%	2 791	6 160	1 160	1 468	5%
VaR stopy procentowej	3 240	11%	2 789	6 118	1 166	1 429	5%
Ryzyko kursowe	179	2%	106	357	23	164	2%
Efekt dywersyfikacji	6,8%					8,5%	
Ryzyko szczególne	2	0%	0	0	0	2	0%

Oprócz wyżej wspomnianych ograniczeń ryzyka rynkowego, w Grupie obowiązują również limity maksymalnej straty dla portfeli rynków finansowych. Celem jest ograniczenie maksymalnej straty dla działalności handlowej Grupy. W przypadku osiągnięcia limitu dokonuje się przeglądu strategii zarządzania oraz zasadności przyjmowanej pozycji.

Ryzyko stopy procentowej w Księdze Bankowej (IRRBB)

W przypadku Księgi Bankowej, głównym składnikiem ryzyka rynkowego jest ryzyko stopy procentowej. W celu zarządzania tym ryzykiem, stosuje się następujące zasady:

- Ryzyko rynkowe wynikające z działalności bankowej jest aktywnie zabezpieczane lub podlega comiesięcznemu transferowi do obszarów, które aktywnie zarządzają ryzykiem rynkowym i podlegają pomiarowi w kategoriach ekspozycji na ryzyko oraz rachunku wyników,
- Bank stosuje naturalne zabezpieczanie pomiędzy kredytami i depozytami, jak również obligacjami o stałej stopie procentowej i instrumentami pochodnymi, do zarządzania ryzykiem stopy procentowej, przy czym głównym celem jest ochrona wyniku odsetkowego netto.

Wahania rynkowych stóp procentowych mają wpływ na wynik odsetkowy netto Grupy, zarówno w krótkim jak i w średnim horyzoncie czasu, wpływając również na jego wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej. Pomiar obydwu wielkości jest komplementarny w rozumieniu pełnego zakresu ryzyka stopy procentowej w Księdze Bankowej. Z tego względu, obok codziennego pomiaru ryzyka rynkowego metodą wartości zagrożonej, pomiar ryzyka stopy procentowej obejmuje dodatkowo na bazie miesięcznej miary oparte zarówno o zyski, jak i na bazie kwartalnej o wartość ekonomiczną, w szczególności:

- Wpływu jednorazowej zmiany stóp procentowych o 100 punktów bazowych na wynik z tytułu odsetek w horyzoncie następnych 12 miesięcy,
- Wpływu szokowych zmian w przesunięciu krzywej dochodowości w górę/dół na wartość ekonomiczną kapitału (EVE), włączając scenariusze nadzorcze (standardowy test nadzorczy zakładający nagłe równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o +/- 200 punktów bazowych oraz nadzorczy test wartości odstających SOT z zestawem sześciu scenariuszy dla ryzyka stopy procentowej).

Ze względu na specyfikę polskiego systemu prawnego oprocentowanie kredytów konsumpcyjnych jest ograniczone (nie może przekroczyć dwukrotności stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego powiększonej o 7 punktów procentowych). W sytuacji obniżania stóp procentowych wpływ na dochód odsetkowy netto jest ujemny i zależy od udziału portfela kredytowego, na który wpływa nowa maksymalna stopa procentowa.

Skutki pandemii COVID-19 i jej negatywny wpływ na środowisko gospodarcze, a także obniżki stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej na posiedzeniach w dniach 17 marca, 8 kwietnia oraz 28 maja 2020 r. będą miały negatywny wpływ na działalność i wyniki finansowe Grupy. Przed wspomnianymi powyżej trzema obniżkami stóp procentowych, stopa referencyjna NBP została ustalona na 1,5%, tak aby maksymalne oprocentowanie portfela kredytowego nie mogło przekroczyć 10% rocznie. W marcu maksymalne oprocentowanie kredytów spadło natychmiast do 9%, w kwietniu do 8%, a następnie w maju do 7,2%.

Zgodnie z ujawnieniem w raportach opublikowanych w dniu 14 kwietnia oraz 2 czerwca 2020 roku, wyżej wymienione decyzje Rady Polityki Pieniężnej o obniżce stóp procentowych do historycznego minimum (obniżka stopy referencyjnej do 0,1% i stopy lombardowej do 0,5%) oraz decyzja o zmianie parametrów rezerwy obowiązkowej łącznie mogą mieć negatywny wpływ na wynik odsetkowy Grupy. Skumulowany spadek wyniku odsetkowego netto dla dziewięciu miesięcy 2020 roku w stosunku do poziomu w IV kwartale 2019 roku w ujęciu rocznym wyniósł łącznie 170 mln zł, dlatego też wydaje się, że oznacza to lepsze wyniki za cały rok niż negatywny wpływ na wynik odsetkowy netto w wysokości od 240 mln zł do 285 mln zł, podkreślony w powyższych raportach bieżących, głównie ze względu na podjęte przez Bank szybkie działania naprawcze. Przewidywalność otoczenia jest jednak ograniczona, dlatego też rzeczywisty wpływ może ulec zmianie i będzie w dużej mierze zależał od osiągniętych wyników biznesowych, zmian w kosztach finansowania oraz innych działań naprawczych podejmowanych przez Bank.

Jeżeli chodzi o wpływ zmian stóp procentowych na wartość ekonomiczną w perspektywie długoterminowej to wyniki nadzorczych testów warunków skrajnych wg stanu na 30 września 2020 r. pokazują, że nawet w najdotkliwszym scenariuszu testu wartości odstających - zmiana wartości ekonomicznej kapitału dla Księgi Bankowej jest znacznie poniżej limitu nadzorczego wynoszącego 15% kapitału podstawowego Tier 1. Podobnie spadek EVE w standardowym scenariuszu nagłego wpływu równoległego przesunięcia krzywej dochodowości o +/-200 punktów bazowych również nie przekracza nadzorczego maksimum, tj. jest poniżej 20% funduszy własnych.

Ryzyko płynności

Pomiar, monitorowanie i raportowanie ryzyka płynności odbywa się codziennie z użyciem zarówno miar określonych przez organy nadzorcze jak i wskaźników wewnętrznych, dla których zostały ustalone limity. W III kwartale 2020 r. pandemia COVID-19 miała wpływ na zachowanie światowych rynków finansowych, powodując deprecjację złotego, ograniczenie zaufania uczestników rynku poprzez zmniejszenie dostępnych możliwości finansowania, a także gwałtowny spadek aktywności na rynku skarbowych papierów wartościowych. Pomimo implikacji COVID-19 zaobserwowanych na rynku wspomnianych powyżej, Bank nie zaobserwował żadnego zagrożenia dla swojej pozycji płynnościowej ze względu na rozprzestrzenianie się pandemii. Grupa w dalszym ciągu charakteryzowała się solidną płynnością. Wszystkie nadzorcze i wewnętrzne wskaźniki płynności były monitorowane i kontrolowane z częstotliwością formalnie zatwierdzoną. Kroki podjęte w ramach standardowych i wiążących procedur zarządzania ryzykiem okazały się wystarczające do zarządzania płynnością w obecnym otoczeniu rynkowym.

Grupa zapewnia płynność w walutach obcych poprzez pożyczki bilateralne denominowane w walucie obcej, dług podporządkowany oraz transakcje swapów walutowych jak i procentowo-walutowych. Portfel swapów jest zdywersyfikowany w zakresie kontrahentów oraz terminów zapadalności. Z większością kontrahentów, Bank ma podpisane aneksy do umów ramowych, regulujące kwestie zabezpieczeń (ang. Credit Support Annex, CSA). W związku z tym, w przypadku niekorzystnych zmian kursów (deprecjacja PLN), Bank zobligowany jest do złożenia depozytu w celu zabezpieczenia rozliczenia instrumentów pochodnych w przyszłości, a w przypadku korzystnych zmian kursów (aprecjacja PLN) Bank otrzymuje depozyt zabezpieczający od kontrahenta. W żadnej z zawartych umów ramowych (zarówno międzynarodowych jak i krajowych) nie są zawarte zapisy ustanawiające związek pomiędzy ratingiem Banku a wysokością depozytów zabezpieczających. Potencjalne pogorszenie ratingu nie będzie zatem miało wpływu na sposób wyliczenia i wymianę depozytów zabezpieczających.

Grupa uwzględnia możliwość niekorzystnej zmiany kursu walut obcych, (w szczególności CHF i EUR powodującej zwiększenie potrzeb płynnościowych), analizuje jej wpływ na ryzyko płynności i uwzględnia to ryzyko w swoich planach płynnościowych.

Duża zmienność na rynku w związku z globalną pandemią COVID-19 spowodowała deprecjację złotego. Bezpośrednim efektem aprecjacji franka szwajcarskiego dla banku jest złożenie dodatkowych depozytów jako zabezpieczenie u jego kontrahentów. Potrzeby w zakresie zabezpieczenia zostały częściowo pokryte przez wzrost depozytów ogółem (zarówno depozytów zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych) oraz przez upłynnienie części nieobciążonych aktywów płynnościowych.

W III kwartale 2020 roku, Grupa utrzymała wskaźnik kredyty/depozyty na poziomie znacznie poniżej 100%. Wskaźnik ten wynosił 85% na koniec września 2020 roku (83% na koniec czerwca 2020). Grupa kontynuowała politykę inwestowania nadwyżki płynności głównie w portfel aktywów płynnych, w szczególności w polskie papiery wartościowe o niskim ryzyku szczególnym (Polskie, skarbowe papiery wartościowe, bony skarbowe i pieniężne NBP), których udział w portfelu papierów wartościowych ogółem wynosił na koniec września 2020 roku ok. 98%. W ciągu III kwartału 2020 roku, portfel ten zmniejszył się do poziomu ok. 24,6 miliardów PLN na koniec września 2020 roku (24% aktywów ogółem) z poziomu 26,0 miliardów PLN na koniec czerwca 2020 roku (25% aktywów ogółem). Aktywa te są akceptowalne przez NBP, charakteryzują się wysokim poziomem płynności oraz mogą być w łatwy sposób wykorzystane jako zabezpieczenie bądź sprzedane bez znacznej utraty ich wartości. Portfel ten, uzupełniony gotówką oraz ekspozycjami wobec Narodowego Banku Polskiego, traktowany jako zapas płynności Grupy, który pozwoli przetrwać ewentualne sytuacje kryzysowe.

Wskaźniki płynności	30.09.2020	30.06.2020
Wskaźnik Kredyty/Depozyty (w %)	85%	83%
Portfel aktywów płynnych (mln PLN)*	24 498	26 207
Wymóg dotyczący pokrycia płynności, LCR (w %)	177%	202%

(*) Portfel aktywów płynnych: Łączna suma gotówki, ekspozycji w stosunku do NBP (w tym nadwyżka nad wymaganą wysokość rezerwy obowiązkowej) oraz dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa, bonów NBP, należności od banków o terminie wymagalności do 1 miesiąca. Portfel dłużnych papierów wartościowych pomniejsza się o haircut NBP dla transakcji repo oraz papiery zablokowane na cele inne niż płynnościowe.

Depozyty ogółem klientów Grupy osiągnęły poziom 85,9 mld zł (86,3 mld zł na koniec czerwca 2020 r.) Udział środków pochodzących od osób fizycznych w całości depozytów klientów wyniósł ok. 72,1% na koniec września 2020 r. (73,5% na koniec czerwca 2020 r.). Utrzymanie wysokiego udziału środków od osób fizycznych miało pozytywny wpływ na płynność Grupy i wspierało utrzymanie wskaźników nadzorczych na bezpiecznych poziomach.

Głównym źródłem finansowania pozostaje baza depozytowa, czyli duże, zdywersyfikowane oraz stabilne środki pochodzące od klientów detalicznych i korporacyjnych oraz od sektora publicznego. Baza depozytowa uzupełniona jest o depozyty instytucji finansowych oraz inne operacje rynku pieniężnego. Źródłem finansowania średnioterminowego pozostają również pożyczki średnioterminowe, dług podporządkowany oraz emisja obligacji własnych.

Poziom koncentracji depozytów jest monitorowany na bieżąco i nie miał negatywnego wpływu na stabilność bazy depozytowej w III kwartale 2020 roku. W przypadku znacznego wzrostu udziału największych deponentów w bazie depozytowej, dodatkowe środki pozyskane od tych deponentów nie są traktowane jako stabilne. Co więcej, w celu zabezpieczenia przed fluktuacjami bazy depozytowej, Grupa utrzymuje rezerwę płynnych aktywów w postaci portfela papierów wartościowych jak opisano powyżej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR), Grupa wyznacza codziennie wymóg pokrycia płynności (LCR). Minimalny, nadzorczy poziom wskaźnika LCR w wysokości 100% został spełniony przez Grupę. LCR dla Grupy osiągnął poziom 177% na koniec września 2020 r. (202% na koniec czerwca 2020 r.). Spadek LCR spowodowany był głównie spadkiem stabilnego finansowania od klientów detalicznych (lokaty terminowe), skompensowanym zwiększonym finansowaniem od klientów finansowych i korporacyjnych, jak również za pomocą transakcji zabezpieczonych (Sell-Buy-Back), któremu towarzyszy redukcja portfela obligacji skarbowych (HQLA).

W III kwartale 2020 r. w Grupie regularnie obliczano również wymóg stabilnego finansowania netto (NSFR). W III kwartale 2020 r. wskaźnik NSFR był powyżej planowanego minimum nadzorczego w wysokości 100% (minimum nadzorcze będzie obowiązywać w czerwcu 2021 roku).

Ponadto Grupa stosuje wewnętrzną analizę płynności strukturalnej na bazie skumulowanych urealnionych luk płynności (tj. z założeniem prawdopodobieństwa powstania przepływu środków pieniężnych). W III kwartale 2020 r. wewnętrznie zdefiniowany limit na poziomie 12% całkowitych aktywów został przekroczony na koniec lipca i sierpnia 2020 r. dla luki w przedziale poniżej 7 dni oraz od 7 dni do 1 miesiąca (luki składają się z 85% i 90% poziomu docelowego). Podkreślono, że luki zmniejszyły się głównie ze względu na spadek zakładanych możliwości upłynnienia obligacji (obecna metoda nie uwzględnia takich możliwości jak popularna w czasie kryzysu COVID-19 praktyka aukcji „switch”/skupu obligacji przez NBP). Przekroczenie zostało ratyfikowane na odpowiednim poziomie kompetencji, a pozycja płynności potwierdzona jako solidna.

Testy warunków skrajnych w zakresie płynności strukturalnej przeprowadza się przynajmniej raz na kwartał, aby zrozumieć profil ryzyka płynności Banku, upewnić się, że Grupa potrafi wypełnić swoje zobowiązania na wypadek kryzysu płynności oraz przyczynić się do przygotowania planu awaryjnego w zakresie płynności i decyzji zarządczych.

Grupa dysponuje również procedurami awaryjnymi dla sytuacji zwiększonego ryzyka płynności - Plan Awaryjny Płynności, który podlega aktualizacji oraz testowaniu przynajmniej raz w roku celem zagwarantowania, że jest on operacyjnie stabilny.

Ryzyko operacyjne

III kwartał 2020 roku był kolejnym okresem funkcjonowania rozwiązań, wdrożonych w celu sprawnego zarządzania ryzykiem operacyjnym, zgodnych z przepisami prawa i najlepszymi praktykami przyjętymi w tym zakresie przez krajowe i międzynarodowe instytucje finansowe.

Wdrożony przez Grupę model zarządzania ryzykiem operacyjnym podlega regularnym przeglądom i akceptacji na poziomie Zarządu Banku.

Zgodnie z przyjętym rozwiązaniem, zarządzanie ryzykiem jest procesem ciągłego doskonalenia w zakresie identyfikacji, oceny, monitorowania, kontroli/ograniczania i raportowania poprzez wzajemnie uzupełniające się działania, co skutecznie przekłada się na realne zmniejszenie poziomu ryzyka operacyjnego w realizacji zadań biznesowych.

W trzecim kwartale 2020 roku zarejestrowany poziom strat ryzyka operacyjnego był na poziomie akceptowalnym.

Zarządzanie kapitałowe

Zarządzanie kapitałowe odnosi się do dwóch obszarów: zarządzania adekwatnością kapitałową i alokacji kapitału. Dla obydwu z tych obszarów określone zostały cele zarządcze.

Celem zarządzania adekwatnością kapitałową jest: (a) spełnienie wymagań określonych w przepisach zewnętrznych (regulacyjna adekwatność kapitałowa) oraz (b) zapewnienie wypłacalności w warunkach normalnych i w warunkach skrajnych (ekonomiczna adekwatność kapitałowa/kapitał wewnętrzny). Realizując ten cel, Bank dąży do osiągnięcia wewnętrznych długookresowych limitów (celów) kapitałowych, określonych w Strategii Ryzyka.

Z kolei celem alokacji kapitału jest kreowanie wartości dla właścicieli poprzez maksymalizację zwrotu z działalności obciążonej ryzykiem, biorąc pod uwagę ustaloną tolerancję na ryzyko.

W ramach zarządzania kapitałowego realizowany jest również proces planowania kapitału. Celem tego procesu jest określenie funduszy własnych (baza kapitałowa określająca możliwość podjęcia ryzyka) i wykorzystania kapitału (wymogi kapitału regulacyjnego i kapitału ekonomicznego) w taki sposób, aby zapewnić spełnienie limitów (celów) kapitałowych, przy założeniu realizacji przewidywanej strategii biznesowej i profilu ryzyka - w normalnych i skrajnych warunkach ekonomicznych.

Bank i Grupa są zobowiązane na mocy prawa do spełnienia minimalnych wymogów w zakresie funduszy własnych, określonych w art. 92 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (CRR). Jednocześnie przy ustalaniu limitów/celów kapitałowych uwzględniono:

- Bufor II Filara kredytów walutowych (RRE FX) - zalecenie KNF dotyczące dodatkowego wymogu kapitałowego dla zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, wynikające z art. 138 ust. 1 pkt 2a ustawy Prawo bankowe. Aktualnie bufor ten został ustalony w zaleceniach KNF w listopadzie 2019 roku w wysokości 4,96 p.p. (Bank) i 4,87 p.p. (Grupa) dla łącznego wskaźnika kapitałowego (TCR), co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 3,72 p.p. (Bank) i 3,65 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika Tier1 oraz 2,78 p.p. (Bank) i 2,72 p.p. (Grupa) dla Wskaźnika CET1;

- Wymóg połączonego bufora - określony w ustawie o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym - który składa się z:
 - Bufora zabezpieczenia kapitału w wysokości 2,5%;
 - Bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym (OSII) - w wysokości 0%, przy czym wysokość jest corocznie ustalana przez KNF;
 - Bufor ryzyka systemowego w wysokości 0%, zredukowany z 3% w marcu 2020 roku;
 - Bufor antycykliczny w wysokości 0%.

Adekwatność kapitałowa dla Grupy przedstawia się jak niżej (mln zł, %, pp):

Adekwatność kapitałowa	30.09.2020	30.06.2020	30.09.2019
Aktywa ważone ryzykiem	50 305,4	50 007,1	48 316,7
Wymogi w zakresie funduszy własnych, w tym:	4 024,4	4 000,6	3 865,3
- z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta	3 608,4	3 584,5	3 420,3
- z tytułu ryzyka rynkowego	28,4	28,8	24,3
- z tytułu ryzyka operacyjnego	382,6	382,6	415,9
- z tytułu korekty wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego	5,0	4,6	4,8
Fundusze własne, w tym:	10 070,7	10 012,8	9 778,8
Kapitał podstawowy Tier 1	8 540,7	8 482,8	8 248,8
Kapitał Tier 2	1 530,0	1 530,0	1 530,0
Łączny wskaźnik kapitałowy (TCR)	20,02%	20,02%	20,24%
Minimalny wymagany poziom	15,37%	15,37%	19,77%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej TCR (p.p.)	4,65 pp	4,65 pp	0,47 pp
Wskaźnik kapitału Tier 1 (Wskaźnik T1)	16,98%	16,96%	17,07%
Minimalny wymagany poziom	12,15%	12,15%	16,20%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej T1 (p.p.)	4,83 pp	4,81 pp	0,87 pp
Wskaźnik kapitału podstawowego Tier 1 (Wskaźnik CET1)	16,98%	16,96%	17,07%
Minimalny wymagany poziom	9,73%	9,73%	13,51%
Nadwyżka(+) / Niedobór(-) adekwatności kapitałowej CET1 (p.p.)	7,25 pp	7,23 pp	3,56 pp
Wskaźnik dźwigni	8,08%	8,03%	8,27%

Współczynniki kapitałowe w 3 kw. 2020 roku w porównaniu do 2 kw. 2020 nie zmieniły się w odniesieniu do TCR, zaś zmiana wskaźników T1 oraz CET 1 była nieistotna (wzrost o 2 pb). Przy nieznacznym wzroście funduszy własnych o 58 mln zł (o 0,6%), wymogi w zakresie funduszy własnych wzrosły w podobnym stopniu (o 24 mln zł, również o 0,6%).

Decyzja Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z marca 2020 roku dotycząca wydłużenia o jeden rok pełnego wdrożenia wymogów MREL, a także zdjęcie obowiązku osiągnięcia poziomów przejściowych w 2020 roku zapewniła więcej czasu na osiągnięcie nowych wymogów oraz dała elastyczność na ścieżce osiągania tego celu. Wcześniej wspomniana redukcja bufora ryzyka systemowego również obniżyła przyszły poziom wymogów MREL.

6. Segmenty operacyjne

Informacja o segmentach operacyjnych została sporządzona w oparciu o strukturę raportowania na bazie której Zarząd Banku dokonuje oceny wyników i zarządza zasobami segmentów. Grupa nie stosuje dodatkowego podziału działalności na obszary geograficzne z uwagi na nieistotną skalę działalności prowadzonej poza Polską, w efekcie taki uzupełniający podział nie jest prezentowany.

Działalność Grupy prowadzona jest w oparciu o zróżnicowane linie biznesowe, oferujące określone produkty i usługi skierowane do poniższych segmentów rynku:

Segment Klientów Detalicznych

Segment Klientów Detalicznych obejmuje działalność skierowaną na Klientów masowych, Klientów zamożnych, małe przedsiębiorstwa i przedsiębiorców indywidualnych.

Działalność powyższych linii biznesowych rozwijana jest przy wykorzystaniu pełnej oferty produktów i usług bankowych oraz sprzedaży wyspecjalizowanych produktów oferowanych przez jednostki zależne Grupy. W obszarze produktów kredytowych głównymi produktami są kredyty hipoteczne, kredyty konsumenckie, kredyty rewalwingowe w kartach kredytowych i produkty leasingowe dla małych przedsiębiorstw. Do głównych funduszy klientów zaliczają się natomiast: rachunki bieżące, depozyty terminowe, fundusze inwestycyjne i produkty strukturyzowane. Dodatkowo oferta obejmuje produkty ubezpieczeniowe, głównie w powiązaniu z kredytami i kartami kredytowymi, jak i wyspecjalizowane produkty oszczędnościowe. Oferta produktowa dla klientów zamożnych została wzbogacona o wyselekcjonowane fundusze inwestycyjne innych pośredników finansowych, fundusze zagraniczne oraz obligacje strukturyzowane wyemitowane przez Bank.

Segment Klientów Korporacyjnych

Segment Klientów Korporacyjnych opiera się na działalności skierowanej do Średnich i Dużych Przedsiębiorstw. Oferta skierowana jest odpowiednio również do Klientów z sektora budżetowego oraz Podmiotów Publicznych.

Działania biznesowe w segmencie Klientów Korporacyjnych prowadzone są przy wykorzystaniu wysokiej jakości oferty typowych produktów bankowych (kredyty na działalność bieżącą, kredyty inwestycyjne, rachunki bieżące, depozyty terminowe) uzupełnionych o ofertę produktów w zakresie zarządzania gotówką, produktów Departamentu Skarbu, w tym instrumentów pochodnych oraz usług leasingowych i faktoringowych.

Bankowość Skarbcowa, ALM (zarządzanie aktywami i pasywami) i Inne

Segment ten obejmuje aktywność Grupy zaangażowaną w inwestycje przeprowadzane na rachunek Banku, działalność maklerską, operacje na rynku międzybankowym, zaangażowanie w dłużne papiery wartościowe, które nie są przypisane innym segmentom.

W segmencie tym znajdują się pozostałe aktywa i pozostałe pasywa, aktywa i pasywa związane z instrumentami pochodnymi zabezpieczającymi, zobowiązania z tytułu zewnętrznego finansowania Grupy oraz aktywa z tytułu podatku odroczonego nieprzypisane do żadnego segmentu.

Dla każdego segmentu określany jest wynik przed opodatkowaniem, który obejmuje:

- wynik z tytułu odsetek obliczany na bazie odsetek zewnętrznych aktywów pracujących i pasywów segmentu oraz alokowanych aktywów i pasywów, generujących wewnętrzny przychód lub koszt z tytułu odsetek. Przychody i koszty wewnętrzne wyliczone są w oparciu o rynkowe stopy procentowe z zastosowaniem wewnętrznych metod wyceny;
- wynik z tytułu prowizji;
- pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany jak: przychody z tytułu dywidend, wynik na działalności inwestycyjnej i handlowej, wynik z pozycji wymiany oraz wynik z pozostałych instrumentów finansowych;
- pozostałe przychody i koszty operacyjne;
- koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych;
- udział segmentu w kosztach operacyjnych w tym kosztach osobowych i administracyjnych;
- udział segmentu w kosztach amortyzacji;
- zysk operacyjny wyliczony jako miara zysku segmentu różni się od wyniku finansowego MSSF przed opodatkowaniem z tytułu: udziału w zyskach netto jednostek stowarzyszonych, obciążenia podatkiem bankowym i kosztu rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych. Pozycje te oraz obciążenie podatkiem dochodowym zostały zaprezentowane wyłącznie na poziomie Grupy.

Aktywami i pasywami segmentów komercyjnych są operacyjne aktywa i pasywa wykorzystywane przez segment w jego działalności operacyjnej, zaalokowane w oparciu o przesłanki biznesowe. Różnica między aktywami i pasywami operacyjnymi pokryta jest przez aktywa/pasywa rynku pieniężnego oraz dłużne papiery wartościowe. Aktywami i pasywami segmentu Skarb, ALM i Inne są aktywa/pasywa rynku pieniężnego i dłużne papiery wartościowe pozostałe po zalokowaniu do segmentów komercyjnych.

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2020 - 30.09.2020

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 229 067	230 419	467 683	1 927 169
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	438 219	112 495	2 612	553 326
Przychody z tytułu opłat i prowizji	571 780	119 523	15 565	706 868
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(133 561)	(7 028)	(12 953)	(153 542)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	57 220	48 483	111 413	217 116
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(32 172)	0	19 019	(13 153)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(9 022)	(4 128)	(35 189)	(48 339)
Przychody operacyjne razem	1 683 312	387 269	565 538	2 636 119
Koszty osobowe	(531 759)	(109 381)	(21 613)	(662 753)
Koszty administracyjne	(386 395)	(47 222)	(79 790)	(513 407)
Amortyzacja	(143 830)	(12 840)	(2 286)	(158 956)
Koszty operacyjne razem	(1 061 984)	(169 443)	(103 689)	(1 335 116)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(354 469)	(111 354)	(5 094)	(470 917)
Wynik z tytułu modyfikacji	(12 011)	1 921	0	(10 090)
Wynik operacyjny razem	254 848	108 393	456 755	819 996
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych				0
Koszty rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych				(297 673)
Podatek bankowy				(209 027)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				313 296
Podatek dochodowy				(181 426)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				131 870

Pozycje bilansowe wg stanu na 30.09.2020

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	56 800 735	15 788 916	0	72 589 651
Zobowiązania wobec klientów	65 390 980	20 295 131	166 352	85 852 463

Rachunek zysków i strat za okres 1.01.2019 - 30.09.2019

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Wynik z tytułu odsetek	1 317 467	238 725	187 913	1 744 105
Wynik z tytułu opłat i prowizji, w tym:	399 530	115 947	1 029	516 506
Przychody z tytułu opłat i prowizji	529 203	122 985	8 910	661 098
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(129 673)	(7 038)	(7 881)	(144 592)
Dywidendy, pozostałe przychody z operacji finansowych oraz pozycji wymiany	78 305	51 412	66 761	196 478
Wynik z aktywów finansowych wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(12 901)	0	65 428	52 527
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	(12 179)	(9 863)	16 904	(5 138)
Przychody operacyjne razem	1 770 222	396 221	338 035	2 504 478
Koszty osobowe	(470 082)	(104 770)	(28 954)	(603 806)
Koszty administracyjne	(371 269)	(39 796)	(94 565)	(505 630)
Amortyzacja	(112 800)	(11 328)	(2 533)	(126 661)
Koszty operacyjne razem	(954 151)	(155 894)	(126 052)	(1 236 097)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów	(277 895)	(64 292)	(2 296)	(344 483)
Wynik z tytułu modyfikacji	(9 437)	250	0	(9 187)
Wynik operacyjny razem	528 739	176 285	209 687	914 711
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy				(178 857)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym				735 854
Podatek dochodowy				(202 091)
Wynik finansowy po opodatkowaniu				533 763

Pozycje bilansowe wg stanu na 31.12.2019

<i>w tysiącach zł</i>	Bankowość Detaliczna	Bankowość Korporacyjna	Skarb, ALM i Inne	Razem Grupa
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	53 391 200	16 224 190	0	69 615 390
Zobowiązania wobec klientów	63 811 244	17 506 007	137 514	81 454 765

7. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami powiązanymi w okresie 3 kwartałów 2020 r. wynikały z bieżącej działalności.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne od Banku Millennium S.A., nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na warunkach istotnie odbiegających od warunków rynkowych.

7.1. TRANSAKCJE Z GRUPĄ PODMIOTU DOMINUJĄCEGO

Poniżej przedstawiono kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego (jednostka dominująca najwyższego szczebla) w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym), (w tys. PLN):

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019
AKTYWA				
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	1 153	106 971	0	0
Aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	0	0	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe aktywa	0	0	0	0
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec banków	691	271	125 598	117 588
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zobowiązania finansowe wyceniane do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat (przeznaczone do obrotu)	362	361	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	0	0	128	215

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	2020	2019	2020	2019
PRZYCHODY Z TYTUŁU:				
Odsetek	(151)	(33)	0	0
Prowizji	84	165	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	0	0	0
KOSZTY Z TYTUŁU:				
Odsetek	3	75	(239)	(229)
Prowizji	0	0	0	0
Aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	468	603	0	0
Pozostałe operacyjne netto	9	10	0	0
Działania	0	0	259	778

	Z podmiotem dominującym		Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego	
	30.09.2020	31.12.2019	30.09.2020	31.12.2019
Zobowiązania warunkowe	101 114	101 101	0	0
udzielone	100 345	100 345	0	0
otrzymane	769	756	0	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	15 929	15 807	0	0

7.2. STAN AKCJI BANKU POSIADANYCH PRZEZ OSOBY ZARZĄDZAJĄCE I NADZORUJĄCE BANK

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 3 kwartał 2020	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2019 r.	
			W tym otrzymane w ramach programu motywacyjnego(*)	
Joao Nuno Lima Bras Jorge	Prezes Zarządu	247 021	96 021	111 000
Fernando Maria Cardoso Rodrigues Bicho	Wiceprezes Zarządu	76 252	76 252	0
Wojciech Haase	Członek Zarządu	69 625	62 131	7 494
Andrzej Gliński	Członek Zarządu	62 131	62 131	0
Wojciech Rybak	Członek Zarządu	62 131	62 131	0
Antonio Ferreira Pinto Junior	Członek Zarządu	62 131	62 131	0
Jarosław Hermann	Członek Zarządu	62 131	62 131	0

(*) akcje zablokowane na rachunkach inwestycyjnych do dnia 3 lipca 2021 r.

Imię i nazwisko	Funkcja	Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 3 kwartał 2020		Ilość akcji na dzień przekazania raportu za 2019 r.	
Bogusław Kott	Przewodniczący Rady Nadzorczej		1 000		1 000
Nuno Manuel da Silva Amado	Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej		0		0
Dariusz Rosati	Wiceprzewodniczący i Sekretarz Rady Nadzorczej		0		0
Miguel de Campos Pereira de Bragança	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Agnieszka Hryniewicz-Bieniek	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Anna Jakubowski	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Grzegorz Jędrus	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Andrzej Koźmiński	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Alojzy Nowak	Członek Rady Nadzorczej		0		0
José Miguel Bensliman Schorcht da Silva Pessanha	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Miguel Maya Dias Pinheiro	Członek Rady Nadzorczej		0		0
Lingjiang Xu	Członek Rady Nadzorczej		0		0

8. Wartość godziwa

Najlepszym odzwierciedleniem wartości godziwej instrumentów finansowych jest cena, która jest możliwa do otrzymania w przypadku sprzedaży aktywa lub do zapłaty w przypadku transferu zobowiązania w transakcji rynkowej (cena wyjścia). W przypadku wielu produktów i transakcji, dla których wartość rynkowa wzięta bezpośrednio z kwotowań aktywnego rynku (marking-to-market) nie jest dostępna, wartość godziwa musi być szacowana za pomocą wewnętrznych modeli opartych na dyskontowaniu przepływów finansowych (marking-to-model). Przepływy finansowe dla różnych instrumentów są wyznaczane zgodnie z ich indywidualną charakterystyką, a czynniki dyskontujące uwzględniają zmiany w czasie zarówno rynkowych stóp procentowych, jak i marż.

Zgodnie z MSSF 13 „Wycena wartości godziwej” Grupa stosuje techniki wyceny, które są odpowiednie do okoliczności i w przypadku których są dostępne dostateczne dane do wyceny wartości godziwej, przy maksymalnym wykorzystaniu odpowiednich obserwowalnych danych wejściowych i minimalnym wykorzystaniu nieobserwowalnych danych wejściowych, a mianowicie:

Poziom 1 - wycena oparta o dane w pełni obserwowalne (kwotowania aktywnego rynku);

Poziom 2 - modele wyceny wykorzystujące informacje niestanowiące danych z poziomu 1, ale obserwowalne bezpośrednio lub pośrednio;

Poziom 3 - modele wyceny wykorzystujące dane nieobserwowalne (niepochodzące z aktywnego rynku).

Techniki wyceny przyjęte do ustalenia wartości godziwej są stosowane w sposób ciągły. Zmiana techniki wyceny skutkująca przeniesieniem pomiędzy powyższymi metodami następuje, gdy:

- transfer z Poziomu 1 do 2 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 1 na dany dzień bilansowy nie są dostępne kwotowania aktywnego rynku (a uprzednio były);
- transfer z Poziomu 2 do 3 ma miejsce, gdy dla instrumentów finansowych wycenianych według Poziomu 2 na dany dzień bilansowy uwzględniany w wycenie udział parametrów nie pochodzących z rynku stał się istotny (a uprzednio był nieistotny).

8.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Wszystkie modelowe oszacowania zawierają pewną dozę arbitralności i dlatego odzwierciedlają wyłącznie wartość instrumentów, dla których zostały stworzone. W tych warunkach prezentowane wartości różnic między wartościami godziwymi i bilansowymi nie mogą być rozumiane jako korekty wartości ekonomicznej Grupy. Wartość godziwa tych instrumentów jest wyznaczana wyłącznie w celu wypełnienia wymogów prezentacyjnych określonych przez MSSF 13 i MSSF 7.

Główne założenia i metody zastosowane do oszacowania wartości godziwej aktywów i pasywów Grupy są następujące:

Należności i zobowiązania wobec banków

Wartość godziwa tych instrumentów finansowych została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych przy założeniu ich wystąpienia w terminach kontraktowych.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

Wartość godziwa instrumentów tego rodzaju bez określonego harmonogramu spłat, ze względu na ich krótkoterminowy charakter oraz stabilną w czasie politykę Grupy w odniesieniu do tego portfela, jest zbliżona do wartości bilansowej.

Dla zmiennie-procentowych produktów leasingowych wartość godziwą oszacowano poprzez skorygowanie wartości bilansowej o zdyskontowane przepływy wynikające z różnicy marż.

Wartość godziwa instrumentów o określonym terminie zapadalności została oszacowana poprzez zdyskontowanie związanych z nimi przepływów finansowych w terminach i na warunkach wynikających z umów przy zastosowaniu bieżących stóp zero kuponowych oraz marż na ryzyko kredytowe.

W przypadku kredytów mieszkaniowych, ze względu na ich długoterminowy charakter, do oszacowania przyszłych przepływów finansowych dodatkowo zostały uwzględnione: efekt wcześniejszej spłaty oraz ryzyko płynności w walutach obcych.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów bez terminu wymagalności lub o terminie wymagalności do 30 dni została uznana przez Grupę za zbliżoną do wartości bilansowej.

Wartość godziwa instrumentów o terminie wymagalności ponad 30 dni została wyznaczona poprzez zdyskontowanie bieżącymi stopami (włączając bieżące średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) przyszłych przepływów kapitałowych i odsetkowych (włączając pierwotne średnie marże wg głównych walut i przedziałów czasowych) w terminach kontraktowych.

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji strukturyzowanych dłużnych papierów wartościowych - bankowe papiery wartościowe (BPW), wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanym przez Bank modelem. W modelu tym obliczana jest cena obligacji zerokuponowej, która następnie powiększana jest o cenę opcji stanowiącej podstawę strategii wbudowanej w daną obligację strukturyzowaną.

Wartość godziwą dla pozostałych zobowiązań z tytułu emisji papierów dłużnych wyemitowanych przez Bank (obligacje (BKMO)) oszacowano na podstawie oczekiwanych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych uwzględniając wysokość marży na ryzyko kredytowe. Bieżący poziom marż został wyznaczony na podstawie ostatnio zawartych transakcji o podobnym ryzyku kredytowym.

Zobowiązania podporządkowane i pożyczki średnioterminowe

Wartość godziwa tego rodzaju instrumentów finansowych została oszacowana na podstawie modelu stosowanego do wyznaczania wartości rynkowej obligacji o zmiennym oprocentowaniu przy bieżącym poziomie stóp rynkowych i historycznej marży na ryzyko kredytowe. Podobnie jak w przypadku portfela kredytowego Bank uwzględnia poziom marży pierwotnej jako składnika kosztu finansowania średnioterminowego pozyskanego w przeszłości w relacji do bieżącego poziomu marż dla podobnych instrumentów, o ile można je wiarygodnie określić. Ze względu na brak płynnego rynku pożyczek średnioterminowych jako punktu odniesienia dla ustalenia obecnego poziomu marż, przyjęto marżę historyczną.

Poniższa tabela przedstawia wyniki opisanych wyżej analiz wg stanu na 30.09.2020 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	42 946	43 079
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	862 165	862 126
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	13	71 002 958	68 662 249
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 105 330	1 106 180
Zobowiązania wobec klientów	19	85 852 463	85 911 248
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	658 917	660 512
Zobowiązania podporządkowane	22	1 539 324	1 539 803

* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.

Modele zastosowane do wyznaczenia wartości godziwej instrumentów finansowych wymienionych w powyższej tabeli nieujmowanych według wartości godziwej w bilansie Grupy, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach niepochodzących z rynku. W związku z tym, zaliczane są do trzeciej kategorii wyceny.

Poniższa tabela przedstawia dane wg stanu na 31.12.2019 roku (tys. zł):

	Nota	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Instrumenty dłużne	14	48 153	46 875
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	14	784 277	784 120
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	13	68 256 743	65 973 779
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU			
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	18	1 578 848	1 580 741
Zobowiązania wobec klientów	19	81 454 765	81 463 818
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	21	1 183 232	1 189 016
Zobowiązania podporządkowane	22	1 546 205	1 548 362

8.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2020

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny oparcie o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			125 855	29 937
Instrumenty kapitałowe		258		
Instrumenty dłużne		324 305		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe			75 696	66 609
Instrumenty dłużne				46 323
Kredyty i pożyczki				1 586 693
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		318		29 387
Instrumenty dłużne		24 765 902		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		29 350	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			92 796	26 575
Pozycje krótkie		37 055		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		653 259	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2019

	Nota	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny oparcie o parametry pochodzące z rynku	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku
		Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			46 143	65 538
Instrumenty kapitałowe		210		
Instrumenty dłużne		874 033		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	13			
Instrumenty kapitałowe				66 609
Instrumenty dłużne				103 001
Kredyty i pożyczki				1 498 195
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	12			
Instrumenty kapitałowe		276		29 367
Instrumenty dłużne		20 840 604	999 917	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		43 159	
PASYWA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	11			
Wycena instrumentów pochodnych			84 772	65 186
Pozycje krótkie		202 265		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	15		426 847	

Stosując kryterium techniki wyceny Grupa na dzień 30.09.2020 r. klasyfikowała do kategorii 3 następujące instrumenty finansowe:

- ekspozycje kredytowe zawierające w definicji oprocentowania dźwignię finansową / mnożnik. Do oszacowania wartości godziwej kredytów, z uwagi na brak dostępności wartości rynkowej, posłużono się wewnętrznym modelem wyceny z uwzględnieniem założenia, iż w momencie udzielenia kredytu wartość godziwa równa jest wartości bilansowej. Wartość godziwa kredytów bez rozpoznanej utraty wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych na daną datę bilansową. Stopa dyskontująca stanowi sumę: kosztu ryzyka, kosztu finansowania, wartości oczekiwanego zwrotu. Wartość godziwa kredytów o rozpoznanej utracie wartości jest równa sumie przyszłych oczekiwanych odzysków zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej, uznając że średnie oczekiwane odzyski uwzględniają w pełni element ryzyka kredytowego. W przypadku wzrostu stopy dyskontującej o 1 p.p. wycena portfela zmieniłaby się o -0,1% (analiza wrażliwości: na podstawie modelu wyceny FV dla portfela kart kredytowych);
- opcje na indeksy; transakcje opcyjne są wyceniane według wartości godziwej z zastosowaniem modeli do wyceny opcji, wycena modelowa uzupełniana jest o wpływ na wartość godziwą szacunkowego parametru ryzyka kredytowego;
- akcje uprzywilejowane (klasyfikowane jako instrument dłużny) VISA Incorporation w ilości 23 798 szt., sposób oszacowania wartości godziwej uwzględnia wartość pieniądza w czasie, okres konwersji akcji uprzywilejowanych na akcje zwykłe VISA oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych) których stroną byłaby VISA lub Bank;
- pozostałe instrumenty kapitałowe wyceniane według wartości godziwej (nienotowane na aktywnym rynku).

W okresie sprawozdawczym Grupa nie dokonywała transferów instrumentów finansowych pomiędzy technikami wyceny do wartości godziwej.

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2019	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(28 364)	31 054	0	0	65 597
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	55 073
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(7 149)	7 471	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	(56 678)	(32 172)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	20	0	0
Stan na 30.09.2020	25 781	(22 419)	95 996	46 323	1 586 693

Dla opcji na indeksy zawieranych na nieaktywnym rynku oraz opcji walutowych Grupa zawiera jednocześnie transakcje zamykające back-to-back na rynku międzybankowym, w rezultacie element szacowanego ryzyka kredytowego nie ma wpływu na wynik finansowy.

Oszacowany przez Grupę wpływ korekt z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta nie był znaczący z punktu widzenia poszczególnych transakcji pochodnych zawartych przez Bank. W konsekwencji, Bank nie uznaje wpływu nieobserwowalnych danych wejściowych użytych do wyceny transakcji pochodnych za znaczący i zgodnie z postanowieniami MSSF 13.73 nie klasyfikuje takich transakcji do 3 poziomu hierarchii wartości godziwej.

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 31.12.2018	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	17 357	(15 736)	147	15 710	156 406
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	172	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	114 665
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	8 507	(9 624)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	45 000	44 104	(23 401)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2019	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195

9. Zobowiązania i Aktywa warunkowe

9.1. SPRAWY SĄDOWE

Poniżej zaprezentowano dane na temat spraw sądowych toczących się z powództwa oraz przeciwko jednostkom Grupy. Odrębną kategorię stanowią postępowania związane z działaniami Urzędu Kontroli Skarbowej, które zostały opisane w **Rozdziale 4. nota 10) "Podatek dochodowy"**.

Sprawy sądowe z powództwa Grupy

Wartość przedmiotu sporu spraw sądowych, wg stanu na 30.09.2020 r., w których spółki Grupy występowały w roli powoda wynosiła 352,4 mln zł.

Postępowanie o naruszenie zbiorowych interesów konsumentów

W dniu 3 stycznia 2018 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), w której Prezes UOKiK stwierdził naruszenie przez Bank praw konsumentów. Zdaniem Prezesa UOKiK istotą naruszenia jest to, że Bank poinformował konsumentów (dotyczy to 78 umów) w odpowiedziach na ich reklamacje, że wyrok sądowy stwierdzający abuzywność postanowień umowy kredytu dotyczących indeksacji nie ma do nich zastosowania. Zgodnie ze stanowiskiem Prezesa UOKiK abuzywność postanowień umownych stwierdzona przez sąd w toku kontroli abstrakcyjnej jest konstytutywna i skuteczna w stosunku do każdej umowy od początku jej zawarcia. W wyniku decyzji Bank został zobowiązany do:

- 1) przesłania informacji o decyzji UOKiK do wspomnianych 78 klientów,
- 2) umieszczenia informacji o decyzji i treści decyzji na stronie internetowej i na Twitterze,
- 3) zapłaty kary w wysokości 20,7 miliona PLN.

Bank złożył odwołanie od decyzji w ustawowym terminie.

Dnia 7 stycznia 2020 r. sąd I instancji oddalił odwołanie Banku w całości. Bank złożył apelację od wyroku w ustawowym terminie. Sąd przedstawił pogląd, że wyrok wydany w toku kontroli wzorca umownego (w toku kontroli abstrakcyjnej), uznający postanowienia wzorca za abuzywne, przesądza abuzywność analogicznych postanowień we wcześniej zawartych umowach. W związku z tym, informacja przekazana konsumentom była niewłaściwa i wprowadzająca w błąd. W zakresie kary nałożonej przez UOKiK, Sąd wskazał, że polityka nakładania kar przez UOKiK zmieniła się w kierunku zaostrzenia kar oraz, że sąd zgadza się z tym kierunkiem.

W ocenie Banku, Sąd nie powinien dokonywać oceny zachowania Banku w 2015 r. z perspektywy dzisiejszych poglądów orzecznictwa dotyczących znaczenia kontroli abstrakcyjnej (dopiero w styczniu 2016 roku została opublikowana uchwała SN wspierająca pogląd Prezesa UOKiK), tym bardziej nie powinien nakładać kar za te zachowania stosując dzisiejszą politykę w zakresie nakładania kar. Powyższe stanowi istotny argument przeciwko zasadności wyroku i wspiera apelację, którą Bank złożył do sądu II instancji.

Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu Bank nie utworzył rezerwy.

Postępowanie w sprawie praktyki ograniczającej konkurencję

Bank (wraz z innymi bankami) jest również stroną sporu z UOKiK, w którym Prezes UOKiK uznał za ograniczającą konkurencję praktykę polegającą na uczestniczeniu Banków, w tym Banku Millennium, w porozumieniu mającym na celu wspólne ustalanie stawek opłaty interchange pobieranych od transakcji dokonywanych kartami systemu Visa i Mastercard i decyzją z dnia 29 grudnia 2009 r. nałożył karę na Bank w kwocie 12,2 milionów złotych. Sprawa w toku, Bank utworzył rezerwę w kwocie równej nałożonej karze.

Postępowanie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

W dniu 22 września 2020 r. Bank otrzymał decyzję Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezes UOKiK) uznającą za abuzywne klauzule określające zasady wymiany walut, stosowane w tzw. aneksie antyspreadowym, i jednocześnie zakazał ich stosowania.

Na Bank nałożono karę w wysokości 10,5 mln zł. Wysokość kary uwzględnia dwie okoliczności łagodzące: współpracę z Urzędem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz zaprzestanie stosowania kwestionowanych postanowień.

Bank został również zobowiązany, po uprawomocnieniu się decyzji, do poinformowania konsumentów listem poleconym, że klauzule zostały uznane za niedozwolone, a zatem nie są dla nich wiążące (bez konieczności uzyskania orzeczenia sądu potwierdzającego tą okoliczność) oraz opublikować decyzję w sprawie na stronie internetowej Banku.

W pisemnym uzasadnieniu Prezes UOKiK zarzuca, że kursy walut ustalane przez Bank są swobodnie ustalane przez Bank (w oparciu o nieokreśloną w żadnych przepisach koncepcję średniego kursu na rynku międzybankowym). Co więcej, klient nie wie dokładnie, gdzie szukać tych stawek, ponieważ zapisy odsyłają do serwisu Reuters, bez sprecyzowania, o którą stronę dokładnie chodzi.

Zapisy odnoszące się do kursów walut w tabelach Banku zostały zakwestionowane, ponieważ Bank nie określa, kiedy i ile razy dziennie te tabele będą przygotowywane i publikowane.

W uzasadnieniu decyzji Prezes UOKiK wskazał również, że w toku postępowania Bank Millennium przedstawił różne propozycje zobowiązań, które Prezes UOKiK uznał za niewystarczające.

Decyzja nie jest prawomocna. Bank złożył odwołanie od powyższej decyzji w ustawowym terminie. Bank ocenia, iż rokowania odnośnie szans procesowych na wygranie sprawy są pozytywne.

Sprawy sądowe przeciwko Grupie

Najistotniejsze postępowania w grupie spraw sądowych, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego na dzień 30.09.2020 r.:

- Bank jest stroną pozwaną w trzech postępowaniach sądowych, w których przedmiotem sporu jest wysokość opłaty interchange. W dwóch ze wspomnianych spraw Bank został pozwany solidarnie z innym bankiem, a w jednej z innym bankiem oraz organizacjami kartowymi. Łączna wartość roszczeń zgłoszona w tych sprawach wynosi 729 580 027 zł. Postępowaniem o najwyższej wartości zgłoszonego roszczenia jest sprawa z powództwa PKN Orlen SA, w której powód żąda zapłaty 635 681 381 zł. Powód w tym postępowaniu zarzuca, że banki działały w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2006-2014. W pozostałych dwóch sprawach zarzuty są podobne do zarzutów podnoszonych w sprawie z powództwa PKN Orlen SA, natomiast okres rzekomego porozumienia jest wskazywany na lata 2008-2014. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu w tych sprawach Bank nie utworzył rezerwy. Dodatkowo wskazujemy, że Bank uczestniczy w charakterze interwenienta ubocznego w trzech innych postępowaniach dotyczących opłaty interchange. Stroną pozwaną są inne banki. Powodowie w tych sprawach również zarzucają bankom działanie w ramach porozumienia ograniczającego konkurencję na rynku usług acquiringowych poprzez wspólne ustalanie wysokości krajowej stawki opłaty interchange w latach 2008-2014.

- Sprawa z powództwa Europejskiej Fundacji Współpracy Polsko - Belgijskiej (EFWP-B) przeciwko Bankowi Millennium S.A., o wartości sporu 521,9 mln PLN wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 05.04.2016 r. do dnia zapłaty.
Pozew z dnia 23.10.2015 r. powód skierował do Sądu Okręgowego w Warszawie i doręczony został Bankowi w dniu 04.04.2016 r. Podstawą roszczeń dochodzonych w pozwie jest według powoda powstanie szkody w jego majątku, wskutek czynności podejmowanych przez Bank, polegających na błędnej interpretacji Umowy kredytu obrotowego zawartej pomiędzy Bankiem a PCZ S.A., co spowodowało postawienie kredytu w stan wymagalności.
W sprawie z powództwa EFWP-B, powód wniósł o zabezpieczenie powództwa w kwocie 250,0 mln PLN. Przedmiotowy wniosek został przez Sąd Apelacyjny prawomocnie oddalony 5.09.2016 r. Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwie zarzutami. Na poparcie stanowiska Banku, do akt postępowania pełnomocnik Banku złożył korzystny dla Banku, prawomocny odpis wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wydany w tożsamym stanie prawnym w sprawie z powództwa PCZ SA przeciwko Bankowi. Aktualnie Sąd w I instancji prowadzi postępowanie dowodowe.
 - Ponadto 19 stycznia 2018 Bank otrzymał pozew First Data SA żądający zapłaty 186,8 mln PLN. First Data żąda udziału w należności jaką Bank otrzymał w związku z transakcją przejęcia Visa Europe przez Visa Inc. Powód żądanie swoje opiera na umowie z Bankiem o współpracy w zakresie przyjmowania i rozliczeń operacji przeprowadzonych przy użyciu kart Visa. Bank nie uznaje żądań i wniósł odpowiedź na pozew w terminie określonym prawem. Zgodnie z wyrokiem z dnia 13.06.2019 r. Bank wygrał sprawę przed Sądem I instancji. Obecnie sprawa toczy się przed Sądem II instancji. Zgodnie z aktualnymi szacunkami ryzyka przegrania sporu Bank nie utworzył dedykowanej rezerwy.
- Łączna wartość przedmiotu sporu dla pozostałych spraw, w których spółki Grupy występowały w roli pozwanego, wg stanu na 30.09.2020 r., wynosiła 698,0 mln PLN (z wyłączeniem opisanych niżej pozewów grupowych). W grupie tej najistotniejszą kategorię stanowią sprawy dotyczące portfela walutowych kredytów hipotecznych oraz sprawy dotyczące terminowych operacji finansowych (sprawy opcyjne).

Ryzyko prawne walutowych kredytów hipotecznych

W dniu 3 października 2019, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydał orzeczenie w sprawie C-260/18 w związku z zapytaniami prejudycjalnymi sformułowanymi przez Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie przeciwko Raiffeisen Bank International AG. Orzeczenie TSUE, w związku z przeprowadzoną w nim interpretacją prawa Unii Europejskiej, jest wiążące dla sądów krajowych. Udzielając odpowiedzi na pytania prejudycjalne, we wspomnianym orzeczeniu przeprowadzono interpretację Artykułu 6 Dyrektywy 93/13. W świetle przedmiotowego orzeczenia, art. 6 dyrektywy 93/13 musi być interpretowany w ten sposób, że (i) sąd krajowy może, na podstawie prawa krajowego, stwierdzić, że umowa kredytu nie może nadal trwać bez nieuczciwych postanowień, ponieważ usunięcie tych nieuczciwych postanowień zmieniłoby charakter głównego przedmiotu umowy; (ii) skutki dla sytuacji konsumenta wynikające z uznania umowy w całości za nieważną muszą być oceniane w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili powstania sporu, oraz że wola konsumenta jest decydująca o tym, czy chce on utrzymać umowę i uniknąć tych skutków; (iii) artykuł 6 dyrektywy uniemożliwia wypełnienie luk w umowie spowodowanych usunięciem z umowy nieuczciwych postanowień (nawet jeśli niewypełnienie tych luk spowodowałoby niekorzystny dla konsumenta upadek umowy, wyłącznie na podstawie ustawodawstwa krajowego o charakterze ogólnym, które stanowi, że skutki wyrażone w treści aktu prawnego należy uzupełnić, w szczególności, zasadami wynikającymi z zasad słuszności lub przyjętych zwyczajów; (iv) art. 6 dyrektywy uniemożliwia utrzymanie w mocy nieuczciwych postanowień w umowie (nawet jeśli ich usunięcie skutkowałoby unieważnieniem umowy na niekorzyść konsumenta), jeżeli konsument nie wyraził zgody na utrzymanie w mocy takich postanowień.

Orzeczenie TSUE dotyczy jedynie sytuacji, w której sąd krajowy uznał uprzednio warunek umowy za abuzywny. Ocena, w trakcie postępowań sądowych, czy dany warunek umowny może zostać uznany za abuzywny w określonych okolicznościach danej sprawy należy do wyłącznych kompetencji sądów krajowych. Można racjonalnie założyć, że kwestie prawne dotyczące kredytów hipotecznych w walutach obcych będą dalej badane przez sądy krajowe w ramach rozstrzyganych sporów, co prawdopodobnie doprowadzi do pojawienia się dalszych interpretacji istotnych dla oceny ryzyk związanych z przedmiotowymi postępowaniami. Okoliczność ta wskazuje na potrzebę stałej analizy tych spraw. Dalsze wnioski o wyjaśnienia i orzeczenia skierowane do Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości i Polskiego Sądu Najwyższego mogą być również składane, co może mieć wpływ na wynik spraw sądowych.

Na dzień 30.09.2020 roku Bank posiadał 4 195 umów kredytowych i dodatkowo 437 umów kredytowych byłego Euro Bank (98% umów przed sądem I Instancji i 2% umów przed sądem II Instancji) objętych indywidualnymi postępowaniami dotyczącymi klauzul indeksacyjnych do walut obcych (z wyłączeniem spraw windykacyjnych) o łącznej wartości roszczeń zgłoszonych przez powodów w wysokości 481,9 mln PLN oraz 26,1 mln CHF (Bank Millennium portfolio: PLN 434.9 million and CHF 25.3 million and former Euro Bank portfolio: PLN 47.1 million and CHF 0.8 million). Wśród 4 195 umów kredytowych objętych sprawami indywidualnymi 26 objęte jest również pozwem zbiorowym.

Do dnia 30.09.2020 tylko w 51 sprawach wydano prawomocne orzeczenia.

Roszczenia sformułowane przez Klientów w postępowaniach indywidualnych dotyczą głównie uznania nieważności umowy lub zapłaty w celu zwrotu rzekomo nienależnych świadczeń, na skutek abuzywnego charakteru klauzul indeksacyjnych. Agresywna kampania reklamowa, obserwowana w sferze publicznej zachęcająca do zgłaszania roszczeń wobec banków, wpływa na liczbę spraw sądowych.

Dodatkowo, Bank jest stroną pozwu zbiorowego, którego przedmiotem jest określenie odpowiedzialności Banku w stosunku do członków grupy na podstawie nieuzasadnionego wzbogacenia się (nienależna korzyść) w związku z zawartymi umowami walutowych kredytów hipotecznych. Nie jest to spór dotyczący płatności. Orzeczenie w powyższym postępowaniu nie będzie obejmowało przyznania żadnych kwot na rzecz członków grupy. Liczba umów kredytowych objętych tymi postępowaniami wynosi 3281. Na obecnym etapie, skład grupy został ustalony i zatwierdzony przez sąd. Postępowanie weszło w fazę merytorycznego rozpoznania sprawy. W dniu 11.08.2020 r. powód wniósł o udzielenie zabezpieczenia roszczeń przeciwko Bankowi. Postanowieniem z dnia 18.08.2020 r. wniosek o udzielenie zabezpieczenia został oddalony. Postanowienie sądu oddalające wniosek o udzielenie zabezpieczenia z uzasadnieniem nie zostało dotychczas doręczone pełnomocnikowi powoda. Na posiedzeniu w dniu 26.10.2020 Sąd wysłuchał stanowiska stron i odroczył posiedzenie bez wyznaczania terminu.

Na podstawie danych ZBP, zebranych ze wszystkich banków posiadających walutowe kredyty hipoteczne, zdecydowana większość sporów została ostatecznie rozstrzygnięta na korzyść banków w roku 2019. Jednakże po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) wydanym w dniu 3 października 2019 (sprawa C-260/18) odsetek ten zmienił się niekorzystnie i większość spraw sądowych została przez banki przegrana.

Zważywszy na zwiększone ryzyko prawne związane z walutowymi kredytami hipotecznymi, Bank Millennium utworzył w 2019 roku 223 mln PLN, a w ciągu 3 kwartałów 2020 roku 298 mln PLN, rezerw na ryzyko prawne. Metodologia opracowana przez Bank jest oparta o następujące główne parametry: (1) liczba bieżących (w tym powództw zbiorowych) i potencjalnych przyszłych spraw sądowych, które pojawiają się w określonym (trzyletnim) horyzoncie czasowym, (2) kwota potencjalnej straty Banku w przypadku konkretnego wyroku sądu (wzięto pod uwagę trzy negatywne scenariusze wyroków), (3) prawdopodobieństwo uzyskania konkretnego wyroku sądowego obliczonego na podstawie statystyk wyroków sektora bankowego w Polsce i uzyskanych opinii prawnych.

Zmiana wartości rezerwy lub jej wykorzystanie będą zależne od ostatecznych wyroków sądów w konkretnych sprawach oraz od liczby spraw sądowych.

Bank Millennium podejmuje szereg działań na różnych poziomach, wobec różnych interesariuszy, w celu zmniejszenia ryzyka prawnego i ryzyka postępowania sądowego w zakresie portfela walutowych kredytów hipotecznych. Bank jest otwarty na indywidualne negocjowanie korzystnych warunków przedterminowej spłaty (częściowej lub całkowitej) lub przewalutowania kredytów na PLN. Z drugiej jednak strony Bank będzie nadal podejmować wszelkie możliwe działania, aby bronić swych interesów w sądach, jednocześnie będąc otwartym na porozumienie się z klientami w sądzie na rozsądnych warunkach.

W tym kontekście, biorąc pod uwagę ostatnią negatywną ewolucję w orzecznictwie sądowym w zakresie walutowych kredytów hipotecznych, Bank będzie musiał regularnie dokonywać przeglądu i być może konieczne będzie dalsze zwiększanie salda rezerw dedykowanych na spory sądowe, w przypadku kontynuacji tego trendu.

Na zakończenie należy wspomnieć, że Bank według stanu na 30.09.2020 musi utrzymywać dodatkowe fundusze własne na pokrycie dodatkowych wymogów kapitałowych związanych z ryzykiem portfela walutowych kredytów hipotecznych (jako bufor II filaru) w wysokości 4,96p.p. (4,87p.p. na poziomie Grupy), z czego część przypisana jest ryzyku operacyjnemu/prawnemu.

Postępowanie grupowe dotyczące UNWW:

W dniu 3 grudnia 2015 r. wpłynął do Banku pozew grupowy. Grupa klientów Banku (454 kredytobiorców będących stronami 275 umów kredytu) jest reprezentowana przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Olsztynie. Powodowie żądali zapłaty kwoty 3,5 mln PLN, twierdząc, że postanowienia umów dotyczące UNWW są niedozwolone a tym samym bezskuteczne. W piśmie z 4 kwietnia 2018 r. powód rozszerzył grupę, na skutek czego suma roszczeń wzrosła z 3,5 mln PLN do ponad 5 mln PLN.

Aktualny stan:

1 października 2018 r. reprezentant grupy dokonał korekty łącznej kwoty roszczeń dochodzonych pozwem oraz złożył skorygowany wykaz wszystkich członków grupy obejmujący łącznie 697 osób - 432 umowy kredytowe. Zaktualizowana przez powoda wartość przedmiotu sporu wynosi 7 371 107,94 PLN. Postanowieniem z 1 kwietnia 2020 r. Sąd ustalił skład grupy zgodnie z żądaniem powoda. Bank złożył zażalenie na postanowienie o ustaleniu składu grupy w dniu 14 lipca 2020 r. Zażalenie Banku nie zostało jeszcze rozpoznane.

Według stanu na dzień 30.09.2020 r. toczyło się również 455 indywidualnych spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (sprawy, w których prezentowane jest wyłącznie roszczenie o zwrot prowizji lub opłaty UNWW).

Powództwa Rzecznika Finansowego o zaprzestanie nieuczciwych praktyk rynkowych:

W dniu 13 sierpnia 2020 r. do Banku wpłynął pozew Rzecznika Finansowego. Rzecznik Finansowy w swoim pozwie domaga się nakazania Bankowi oraz ubezpieczycielowi (TU Europa), aby zaprzestali stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych polegających na:

- prezentowaniu oferowanego ubezpieczenia spłaty pożyczki jako chroniącego interesy ubezpieczonych, w sytuacji a konstrukcja ubezpieczenia wskazuje, że chroni ono interesy Banku;
- stosowaniu klauzul, które wiążą wartość świadczenia ubezpieczeniowego z kwotą zadłużenia kredytobiorcy;
- stosowaniu klauzul ustalających wysokość składki ubezpieczeniowej bez uprzedniej oceny ryzyka (underwriting);
- stosowaniu klauzul wyłączających odpowiedzialność ubezpieczyciela za wypadki ubezpieczeniowe wynikające z wcześniejszych przyczyn.

Rzecznik wnosi również o zobowiązanie Banku do publikacji na stronie internetowej Banku informacji o stosowaniu nieuczciwych praktyk rynkowych.

Pozew nie obejmuje żądania zapłaty przez Bank oznaczonych kwot. Niemniej uznanie praktyki za niedozwoloną może być przyczyną kreowania w przyszłości roszczeń przez klientów indywidualnych.

9.2. POZYCJE POZABILANSOWE

<i>w tysiącach zł</i>	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	15 651 999	14 089 761	12 169 901	11 879 548
Zobowiązania udzielone:	14 344 293	13 346 042	11 629 618	11 355 613
finansowe	12 611 879	11 610 230	9 883 053	9 665 760
gwarancyjne	1 732 414	1 735 812	1 746 565	1 689 853
Zobowiązania otrzymane:	1 307 706	743 719	540 284	523 935
finansowe	149 822	26 065	0	744
gwarancyjne	1 157 884	717 654	540 284	523 191

10. Informacje Dodatkowe

10.1. DANE O AKTYWACH, KTÓRE STANOWIĄ ZABEZPIECZENIE ZOBOWIĄZAŃ

Na dzień 30.09.2020 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe OK0722	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	129 779
2.	Obligacje skarbowe OK0722	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	355 000	354 397
3.	Obligacje skarbowe OK0521	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	79 000	78 968
4.	Obligacje skarbowe OK0521	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	71 000	70 972
5.	Środki pieniężne	należności	wstępny depozyt rozliczeniowy w KDPW CCP (MARI)	100	100
6.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	8 645	8 645
7.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	54 957	54 957
8.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	632 450	632 450
9.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	503 881	503 881
RAZEM				1 835 034	1 834 149

Według stanu na 30.09.2020 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 448 237 tys. zł.

Na dzień 31.12.2019 r. (w tys. PLN):

Lp.	Rodzaj aktywa	Portfel	Zabezpieczane zobowiązanie	Wartość nominalna aktywa	Wartość bilansowa aktywa
1.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	kredyt lombardowy udzielany Bankowi przez NBP	130 000	131 453
2.	Obligacje skarbowe WZ0121	utrzymywanie i sprzedaż	zabezpieczenie Funduszu Ochrony Środków Gwarantowanych w ramach Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	358 000	362 002
3.	Bony pieniężne NBP_030120	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz gwarancyjny - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	51 750	51 746
4.	Bony pieniężne NBP_030120	utrzymywanie i sprzedaż	BFG - fundusz przymusowej restrukturyzacji - zabezpieczenie zobowiązania do zapłaty	51 250	51 246
5.	Środki pieniężne	należności	wpłata na Fundusz Zabezpieczający OTC - KDPW_CCP	7 243	7 243
6.	Środki pieniężne	należności	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	1 518	1 518
7.	Depozyty złożone	lokaty w bankach	rozliczenie z tytułu zawartych transakcji	345 035	345 035
8.	Należności leasingowe	kredyty i pożyczki	pożyczki udzielone Spółce Millennium Leasing	524 932	524 932
RAZEM				1 469 728	1 475 175

Dodatkowo według stanu na 31.12.2019 r. Grupa posiadała zawarte krótkoterminowe (rozliczane przeważnie w ciągu 7 dni) transakcje sprzedaży skarbowych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem były papiery wartościowe o wartości 90 453 tys. zł.

10.2. PAPIERY WARTOŚCIOWE STANOWIĄCE PRZEDMIOT TRANSAKCJI Z PRYZRZECZENIEM ODKUPU

Na dzień 30.09.2020 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	431 598	448 237
RAZEM	431 598	448 237

W następstwie zawarcia transakcji z przyrzeczeniem odkupu, których przedmiotem są papiery wartościowe prezentowane w powyższej tabeli, Grupa jest narażona na ryzyka analogiczne jak w przypadku posiadania papierów wartościowych o tej samej charakterystyce we własnym portfelu.

Na dzień 31.12.2019 r. następujące papiery wartościowe (prezentowane w bilansie Grupy) stanowiły przedmiot transakcji z przyrzeczeniem odkupu (SBB), w tys. zł:

Rodzaj papieru wartościowego	Wartość nominalna	Wartość bilansowa
Obligacje skarbowe	85 221	90 453
RAZEM	85 221	90 453

10.3. DYWIDENDA ZA ROK 2019

Bank Millennium ma politykę dywidendy, obejmującą wypłatę 35% do 50% zysku netto, zakładając, że zalecenia Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), dotyczące wypłaty dywidendy, zostaną zrealizowane.

Wysokie współczynniki kapitałowe na koniec roku 2019 pozwalałyby na wypłatę dywidendy, gdyby nie dodatkowe kryteria K1 i K2 dla banków, mających portfele walutowych kredytów hipotecznych, które KNF utrzymała, ogłaszając w grudniu 2019 r. zalecenie w zakresie polityki banków odnośnie do dywidendy. Kryterium K1 bazuje na udziale walutowych kredytów hipotecznych w całym portfelu, a kryterium K2 opiera się na udziale roczników 2007-2008 w łącznym portfelu walutowych kredytów hipotecznych.

Niezależnie od powyższego, biorąc pod uwagę przejęcie (bez emisji akcji) i późniejsze połączenie z Euro Bank S.A., Bank zamierzał zatrzymać całość zysku netto za rok 2019 w kapitałach własnych w celu wzmocnienia wskaźników kapitałowych. W związku z tym Zarząd Banku przedłożył Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy stosowną propozycję zatrzymania całego zysku netto za rok 2019, a Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy które odbyło się w dniu 20 marca 2020 zdecydowało o zatrzymaniu zysku za rok 2019 w kapitałach własnych Banku.

10.4. ZYSKA NA AKCJĘ

Zysk na jedną akcję za 3 kwartały 2020 r. (oraz rozwodniony zysk na akcję), wyliczony na bazie skonsolidowanej wynosi 0,11 zł.

10.5. AKCJONARIUSZE POSIADAJĄCY CO NAJMNIEJ 5% OGÓLNEJ LICZBY GŁOSÓW NA WZA JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ GRUPY - BANKU MILLENNIUM S.A.

Z uwagi na fakt, że Bank jest spółką publiczną, której akcje znajdują się w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie, Bank nie posiada szczegółowych informacji na temat struktury akcjonariatu aktualnej na 30 września 2020 roku.

Informacja na temat akcjonariuszy, zawarta w poniższej tabeli, podana została na podstawie danych zebranych w związku z rejestracją akcjonariuszy uprawnionych do wzięcia udziału w Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Banku zwołanym na dzień 3 lipca 2020 roku.

Najwięksi akcjonariusze jednostki dominującej Grupy - Banku (powyżej 5% udział w głosach WZA):

Akcjonariusze według stanu na 30.09.2020	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	100 000 000	8,24	100 000 000	8,24
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 760 000	6,33	76 760 000	6,33
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 590 000	5,57	67 590 000	5,57

Akcjonariusze według stanu na 31.12.2019	Ilość akcji	% udział w kapitale zakładowym	Ilość głosów	% udział w głosach na WZA
Banco Comercial Portugues S.A.	607 771 505	50,10	607 771 505	50,10
Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny	100 000 368	8,24	100 000 368	8,24
Aviva Otwarty Fundusz Emerytalny Aviva Santander	76 760 317	6,33	76 760 317	6,33
Otwarty Fundusz Emerytalny PZU „Złota Jesień”	67 593 025	5,57	67 593 025	5,57

10.6. INFORMACJE O UDZIELENIU PRZEZ GRUPĘ PORĘCZEŃ KREDYTU LUB GWARANCJI

W ciągu 3 kwartały 2020 r. Grupa nie udzieliła żadnemu z Klientów gwarancji lub poręczeń, w wyniku czego łączna wartość zaangażowania Grupy z tego tytułu na dzień 30 września 2020 r. byłaby znacząca.

10.7. SEZONOWOŚĆ I CYKLICZNOŚĆ DZIAŁAŃ

W działalności Grupy nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

10.8. POZOSTAŁE INFORMACJE DODATKOWE I WYDARZENIA PO DACIE BILANSU

Na dzień 30.09.2020 r. Grupa nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniem Grupa nie dokonywała:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

Bank hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym Bank złożył w czerwcu 2018 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego. W dniu 16 czerwca 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zezwolenie na utworzenie banku pod firmą „Millennium Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna” z siedzibą w Warszawie. Kapitał zakładowy Millennium Banku Hipotecznego Spółka Akcyjna wynosić będzie 40.000.000 zł i został w całości pokryty przez Bank Millennium S.A. wkładem pieniężnym w wysokości 120.000.000 zł. Akcje imienne zwykłe w liczbie 40.000.000 o wartości nominalnej 1 zł każda akcja zostały objęte przez Bank po cenie emisyjnej 3 zł każda akcja. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

**SKRÓCONE ŚRÓDROCZNE JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE
FINANSOWE BANKU MILLENNIUM S.A. ZA OKRES
9 MIESIĘCY ZAKOŃCZONY 30 WRZEŚNIA 2020 R.**

SPIS TREŚCI

1.	WSTĘP I POLITYKA RACHUNKOWOŚCI	95
2.	JEDNOSTKOWE DANE FINANSOWE (BANK).....	97
3.	INFORMACJE UZUPEŁNIAJĄCE DO JEDNOSTKOWYCH DANYCH FINANSOWYCH	105
4.	OPIS TRANSAKCJI Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	110
5.	WARTOŚĆ GODZIWA	113
5.1.	INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ.....	113
5.2.	INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ	114
6.	INFORMACJE DODATKOWE.....	116
6.1.	EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH	116
6.2.	ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	116

1. Wstęp i Polityka rachunkowości

Niniejsze skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Millennium S.A. zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa” przyjętym do stosowania w Unii Europejskiej. Skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe nie zawiera wszystkich informacji, które są prezentowane w pełnym sprawozdaniu finansowym, w związku z powyższym niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe powinno być czytane łącznie z jednostkowym sprawozdaniem finansowym Banku Millennium S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2019 r.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim (Dz. U. z 2018 r., poz. 757) Bank jest zobowiązany do opublikowania danych finansowych za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2020 r.

Skrócone śródroczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone w oparciu o założenie kontynuowania przez Bank działalności gospodarczej w nie zmniejszonym istotnie zakresie, w okresie nie krótszym niż rok od dnia bilansowego,
- przygotowane w złotych polskich, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, zostały podane w tysiącach złotych (tys. zł).

Poza jednostkowymi danymi finansowymi w skróconym śródrocznym jednostkowym sprawozdaniu finansowym dodatkowo zaprezentowano te informacje i dane, które są istotne dla właściwej oceny sytuacji majątkowej, finansowej i wyniku finansowego Banku, a które nie zostały zamieszczone w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2020 r. Pozostałe informacje i objaśnienia przedstawione w skróconym śródrocznym skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres dziewięciu miesięcy kończący się 30 września 2020 r. zawierają wszystkie istotne informacje stanowiące jednocześnie dane objaśniające do sprawozdania Banku.

Niniejsze skrócone śródroczne sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 26 października 2020 r.

Zmiana zasady rachunkowości w roku 2020

W roku 2020 Bank zmienił sposób prezentacji rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych (więcej informacji o utworzeniu przedmiotowych rezerw zaprezentowano w **Rozdziale 9.1** Sprawy sądowe Skróconego Śródrocznego Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego), które w sprawozdaniu finansowym za rok 2019 były ujmowane jako rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne. Mając na względzie, że część wspomnianych rezerw odnosi się do nowego oszacowania przepływów pieniężnych z portfela kredytów hipotecznych, Bank alokował niniejsze rezerwy do poszczególnych ekspozycji kredytowych i zaprezentował w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako pomniejszenie wartości brutto należności z tytułu kredytów hipotecznych w przypadku których oczekuje się zmniejszenia kontraktowych przepływów pieniężnych. W celu zapewnienia porównywalności Bank dokonał stosownych korekt bilansu według stanu na 31 grudnia 2019 co ilustruje poniższa tabela.

Pozycja bilansu	Dane na dzień 31 grudnia 2019 prezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym za rok 2019	Wartość korekty	Dane na dzień 31 grudnia 2019 prezentowane w jednostkowym sprawozdaniu finansowym za III kwartał 2020
Kredyty i pożyczki udzielone klientom wyceniane według zamortyzowanego kosztu	67 330 582	(139 548)	67 191 034
Aktywa razem	96 824 788	(139 548)	96 685 240
Rezerwy na nierozstrzygnięte sprawy sporne	250 433	(139 548)	110 885
Zobowiązania razem	88 134 701	(139 548)	87 995 153

2. Jednostkowe Dane Finansowe (Bank)

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik z tytułu odsetek	1 858 455	598 764	1 433 695	487 315
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze:	2 353 001	665 640	2 064 751	703 997
Przychody naliczane z wykorzystaniem metody efektywnej stopy procentowej	2 294 059	653 373	1 971 637	671 482
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu	2 029 929	585 202	1 687 922	584 252
Przychody odsetkowe od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	264 130	68 171	283 715	87 230
Przychody o charakterze podobnym do odsetkowego od Aktywów wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	58 942	12 267	93 114	32 515
Koszty z tytułu odsetek	(494 546)	(66 876)	(631 056)	(216 682)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	476 118	154 401	432 969	144 173
Przychody z tytułu opłat i prowizji	604 640	202 399	537 963	183 328
Koszty z tytułu opłat i prowizji	(128 522)	(47 998)	(104 994)	(39 155)
Przychody z tytułu dywidend	39 190	258	44 969	208
Wynik z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy	77 700	28 992	34 111	4 940
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	39 465	8 019	50 786	19 177
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	(13 153)	5 777	50 507	40 788
Wynik z tytułu rachunkowości zabezpieczeń	(10 740)	(2 708)	(14 876)	(5 121)
Wynik z pozycji wymiany	106 175	34 615	120 181	43 711
Pozostałe przychody operacyjne	71 191	18 951	70 696	23 662
Pozostałe koszty operacyjne	(115 249)	(14 801)	(59 241)	(44 590)
Koszty administracyjne	(1 143 541)	(351 880)	(949 691)	(325 953)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych	(406 403)	(127 542)	(162 075)	(54 001)
Koszty z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	(5 134)	(581)	(2 265)	(1 061)
Koszty rezerwa na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	(297 673)	(129 654)	0	0
Wynik z tytułu modyfikacji	(10 090)	(1 859)	(9 187)	(2 552)
Amortyzacja	(147 970)	(48 292)	(96 200)	(32 630)
Udział w zyskach jednostek podporządkowanych	0	0	0	0
Podatek bankowy	(209 027)	(67 840)	(167 777)	(60 493)
Wynik finansowy przed opodatkowaniem podatkiem dochodowym	309 314	104 620	776 602	237 573
Podatek dochodowy	(171 449)	(62 787)	(196 115)	(59 595)
Wynik finansowy po opodatkowaniu	137 865	41 833	580 487	177 978

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wynik finansowy po opodatkowaniu	137 865	41 833	580 487	177 978
Inne składniki całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	188 241	(42 946)	150	19 760
Efekt wyceny papierów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	205 214	(33 931)	(41 607)	16 379
Rachunkowość zabezpieczeń	(16 973)	(9 015)	41 757	3 381
Inne składniki całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Zyski (straty) aktuarialne	0	0	0	0
Efekt wyceny akcji wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów przed opodatkowaniem, razem	188 241	(42 946)	150	19 760
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które zostaną (zostały) przeklasyfikowane na zyski lub straty	(35 766)	8 160	(29)	(3 754)
Podatek dochodowy dotyczący innych składników całkowitych dochodów, które nie będą przeklasyfikowane na zyski lub straty	0	0	0	0
Inne składniki całkowitych dochodów po opodatkowaniu	152 475	(34 786)	122	16 006
Całkowite dochody za okres sprawozdawczy	290 340	7 047	580 608	193 983

BILANS

AKTYWA

w tysiącach zł	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 181 740	1 224 788	2 203 444	3 154 410
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	481 052	479 847	987 465	877 131
Instrumenty pochodne	156 747	142 831	113 432	126 008
Instrumenty kapitałowe	0	0	0	0
Instrumenty dłużne	324 305	337 016	874 033	751 123
Aktywa finansowe nieprzeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	188 628	177 097	169 610	128 204
Instrumenty kapitałowe	142 305	66 609	66 609	66 609
Instrumenty dłużne	46 323	110 488	103 001	61 595
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	24 779 358	26 082 339	21 856 275	19 785 033
Instrumenty kapitałowe	29 387	29 383	29 367	29 204
Instrumenty dłużne	24 749 971	26 052 956	21 826 908	19 755 829
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	71 846 615	70 746 083	68 689 229	55 975 440
Obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	1 586 693	1 480 998	1 498 195	1 435 612
Wyceniane według amortyzowanego kosztu	70 259 922	69 265 085	67 191 034	54 539 828
Aktywa finansowe wyceniane według amortyzowanego kosztu, inne niż Kredyty i pożyczki udzielone klientom	946 484	984 994	1 037 840	4 371 195
Instrumenty dłużne	42 946	43 879	48 153	55 353
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	862 024	875 739	784 248	4 265 297
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	41 514	65 376	205 439	50 545
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	29 350	86 776	43 159	8 886
Inwestycje w jednostkach zależnych, we wspólnych przedsięwzięciach i w jednostkach stowarzyszonych	208 874	88 874	88 874	1 921 874
Rzeczowe aktywa trwałe	538 766	564 855	622 506	538 396
Wartości niematerialne	358 710	360 064	331 978	108 566
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	454 584	409 880	405 412	243 360
Bieżące należności podatkowe	0	0	0	0
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	454 584	409 880	405 412	243 360
Pozostałe aktywa	306 003	308 806	249 448	164 835
Aktywa trwałe i grupy do zbycia sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	0	0	0	0
Aktywa razem	101 320 164	101 514 403	96 685 240	87 277 330

ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁ WŁASNY

w tysiącach zł	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	156 427	200 229	353 004	150 169
Instrumenty pochodne	119 372	129 931	150 739	110 298
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	37 055	70 298	202 265	39 871
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	89 151 191	89 340 703	85 127 543	75 346 794
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	389 654	694 493	849 452	1 253 701
Zobowiązania wobec klientów	86 205 891	86 461 156	81 637 517	71 732 542
Transakcje z przyrzeczeniem odkupu	448 535	0	90 712	52 036
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	567 787	639 816	1 003 657	763 728
Zobowiązania podporządkowane	1 539 324	1 545 238	1 546 205	1 544 787
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń	653 259	678 043	426 847	671 163
Rezerwy	387 248	282 653	164 741	108 769
Nierozstrzygnięte sprawy sporne	323 412	225 063	110 885	54 232
Udzielone zobowiązania i gwarancje	63 836	57 590	53 856	54 537
Zobowiązania podatkowe	44 652	14 390	38 057	22 306
Bieżące zobowiązania podatkowe	44 652	14 390	38 057	22 306
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	0	0	0	0
Inne zobowiązania	1 950 080	2 025 005	1 884 961	2 261 551
Zobowiązania razem	92 342 857	92 541 023	87 995 153	78 560 752
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał zakładowy	1 213 117	1 213 117	1 213 117	1 213 117
Akcje własne	(3 120)	0	0	0
Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	1 147 241	1 147 241	1 147 241	1 147 241
Skumulowane inne całkowite dochody	219 323	254 109	66 848	73 579
Zyski zatrzymane	6 400 746	6 358 913	6 262 881	6 282 641
Kapitał własny razem	8 977 307	8 973 380	8 690 087	8 716 578
Zobowiązania i kapitał własny razem	101 320 164	101 514 403	96 685 240	87 277 330
War tość księgowa	8 977 307	8 973 380	8 690 087	8 716 578
Liczba akcji	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777	1 213 116 777
War tość księgowa na jedną akcję (w zł)	7,40	7,40	7,16	7,19

ZMIANY STANU KAPITAŁÓW WŁASNYCH

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
						wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2020 - 30.09.2020							
Kapitał własny na początek okresu	8 690 087	1 213 117	0	1 147 241	66 848	560 727	5 702 154
Całkowite dochody za okres (netto)	287 220	0	(3 120)	0	152 475	(422 862)	560 727
wynik finansowy	137 865	0	0	0	0	137 865	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	166 223	0	0	0	166 223	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(13 748)	0	0	0	(13 748)	0	0
Zakup akcji własnych	(3 120)	0	(3 120)	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	(560 727)	560 727
Kapitał własny na koniec okresu	8 977 307	1 213 117	(3 120)	1 147 241	219 323	137 865	6 262 881
01.07.2020 - 30.09.2020							
Kapitał własny na początek okresu	8 973 380	1 213 117	0	1 147 241	254 109	96 032	6 262 881
Całkowite dochody za okres (netto)	3 927	0	(3 120)	0	(34 786)	41 833	0
wynik finansowy	41 833	0	0	0	0	41 833	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(27 484)	0	0	0	(27 484)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	(7 302)	0	0	0	(7 302)	0	0
Zakup akcji własnych	(3 120)	0	(3 120)	0	0	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	0	0	0
Kapitał własny na koniec okresu	8 977 307	1 213 117	(3 120)	1 147 241	219 323	137 865	6 262 881

w tysiącach zł	Razem kapitał własny	Kapitał zakładowy	Kapitał ze sprzedaży akcji powyżej wart. nominalnej	Skumulowane inne całkowite dochody	Zyski zatrzymane	
					wynik niepodzielony	pozostałe kapitały
01.01.2019 - 31.12.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 135 969	1 213 117	1 147 241	73 457	486 887	5 215 267
Całkowite dochody za okres (netto)	554 118	0	0	(6 609)	73 840	486 887
wynik finansowy	600 683	0	0	0	600 683	0
efekt połączenia z Euro Bank	(39 956)	0	0	0	(39 956)	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(38 481)	0	0	(38 481)	0	0
wycena instrumentów kapitałowych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	139	0	0	139	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	32 145	0	0	32 145	0	0
zyski / straty aktuarialne	(412)	0	0	(412)	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(486 887)	486 887
Kapitał własny na koniec okresu	8 690 087	1 213 117	1 147 241	66 848	560 727	5 702 154
01.01.2019 - 30.09.2019						
Kapitał własny na początek okresu	8 135 969	1 213 117	1 147 241	73 457	486 887	5 215 267
Całkowite dochody za okres (netto)	580 609	0	0	122	93 600	486 887
wynik finansowy	580 487	0	0	0	580 487	0
wycena instrumentów dłużnych wycenianych według wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(33 701)	0	0	(33 701)	0	0
rachunkowość zabezpieczeń	33 823	0	0	33 823	0	0
Transfer między pozycjami kapitału	0	0	0	0	(486 887)	486 887
Kapitał własny na koniec okresu	8 716 578	1 213 117	1 147 241	73 579	580 487	5 702 154

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

A. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

<i>w tysiącach zł</i>	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Zysk (strata) po opodatkowaniu	137 865	41 833	580 487	177 978
Korekty razem:	2 394 367	(870 059)	(377 969)	3 049 857
Odsetki otrzymane	2 340 490	661 614	1 975 133	729 653
Odsetki zapłacone	(496 782)	(86 289)	(566 403)	(195 208)
Amortyzacja	147 970	48 292	96 200	32 630
Zyski/straty z tytułu różnic kursowych	12 408	(3 731)	4 025	(4 997)
Przychody z tytułu dywidend	(39 190)	(258)	(44 969)	(208)
Rezerwy	82 959	104 595	(3 276)	2 146
Wynik na sprzedaży i likwidacji inwestycyjnych aktywów finansowych	(82 842)	(28 822)	(33 930)	(4 874)
Zmiana stanu aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	301 824	(10 703)	(191 552)	(97 957)
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	(288 222)	(44 303)	(3 072 121)	694 146
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(4 920 637)	(1 651 499)	(5 695 688)	(2 237 750)
Zmiana stanu należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z przyrzeczeniem odkupu	157 488	23 862	189 347	20 469
Zmiana stanu zobowiązań wycenianych do wartości godziwej przez Rachunek zysków i strat	29 835	(68 586)	212 888	255 964
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	(67 775)	58 812	249 004	119 188
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	5 040 620	(171 328)	5 877 243	3 288 684
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	365 607	448 645	6 126	32 187
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(124 978)	(70 994)	153 428	(2 173)
Zmiana stanu rozrachunków z tytułu podatku dochodowego	156 923	63 693	201 342	88 660
Podatek dochodowy zapłacony	(235 266)	(69 976)	(221 899)	(66 964)
Zmiana stanu pozostałych aktywów i pasywów	(27 887)	(84 188)	442 993	380 665
Pozostałe pozycje	41 822	11 105	44 140	15 596
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 532 232	(828 226)	202 518	3 227 835

B. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wpływy z działalności inwestycyjnej	59 081	439 125	1 954 296	1 951
Zbycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	19 891	5 912	23 208	1 743
Zbycie akcji i udziałów w podmiotach podporządkowanych	0	0	1 210	0
Zbycie inwestycyjnych aktywów finansowych	0	432 955	1 884 909	0
Pozostałe wpływy inwestycyjne	39 190	258	44 969	208
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej	(4 185 035)	(135 003)	(1 922 043)	(2 062 306)
Nabycie wartości niematerialnych oraz składników rzeczowego majątku trwałego	(40 247)	(15 003)	(89 043)	(58 370)
Zakup akcji Euro Bank z pomniejszeniem o nabyte środki pieniężne	(120 000)	(120 000)	(1 833 000)	0
Nabycie inwestycyjnych aktywów finansowych	(4 024 788)	0	0	(2 003 936)
Pozostałe wydatki inwestycyjne	0	0	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 125 954)	304 122	32 253	(2 060 355)

C. PRZEPŁYWY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ

w tysiącach zł	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Wpływy z działalności finansowej	0	0	830 000	0
Zaciągnięcie kredytów długoterminowych	0	0	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	0	0	0	0
Zwiększenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	830 000	0
Wpływy z emisji akcji własnych oraz dopłat do kapitału	0	0	0	0
Pozostałe wpływy finansowe	0	0	0	0
Wydatki z tytułu działalności finansowej	(746 918)	(375 593)	(78 380)	(18 323)
Splata kredytów długoterminowych	(394 828)	(358 112)	(44 046)	0
Wykup dłużnych papierów wartościowych	(300 000)	0	0	0
Zmniejszenie stanu zobowiązań podporządkowanych	0	0	0	0
Wydatki z tytułu kosztów emisji	0	0	0	0
Umorzenie akcji	0	0	0	0
Płatności dywidend i innych wypłat na rzecz właścicieli	0	0	0	0
Pozostałe wydatki finansowe	(52 090)	(17 481)	(34 334)	(18 323)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(746 918)	(375 593)	751 620	(18 323)
D. ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NETTO (A+B+C)	(2 340 640)	(899 697)	986 391	1 149 157
- w tym z tytułu różnic kursowych	7 517	1 127	4 322	5 610
E. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA POCZĄTEK OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO	3 752 789	2 311 846	4 520 688	4 357 922
F. ŚRODKI PIENIĘŻNE NA KONIEC OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO (D+E)	1 412 149	1 412 149	5 507 079	5 507 079

3. Informacje uzupełniające do jednostkowych danych finansowych

Na dzień 30.09.2020 r. Bank nie posiada istotnych zobowiązań z tytułu dokonania zakupu rzeczowych aktywów trwałych, a w okresie objętym skróconym sprawozdaniem Bank nie dokonywał:

- istotnych odpisów aktualizujących wartość zapasów,
- istotnych transakcji nabycia i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych,
- korekty błędów poprzednich okresów,
- istotnych zmian sposobu ustalania wartości godziwej dla instrumentów finansowych wycenianych wg tej wartości,
- zmiany klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany celu lub wykorzystania,
- zmiany sposobu ustalania wartości szacunkowych, które wywierałyby istotny wpływ na bieżący okres śródroczny.

W działalności Banku nie występują istotne zjawiska podlegające wahaniom sezonowym lub mające charakter cykliczny.

Bank hipoteczny

Kredyty hipoteczne są ważnym elementem działalności detalicznej Banku. W związku z tym Bank złożył w czerwcu 2018 r. do Komisji Nadzoru Finansowego wniosek o wydanie zgody na utworzenie banku hipotecznego. W dniu 16 czerwca 2020 roku Komisja Nadzoru Finansowego wydała zezwolenie na utworzenie banku pod firmą „Millennium Bank Hipoteczny Spółka Akcyjna” z siedzibą w Warszawie. Kapitał zakładowy Millennium Banku Hipotecznego Spółka Akcyjna wynosić będzie 40.000.000 zł i został w całości pokryty przez Bank Millennium S.A. wkładem pieniężnym w wysokości 120.000.000 zł. Akcje imienne zwykłe w liczbie 40.000.000 o wartości nominalnej 1 zł każda akcja zostały objęte przez Bank po cenie emisyjnej 3 zł każda akcja. Nowy bank ma zapewnić średnio- i długoterminowe finansowanie poprzez emisję listów zastawnych w celu wsparcia działalności w zakresie mieszkaniowych kredytów hipotecznych.

Koszty z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.07.2020 - 30.09.2020	1.01.2019 - 30.09.2019	1.07.2019 - 30.09.2019
Z tytułu odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(396 720)	(121 260)	(159 901)	(51 224)
Utworzenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	(1 183 989)	(375 205)	(623 137)	(289 038)
Odwrocenie odpisów dla kredytów i pożyczek udzielonych klientom	740 667	231 535	448 367	233 831
Kwoty odzyskane z tytułu kredytów uprzednio spisanych w ciężar rezerw	35 159	10 992	13 038	3 526
Sprzedaż wierzytelności	11 404	11 420	1 447	0
Pozostałe ujęte bezpośrednio w Rachunku Zysków i Strat	39	(2)	384	457
Z tytułu odpisów dla papierów wartościowych	50	0	(6)	0
Utworzenie odpisów dla papierów wartościowych	0	0	(6)	0
Odwrocenie odpisów dla papierów wartościowych	50	0	0	0
Z tytułu odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(9 733)	(6 282)	(2 168)	(2 777)
Utworzenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	(67 371)	(20 018)	(58 434)	(34 522)
Odwrocenie odpisów dla zobowiązań pozabilansowych	57 638	13 736	56 266	31 745
Razem	(406 403)	(127 542)	(162 075)	(54 001)

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek wycenianych wg zamortyzowanego kosztu

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.01.2020 - 30.06.2020	1.01.2019 - 31.12.2019	1.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	1 801 122	1 801 122	1 589 048	1 589 048
Zmiana w wartości rezerw:	350 650	262 622	212 074	(7 867)
Odpisy dokonane w okresie	1 183 989	808 784	825 462	623 137
Wartości spisane w ciężar odpisów	(113 448)	(73 591)	(239 319)	(214 590)
Odwrocenie odpisów w okresie	(740 667)	(509 132)	(592 613)	(448 350)
Sprzedaż wierzytelności	(26 712)	0	0	0
Utworzenie KOIM*	29 050	19 260	25 312	18 093
Połączenie z Euro Bank S.A.	0	0	176 996	0
Zmiana z tytułu różnic kursowych	14 732	14 049	5 291	11 935
Inne	3 706	3 252	10 945	1 908
Stan na koniec okresu	2 151 772	2 063 744	1 801 122	1 581 181

* Zgodnie z MSSF9 Bank nalicza odsetki od portfela kredytowego z rozpoznaną utratą wartości od wartości ekspozycji netto. W tym celu naliczana jest i ujmowana jako pomniejszenie przychodów odsetkowych tak zwana korekta odsetek impairmentowych („KOIM”). Przedmiotowa korekta w bilansie prezentowana jest jako odpis z tytułu utraty wartości, w konsekwencji uzgodnienie zmiany stanu odpisów z tytułu utraty wartości wymaga uwzględnienia korekty KOIM ujmowanej w przychodach odsetkowych.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości wybranych składników aktywów

Odpisy aktualizujące:	inwestycyjne papiery wartościowe	inwestycje w jednostki podporządkowane	rzeczowe aktywa trwale	wartości niematerialne	inne aktywa
Stan na 01.01.2020	5 050	7 600	8 856	0	12 670
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	27 602
- Odwrócenie odpisów	(50)	0	0	0	(19 598)
- Wykorzystanie	0	(900)	0	0	(124)
- Pozostałe zmiany	0	0	(123)	0	0
Stan na 30.09.2020	5 000	6 700	8 733	0	20 550
Stan na 01.01.2020	5 050	7 600	8 856	0	12 670
- Utworzenie odpisów	0	0	0	0	22 278
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(16 859)
- Wykorzystanie	0	(900)	0	0	(180)
- Pozostałe zmiany	0	0	(123)	0	0
Stan na 30.06.2020	5 050	6 700	8 733	0	17 909
Stan na 01.01.2019	5 016	7 600	8 733	0	8 059
- Utworzenie odpisów	34	0	123	0	23 850
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(22 697)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(405)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	3 862
Stan na 31.12.2019	5 050	7 600	8 856	0	12 670
Stan na 01.01.2019	5 016	7 600	8 733	0	8 059
- Utworzenie odpisów	6	0	0	0	12 323
- Odwrócenie odpisów	0	0	0	0	(10 058)
- Wykorzystanie	0	0	0	0	(150)
- Pozostałe zmiany	0	0	0	0	(1 783)
Stan na 30.09.2019	5 021	7 600	8 733	0	8 392

Zmiana stanu rezerw na Udzielone zobowiązania i gwarancje

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.01.2020 - 30.06.2020	1.01.2019 - 31.12.2019	1.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	53 856	53 856	52 248	52 248
Utworzenie rezerw	67 371	47 353	70 581	58 434
Rozwiązanie rezerw	(57 638)	(43 902)	(70 220)	(56 266)
Połączenie z Euro Bank S.A.	0	0	1 281	0
Różnice kursowe	247	283	(34)	121
Stan na koniec okresu	63 836	57 590	53 856	54 537

Zmiana stanu rezerw na Nierozstrzygnięte sprawy sporne

	1.01.2020 - 30.09.2020	1.01.2020 - 30.06.2020	1.01.2019 - 31.12.2019	1.01.2019 - 30.09.2019
Stan na początek okresu	110 885	110 885	59 797	59 797
Utworzenie rezerw	17 979	12 542	7 311	7 247
Rozwiązanie rezerw	(11 555)	(10 484)	(14 318)	(8 894)
Wykorzystanie rezerw w ciągu okresu	(489)	(489)	(27 876)	(5 701)
Utworzenie rezerw na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych	297 673	168 019	223 134	0
Alokacja do portfela kredytowego*	(73 873)	(61 906)	(139 548)	0
Reklasyfikacja	(26 862)	0	1 783	1 783
Połączenie z Euro Bank S.A.	0	0	602	0
Różnice kursowe	9 654	6 496	0	0
Stan na koniec okresu	323 412	225 063	110 885	54 232

* W roku 2020 Bank zmienił zasadę rachunkowości i dokonał alokacji części rezerw utworzonych na ryzyko prawne z tytułu walutowych kredytów hipotecznych do portfela kredytowego, dokonano też stosownej korekty danych porównywalnych według stanu na 31 grudnia 2019 prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu finansowym (więcej informacji na ten temat zaprezentowano w **Rozdziale 1. Wstęp i polityka rachunkowości**).

Według stanu na 30 czerwca 2020 Bank posiadał 12,3 mln PLN rezerw z tytułu spraw sądowych dotyczących ubezpieczenia niskiego wkładu własnego.

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

	30.09.2020		30.06.2020			
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 659	(3 502)	(1 843)	1 659	(2 383)	(724)
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	124 200	(143 645)	(19 445)	117 736	(137 132)	(19 396)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	11 012	(13 286)	(2 274)	13 284	(16 782)	(3 498)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	38 201	(44 860)	(6 659)	36 737	(57 052)	(20 315)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(82 659)	(82 659)	0	(80 250)	(80 250)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	180 572	0	180 572	175 697	(3 613)	172 084
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	387 903	0	387 903	371 708	0	371 708
Świadczenia pracownicze	20 181	0	20 181	21 481	0	21 481
Prawa do użytkowania	8 829	0	8 829	7 118	0	7 118
Rezerwy na koszty	19 173	0	19 173	15 806	0	15 806
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	9 307	(60 753)	(51 446)	7 594	(67 200)	(59 606)
Pozostałe	4 200	(1 948)	2 252	6 740	(1 268)	5 472
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	805 237	(350 653)	454 584	775 560	(365 680)	409 880

	31.12.2019			30.09.2019		
	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	Aktywo z tytułu odroczonego podatku	Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy	Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	1 659	(2 345)	(686)	1 659	(289)	1 370
Wycena bilansowa instrumentów finansowych	84 191	(106 710)	(22 519)	132 547	(155 105)	(22 558)
Niezrealizowane należności/zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	13 753	(20 117)	(6 364)	10 541	(17 690)	(7 149)
Odsetki do zapłacenia/otrzymania od lokat i papierów wartościowych	33 268	(60 770)	(27 502)	30 440	(48 935)	(18 495)
Odsetki i dyskonto od kredytów i wierzytelności	0	(73 860)	(73 860)		(54 462)	(54 462)
Przychody i koszty rozliczane wg efektywnej stopy procentowej	180 305	0	180 305	115 392	0	115 392
Rezerwy na kredyty stanowiące różnice przejściowe	321 341	0	321 341	206 414	0	206 414
Świadczenia pracownicze	20 140	0	20 140	15 046	0	15 046
Prawa do użytkowania	5 971	0	5 971	6 120	0	6 120
Rezerwy na koszty	19 408	0	19 408	15 008	0	15 008
Wycena aktywów inwestycyjnych, zabezpieczenia przepływów środków pieniężnych oraz zyski/straty aktuarialne odniesione w inne całkowite dochody	6 082	(21 762)	(15 680)	5 591	(22 850)	(17 259)
Pozostałe	6 123	(1 265)	4 858	5 112	(1 179)	3 933
Aktywo z tytułu odroczonego podatku, netto	692 241	(286 829)	405 412	543 870	(300 510)	243 360

4. Opis transakcji z podmiotami powiązanymi

Wszelkie transakcje dokonane z podmiotami Grupy w okresie 3 kwartałów 2020 oraz 2019 wynikały z bieżącej działalności. Poniżej przedstawione zostały najistotniejsze kwoty transakcji wewnątrzgrupowych zawartych z następującymi podmiotami:

- MILLENNIUM BANK HIPOTECZNY,
- MILLENNIUM LEASING,
- MILLENNIUM DOM MAKLERSKI,
- MILLENNIUM TFI,
- MILLENNIUM SERVICE,
- MILLENNIUM TELECOMMUNICATION SERVICES,
- MILLENNIUM GOODIE,
- PIAST EXPERT.

oraz kwoty transakcji z grupą podmiotu dominującego w stosunku do Banku - Banco Comercial Portugues (jednostka dominująca najwyższego szczebla), transakcje te wynikają w głównej mierze z działalności o charakterze bankowym.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank Millennium S.A., ani jednostki zależne Banku Millennium S.A. nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne i zostały zawarte na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2020

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	1 153	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 568 508	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	208 874	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	955	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające	0	0	0
Pozostałe aktywa	34 545	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	691	125 598
Zobowiązania wobec klientów	519 780	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1	362	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	107 051	0	128
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	100 505	0	0

Aktywa i pasywa z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
AKTYWA			
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom - rachunki i depozyty	0	106 971	0
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 734 190	0	0
Inwestycje w jednostki podporządkowane	88 874	0	0
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	948	0	0
Instrumenty pochodne zabezpieczające		0	0
Pozostałe aktywa	43 052	0	0
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	0	271	117 588
Zobowiązania wobec klientów	320 265	0	0
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	0	0	0
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	551	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	4	361	0
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0
Pozostałe zobowiązania	136 826	0	215
w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	131 106	0	0

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2020

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	72 749	(151)	0
Prowizji	14 844	84	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	1 317	0	0
Dywidend	35 665	0	0
Pozostałe operacyjne netto	5 510	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	2 032	3	(239)
Prowizji	72	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	468	0
Pozostałe operacyjne netto	0	9	0
Działania	18 884	0	259

Przychody i koszty z tytułu transakcji z podmiotami powiązanymi (tys. zł) za okres 1.01-30.09.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Przychody z tytułu:			
Odsetek	110 673	(33)	0
Prowizji	35 504	165	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	914	0	0
Dywidend	42 110	0	0
Pozostałe operacyjne netto	10 850	0	0
Koszty z tytułu:			
Odsetek	3 740	75	(229)
Prowizji	2	0	0
Instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu	0	603	0
Pozostałe operacyjne netto	0	10	0
Działania	27 464	0	778

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 30.09.2020

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	834 418	101 114	0
udzielone	831 627	100 345	0
otrzymane	2 791	769	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	99 251	15 929	0

Transakcje pozabilansowe z podmiotami powiązanymi (tys. zł) wg stanu na 31.12.2019

	Z jednostkami zależnymi	Z podmiotem dominującym	Z innymi jednostkami z grupy podmiotu dominującego
Zobowiązania warunkowe	825 371	101 101	0
udzielone	822 429	100 345	0
otrzymane	2 942	756	0
Instrumenty pochodne (wartość nominalna)	117 695	15 807	0

5. Wartość godziwa

Metodologia stosowana w Banku do wyceny aktywów i zobowiązań według wartości godziwej została szczegółowo opisana w Rozdziale 8. Skróconego śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za okres 9 miesięcy zakończony 30 września 2020 r.

Poniższe tabele przedstawiają dane liczbowe dla Banku Millennium S.A.

5.1. INSTRUMENTY FINANSOWE NIEUJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

30.09.2020	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	42 946	43 079
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	862 024	861 985
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	70 259 922	67 919 172
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	389 654	389 564
Zobowiązania wobec klientów	86 205 891	86 264 676
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	567 787	569 005
Zobowiązania podporządkowane	1 539 324	1 539 803
* Negatywny efekt wyceny portfela kredytowego do wartości godziwej jest w głównej mierze spowodowany wzrostem marż kredytowych. Stosowana przez Bank metodologia wyceny portfela kredytowego zakłada, że bieżące marże w najlepszy sposób odzwierciedlają istniejące warunki rynkowe i sytuację ekonomiczną. Analogiczna zasada jest szeroko stosowana do wyceny nienotowanych na aktywnych rynkach papierów dłużnych. W efekcie, paradoksalnie zawsze, kiedy marże na nowych kredytach rosną, spada wartość godziwa „starego” portfela kredytowego.		

31.12.2019	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
AKTYWA WYCENIANE WG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Instrumenty dłużne	48 153	46 875
Lokaty oraz kredyty i pożyczki udzielone bankom i innym instytucjom monetarnym	784 248	784 091
Kredyty i pożyczki udzielone klientom*	67 330 582	65 052 959
ZOBOWIĄZANIA WYCENIANE WEDŁUG ZAMORTYZOWANEGO KOSZTU		
Zobowiązania wobec banków i innych instytucji monetarnych	849 452	850 852
Zobowiązania wobec klientów	81 637 517	81 646 570
Wyemitowane dłużne papiery wartościowe	1 003 657	1 008 580
Zobowiązania podporządkowane	1 546 205	1 548 362

5.2. INSTRUMENTY FINANSOWE UJMOWANE W BILANSIE WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ

Poniższa tabela przedstawia wartości bilansowe instrumentów wycenianych do wartości godziwej usystematyzowane według zastosowanej techniki określania wartości godziwej:

Dane w tys. zł, stan na 30.09.2020

	Kwotowania aktywnego ryнку	Techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z ryнку	Techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów niepochodzących z ryнку
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		126 810	29 938
Instrumenty dłużne	324 305		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe		75 696	66 609
Instrumenty dłużne			46 323
Kredyty i pożyczki			1 586 693
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			29 387
Instrumenty dłużne	24 749 971		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		29 350	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		92 796	26 576
Pozycje krótkie	37 055		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		653 259	

Dane w tys. zł, stan na 31.12.2019

	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
AKTYWA			
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		47 091	65 537
Instrumenty dłużne	874 033		
Aktywa finansowe inne niż przeznaczone do obrotu obowiązkowo wyceniane według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat			
Instrumenty kapitałowe			66 609
Instrumenty dłużne			103 001
Kredyty i pożyczki			1 498 195
Aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez inne całkowite dochody			
Instrumenty kapitałowe			29 367
Instrumenty dłużne	20 826 992	999 917	
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		43 159	
PASYWA			
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu			
Wycena instrumentów pochodnych		84 776	65 187
Pozycje krótkie	202 265		
Instrumenty pochodne - rachunkowość zabezpieczeń		426 847	

Zmiany stanu wartości godziwych instrumentów wycenianych w oparciu o techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku przedstawia poniższa tabela (w tys. zł):

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 1.01.2020	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	(28 364)	31 054	0	0	65 597
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	0	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	55 073
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(7 149)	7 471	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	0	(56 678)	(32 172)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	20	0	0
Stan na 30.09.2020	25 781	(22 419)	95 996	46 323	1 586 693

	Opcje na indeksy	Opcje wbudowane w emitowane papiery dłużne i depozyty	Akcje i udziały	Instrumenty dłużne	Kredyty i pożyczki
Stan na 1.01.2019	35 430	(35 584)	50 651	43 187	1 250 525
Rozliczenie / sprzedaż / zakup	17 357	(15 736)	147	17 730	156 406
Zmiana wyceny ujęta w kapitale własnym	0	0	172	0	0
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	0	0	0	0	114 665
Wynik z tytułu aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	8 507	(9 624)	0	0	0
Wynik z tytułu aktywów finansowych nieprzeznaczonych do obrotu wycenianych obowiązkowo według wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0	45 000	42 084	(23 401)
Wynik z pozycji wymiany	0	0	6	0	0
Stan na 31.12.2019	61 294	(60 944)	95 976	103 001	1 498 195

6. Informacje dodatkowe

6.1. EMISJE, WYKUP LUB SPŁATY INSTRUMENTÓW DŁUŻNYCH LUB KAPITAŁOWYCH

W trakcie 9 miesięcy zakończonych 30.09.2020 roku łączne zobowiązania Banku z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych spadły o 435,9 mln PLN. Zmniejszenie stanu spowodowane było głównie wykupem (zgodnie z kontraktowym terminem zapadalności) obligacji BKMO serii T o wartości 300 mln PLN oraz Bankowych Papierów Wartościowych (BPW) o wartości ok. 164,5 mln PLN. Spadek salda został częściowo skompensowany nową emisją BPW o wartości 29,6 mln PLN. Ponadto w okresie 3 kwartałów 2020 r. od zobowiązań z tytułu wyemitowanych obligacji zostały naliczone odsetki w łącznej wysokości 9,9 mln PLN, a wartość odsetek wypłaconych wyniosła odpowiednio 10,9 mln PLN.

6.2. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE

Struktura zobowiązań pozabilansowych przedstawiała się następująco:

w tysiącach zł	30.09.2020	30.06.2020	31.12.2019	30.09.2019
Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	16 486 417	14 919 830	12 995 272	12 378 993
Zobowiązania udzielone:	15 175 920	14 173 255	12 452 047	11 852 088
finansowe	12 652 405	11 651 746	9 939 514	9 384 585
gwarancyjne	2 523 515	2 521 509	2 512 533	2 467 503
Zobowiązania otrzymane:	1 310 497	746 575	543 226	526 905
finansowe	149 822	26 065	0	744
gwarancyjne	1 160 675	720 510	543 226	526 161